

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.

Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΤΜΗΜΑ: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:
ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ:
ΣΚΟΥΖΗ ΛΑΜΠΡΙΝΗ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΡΓΑΣΙΑ
Πρέβεζα, Ιούνιος 2010

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία έχει ως θέμα της «Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ».

Μας περιηγεί στο χώρο που δημιουργήθηκε το “Euro group”, το οποίο συμπληρώνουν οι υπουργοί οικονομικών της Ευρωζώνης και σκοπός του είναι ο πολιτικός έλεγχος του ευρώ και οποιαδήποτε άλλα ζητήματα σχετίζονται με την Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση. Για αυτό και το “Euro group” έχει δημιουργήσει διάφορες επιτροπές οι οποίες είναι ειδικευμένες στην αντιμετώπιση των δυσκολιών του κάθε τομέα του. Επίσης το “Euro group” είναι αυτό που διαχειρίζεται θέματα που έχουν σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εκθέτει τον ρόλο της ευρωζώνης στον τραπεζικό αλλά και στον εταιρικό τομέα. Ακόμα παραθέτει τους κινδύνους και τις αναταραχές που αφορούν την χρηματοδότηση της ρευστότητας στα κράτη – μέλη και αναλύει τα οικονομικά στοιχεία, τους δείκτες κεφαλαίων και πως αυτά βοηθούν στην πρόβλεψη και την αντιμετώπιση των κινδύνων και των προβλημάτων της ευρωζώνης.

Στην συνέχεια ακολουθεί μια ενότητα που αναφέρεται στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, δηλαδή την κύρια τράπεζα που ιδρύθηκε για να εξυπηρετεί τις ανάγκες του ευρώ. Επίσης μας παρουσιάζει τα έργα της, τον ρόλο της, τα καθήκοντά της όπως και την πορεία της. Ακόμη κάνει μια ενδιαφέρουσα αναφορά για το πώς συνδέονται το Ευρωπαϊκό Σύστημα των Κεντρικών Τραπεζών, οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες και το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα αλλά και πως όλοι αυτοί οι οργανισμοί έχουν επηρεάσει το όλο ελληνικό σύστημα.

Για την ολοκλήρωση αυτής της πτυχιακής εργασίας χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών και την Τράπεζα της Ελλάδος. Επίσης στοιχεία αντλήθηκαν από εγκυκλίους διαφόρων τραπεζών και διαδικτυακούς τόπους. Στα στοιχεία αυτά έγινε ειδική επεξεργασία με στατιστικές μεθόδους, ανάλυση βιβλιογραφίας και ντοκουμέντων καθώς και με το πρόγραμμα Excel.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	2
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: “ΤΟ EURO GROUP”	
1.1. “ΤΟ EURO GROUP”	10
1.2. ΟΙ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΟΥ “EURO GROUP”	21
1.3. ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ “EURO GROUP”	25
1.4. ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ “EURO GROUP”	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	
2.1. Η ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΟΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΤΟΜΕΑ.	35
2.2. Η ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΟΝ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	
3.1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	58
3.2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η Ε.Κ.Τ. ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	
4.1. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	88

4.2. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	95
4.3. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ	109
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	125
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	127
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	130
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	143
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	149
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ	166

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της πτυχιακής αυτής εργασίας είναι «Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ».

Το συγκεκριμένο σύγγραμμα απαρτίζεται από τέσσερα κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο έχει ως θέμα του το “Euro group”, το σύστημα δηλαδή των κεντρικών τραπεζών της ζώνης του ευρώ*. Στο “Euro group” συμμετέχουν η Ε.Κ.Τ. και οι Εθνικές Κεντρικές τράπεζες των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Το “Euro group” λειτουργεί ως υποσύνολο του Εθνικού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) καθώς εκτελεί λειτουργίες της Ε.Κ.Τ. Ακόμα στο συγκεκριμένο κεφάλαιο αναλύονται και οι λόγοι που οδήγησαν στη δημιουργία ενός είδους συστήματος κεντρικών τραπεζών και όχι σε κάποιο είδος κεντρικής τράπεζας για όλη την ευρωζώνη.

Το επόμενο κεφάλαιο μας εντάσσει στον κόσμο της ευρωζώνης. Μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που δημιουργήθηκε από τα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως εθνικό τους νόμισμα. Αυτή η ζώνη σήμερα αποτελείται από 16 κράτη – μέλη. Επίσης μπορούμε να δούμε πώς αυτή η ένωση επηρεάζει τον τραπεζικό και τον εταιρικό τομέα των κρατών – μελών της.

*Η ζώνη του ευρώ περιλαμβάνει τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως το ενιαίο νόμισμα. Προς το παρόν οι χώρες που ανήκουν στη ζώνη του ευρώ είναι 12 και συγκεκριμένα :Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία και Φινλανδία. Η Δανία, Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι μέλη της ΕΕ, αλλά προς το παρόν δε συμμετέχουν στο κοινό νόμισμα.

Στο τρίτο κεφάλαιο βλέπουμε την πορεία που ακολουθεί η ευρωζώνη για την χρηματοδότηση της ρευστότητας, ποιοι είναι οι οικονομικοί δείκτες και τα οικονομικά στοιχεία που βοηθούν στην ομαλή πορεία της και πως λειτουργούν.

Στο τελευταίο κεφάλαιο αναλύεται ο πυρήνας του Ευρωσυστήματος και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, που είναι αρμόδια για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής και την εκτέλεση διάφορων λειτουργιών της ευρωζώνης. Η ένταξή της και ο ρόλος της στο Ε.Σ.Κ.Τ. και πώς διασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία της ευρωζώνης. Ακόμα διεισδύει στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα και υποδεικνύει τρόπους για την εξέλιξή του, προοπτικές αλλά και διόδους έτσι ώστε να καταφέρει να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της ευρωζώνης και της Ο.Ν.Ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΟ ‘EURO GROUP’

1.1. TO “EURO GROUP”

Η “Ευρωομάδα” είναι μια συνάντηση των υπουργών οικονομικών της ευρωζώνης (δηλαδή εκείνα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως επίσημο τους νόμισμα). Πρόκειται για τον πολιτικό έλεγχο επί του νομίσματος του ευρώ και τα συναφή ζητήματα της νομισματικής ένωσης της Ε.Ε.* , όπως το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης . Πρόεδρός του “Euro group” είναι ο Jean-Claude Juncker .

Οι υπουργοί συνεδριάζουν μία ημέρα πριν από τη συνεδρίαση των Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (ECOFIN) του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης . Η ομάδα αυτή έχει σχέση με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (μόνο η ευρωομάδα δηλώνει ψηφοφορία για θέματα που σχετίζονται με το ευρώ στο Ecofin) και επισημοποιήθηκε με τη Συνθήκη της Λισαβόνας .

ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ομάδα δεν έχει επίσημο όνομα, αλλά είναι κοινώς ονομάζεται “Ευρωομάδα” ή “Euro group” (πρώην Ευρώ-X και στη συνέχεια ευρώ-XI σε σχέση με τον αριθμό των μελών που υιοθετούν το ευρώ), ιδρύθηκε μετά από αίτημα της Γαλλίας, ως πολιτική συντονισμού και φόρουμ διαβούλευσης για θέματα ευρωζώνης.

*Η Ευρωπαϊκή Ένωση ή ΕΕ είναι μια συνομοσπονδία είκοσι επτά κρατών. Καθιερώθηκε το 1992 από την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη του Μάαστριχτ), και είναι ο εκ των πραγμάτων διάδοχος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, ΕΥΡΑΤΟΜ) των έξι κρατών-μελών που ιδρύθηκαν το 1951, το 1957 και το 1965. Από τότε νέες διευρύνσεις έχουν αυξήσει τον αριθμό των κρατών μελών της και οι αρμοδιότητές της έχουν επεκταθεί. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρείται ως η ισχυρότερη ένωση κρατών μέχρι σήμερα στην παγκόσμια ιστορία, με οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιεχόμενο. Η ΕΕ αποτελεί το τρέχον στάδιο μιας ανοιχτής διαδικασίας ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Το Δεκέμβριο του 1997 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τη δημιουργία του και η πρώτη συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις 4 Ιουνίου 1998, στο Chateau de Senningen στο Λουξεμβούργο.

Καταρχάς, ο πρόεδρος της “ευρωομάδας” ενστερνίστηκε την εν λόγω προεδρία του Συμβουλίου, αν και η Προεδρία του Συμβουλίου, πραγματοποιήθηκε από μια μη-χώρα της ευρωζώνης, η οποία και έγινε από την επόμενη χώρα της ευρωζώνης η οποία άσκησε την Προεδρία του Συμβουλίου.

Το 2004, οι υπουργοί αποφάσισαν να εκλέξουν έναν πρόεδρο και το 2008, η ομάδα πραγματοποίησε μια σύνοδο κορυφής που την αποτελούσαν οι αρχηγοί των κρατών και των κυβερνήσεων, και όχι οι υπουργοί Οικονομικών, για το πρώτο τουλάχιστον χρόνο.

Από την αρχή της νομισματικής ένωσης, ο ρόλος της έχει αυξηθεί σε ό,τι αφορά την οικονομική διακυβέρνηση του ευρώ. Είναι γεγονός ότι η ομάδα πληρεί λίγο από το συμβούλιο Ecofin, δηλαδή μπορεί να προσυμφωνήσει για όλες τις αποφάσεις που έχουν σχέση με τις υποθέσεις της Ευρωζώνης. Το 2007 η Συνθήκη της Λισαβόνας* επισημοποίησε το “Euro group” και τον πρόεδρό του.

*Η Συνθήκη της Λισαβόνας, (γνωστή και ως Μεταρρυθμιστική Συνθήκη, ή Νέα Συνθήκη) είναι μία διεθνής συνθήκη συνασπισμού των Χωρών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υπογράφηκε στις 13 Δεκεμβρίου του 2007 στη σύνοδο κορυφής της Λισαβόνας, στην οποία συμμετείχαν οι πολιτικοί αρχηγοί και οι υπουργοί εξωτερικών των κρατών μελών Ε.Ε. και η οποία υποκαθιστά το εγκαταλειφθέν "Ευρωπαϊκό Σύνταγμα", τροποποιώντας τις υπάρχουσες συνθήκες για την Ευρωπαϊκή Ένωση και για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η επίσημη ονομασία της συνθήκης, που προκλήθηκε "Συνθήκη της Λισαβόνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας", είναι Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία και περιλαμβάνει επίσης μία σειρά πρωτοκόλλων και δηλώσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Σημερινός πρόεδρος της ομάδας είναι ο Jean-Claude Juncker (Υπουργού Οικονομικών και πρωθυπουργός του Λουξεμβούργου). Τον Σεπτέμβριο του 2004, η Ευρωομάδα αποφάσισε ότι θα πρέπει να έχει έναν νόμιμο πρόεδρο που θα διορίζεται για μια περίοδο δύο ετών. Πρωθυπουργός και Υπουργός Οικονομικών του Λουξεμβούργου ο Jean-Claude Juncker είναι ο πρώτος πρόεδρος του “Euro group”, που διορίστηκε από την 1η Ιανουαρίου 2005, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2006, και επανεξελέγη για δεύτερη θητεία το Σεπτέμβριο του 2006. Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, το σύστημα αυτό επισημοποιήθηκε και ο Juncker διορίστηκε για μια περαιτέρω περίοδο.

Η Προεδρία έχει βοηθήσει την ενίσχυση του “Euro group” , καθώς πριν από το διορισμό του Juncker ως πρόεδρος της , ήταν μόνο «τυχαία» και παρίστανται στις συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου . Από τη δημιουργία της Προεδρίας, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου συμμετέχει στην επιτροπή των Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων , κάθε έξι μήνες.

Μετά τον επαναδιορισμό του ευρώ, τον Ιανουάριο του 2010, ο πρόεδρος της ομάδας, Juncker τόνισε την ανάγκη να αυξηθεί το εύρος των δραστηριοτήτων της Ευρωομάδας του. Ιδίως όσον αφορά το συντονισμό των οικονομικών και πολιτικών καθώς και της εκπροσώπησης. Ο Juncker πρότεινε τη δημιουργία μιας μικρής γραμματείας για την ομάδα τεσσάρων έως πέντε δημοσίων υπαλλήλων για την προετοιμασία των συνεδριάσεων του συμβουλίου. Ωστόσο αν και η Γαλλία και η Ισπανία υποστηρίζουν αυτά τα σχέδια, η Γερμανία ανησυχεί και πιστεύει ότι η ενίσχυση της

ομάδας θα μπορούσε να υπονομεύσει την ανεξαρτησία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας .

NOMIKH ΒΑΣΗ

Πριν από τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η “Ευρωομάδα” δεν είχε καμία νομική βάση. Αυτό είχε κάποια πλεονεκτήματα, όπως:

- επειδή δεν ήταν μια σύνθεση του Συμβουλίου, είναι μικρότερης και πιο άτυπης σε σχέση με τα αποτελέσματα, αλλά είναι και μια πιο εποικοδομητική και εμπιστευτική όσον αφορά τις συζητήσεις με το πλήρη Συμβούλιο της Ecofin.
- Σημαίνει επίσης ότι δεν έχει τη συνηθισμένη εκ περιτροπής εξάμηνη προεδρία, δηλαδή το έργο της έχει εκσυγχρονιστεί, έχει ενισχυθεί δηλαδή έναντι των άλλων θεσμικών οργάνων.

Μια επίσημη νομική βάση που χορηγήθηκε για πρώτη φορά στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας, τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009. Πρωτόκολλο 14 της συνθήκης ορίζει μόνο δύο άρθρα που θα διέπει την ομάδα.

Άρθρο 1: Οι Υπουργοί των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ πραγματοποιούν άτυπες συναντήσεις. Οι συναντήσεις αυτές λαμβάνουν χώρα, όταν είναι απαραίτητο, για να συζητήσουν θέματα σχετικά με τις ιδιαίτερες ευθύνες τις οποίες μοιράζονται σε σχέση με το ενιαίο νόμισμα. Η Επιτροπή συμμετέχει στις συνεδριάσεις. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα καλείται να λάβει μέρος σε αυτές τις συναντήσεις, οι οποίες προετοιμάζονται από τους αντιπροσώπους των υπουργών με αρμοδιότητα για τη χρηματοδότηση των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ και της

Επιτροπής.

Άρθρο 2: Οι Υπουργοί των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ εκλέγουν πρόεδρο για δύο έτη και έξι μήνες, με την πλειοψηφία των εν λόγω κρατών μελών.

-Το πρωτόκολλο 14 της ενοποιημένης συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (όπως τροποποιήθηκε από τη Συνθήκη της Λισαβόνας)

Επιπλέον, η συνθήκη τροποποίησε το Συμβούλιο της Ε.Ε. , τους κανόνες του οποίου ρύθμισε έτσι ώστε να παίρνονται αποφάσεις μόνο με πλήρη ψηφοφορία του Συμβούλιου της Ecofin σχετικά με θέματα που αφορούν μόνον τη ζώνη του ευρώ, και τα κράτη που χρησιμοποιούν το ευρώ, επιτρέπονται μόνον εκείνες για την ψηφοφορία.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΙΣΗ

Στις 15 Απριλίου 2008 στις Βρυξέλλες, ο Juncker πρότεινε ότι η ευρωζώνη πρέπει να εκπροσωπείται στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ως ένα μπλοκ, και όχι για κάθε κράτος μέλος χωριστά: "Είναι παράλογο για τις 15 χώρες να μην συμφωνήσουν σε μια ενιαία εκπροσώπηση στο ΔΝΤ* . Ωστόσο, ο Επίτροπος Οικονομικών Χοακίν Αλμούνια δήλωσε ότι προτού υπάρξει κοινή παράσταση, μια κοινή πολιτική ατζέντα θα πρέπει να συμφωνήσουν τον Ιανουάριο του 2010 στην ενιαία εκπροσώπηση από το ΔΝΤ.

*Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) είναι ένας διεθνής οργανισμός ο οποίος επιβλέπει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα ισοζύγια πληρωμών και προσφέροντας οικονομική και τεχνική βοήθεια όταν του ζητηθεί. Το ΔΝΤ ιδρύθηκε στις 27 Δεκεμβρίου του 1945 στην Ουάσινγκτον, πρωτεύουσα των ΗΠΑ κατόπιν συνομολόγησης 39 Χωρών. Η ίδρυση του Οργανισμού αυτού είχε προπαρασκευαστεί κατά τη Διεθνή Νομισματική και Χρηματοδοτική Συνδιάσκεψη που συνήλθε στο Μπρέτον Γουντς, του Νιού Χαμσάιρ των ΗΠΑ, ενάμισι χρόνο πριν, από 1ης Ιουλίου μέχρι 22 Ιουλίου του 1944. Έδρα του Οργανισμού ορίστηκε η Ουάσινγκτον ως πρωτεύουσα της χώρας με το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής.

Ο Juncker δήλωσε ότι η Επιτροπή πρόκειται να προτείνει ότι η ομάδα θα γίνει μέλος του G20 . Της Ομάδας των Είκοσι πιο Αναπτυγμένων Οικονομιών του Κόσμου (G20) που δημιουργήθηκε το 1999, με πρωτοβουλία της Ομάδας των Επτά Ισχυρότερων Οικονομιών του Κόσμου (G7), με στόχο το νέο αυτό φόρουμ να αντικατοπτρίζει τις αλλαγές που συντελέστηκαν τα τελευταία χρόνια στην παγκόσμια οικονομία και να συμπεριλαμβάνεται στη διαμόρφωση των διεθνών αποφάσεων των μεγάλων υπό ανάπτυξη χωρών όπως είναι η Βραζιλία, η Ρωσία, η Κίνα και η Ινδία.

Αποτελείται από 19 χώρες, συν την Ε.Ε. Στην G20 μετέχουν οι: Αργεντινή, Αυστραλία, Βραζιλία, Καναδάς, Κίνα, Γαλλία, Γερμανία, Ινδία, Ινδονησία, Ιταλία, Ιαπωνία, Μεξικό, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Νότιος Αφρική, Νότιος Κορέα, Τουρκία, Μεγάλη Βρετανία, οι ΗΠΑ και η Ε.Ε.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Το 2008, υπό το πρίσμα της οικονομικής κρίσης του 2008 , ο Γάλλος Πρόεδρος Νικολά Σαρκοζί (μιλώντας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο , όπως ο απερχόμενος Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου), κάλεσε την “Ευρωομάδα” να αντικατασταθεί από μια «σαφώς προσδιορισμένη οικονομική κυβέρνηση» για την ευρωζώνη, αναφέροντας ότι δεν ήταν δυνατό για την ευρωζώνη να συνεχίσει χωρίς αυτόν. Η οικονομική κυβέρνηση της ευρωζώνης θα συζητήσει τα θέματα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η οποία θα παραμείνει ανεξάρτητη.

Αυτή η κυβέρνηση θα έρθει με τη μορφή της τακτικής συνεδρίασης της ευρωζώνης των αρχηγών των κρατών και των κυβερνήσεων (παρόμοιο

με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο) και όχι μόνο των Υπουργών Οικονομικών όπως συμβαίνει με το σημερινό “Euro group”. Ο Σαρκοζί δήλωσε ότι μόνο οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων θα έχουν την αναγκαία δημοκρατική νομιμοποίηση για το ρόλο αυτό. Η ιδέα αυτή βασίστηκε στη συνάντηση των ηγετών της ευρωζώνης το 2008, οι οποίοι συναντήθηκαν για να συμφωνήσουν σε μία συντονισμένη απάντηση της ευρωζώνης στην τραπεζική κρίση.

Αυτό έρχεται σε αντίθεση με την πρόωρη πρόταση από τον πρώην πρωθυπουργό του Βελγίου Guy Verhofstadt ο οποίος είδε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναλαμβάνει πρωταγωνιστικό ρόλο σε μια νέα οικονομική κυβέρνηση, κάτι που θα ήταν αντίθετο με τις δηλώσεις. Η Γερμανία απέρριψε στη συνέχεια την ιδέα του Σαρκοζί, ο οποίος είχε προτείνει οικονομική πολιτική για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης που κυρίως θα πληρωνόταν από τα γερμανικά ταμεία. Επίσης, είναι αντίθετος με την τρέχουσα προεδρία του “Euro group”, τον Jean-Claude Juncker, ο οποίος δεν βλέπει την Ευρώπη να είναι ώριμη για ένα τέτοιο μεγάλο βήμα.

Υπάρχουν και άλλες προτάσεις για να ξεκινήσει απλά, όπως μια ζώνη του ευρώ των κρατικών ομολόγων στην αγορά του «υπό τον έλεγχο της Ευρωομάδας» για να βοηθήσει με τις διαρθρωτικές ελλείψεις. Αυτό θα βοηθήσει στη μείωση της γερμανικής ανησυχίας για τη χρηματοδότηση όλων των εξωτερικών εγγυήσεων και τα χρήματα που θα συγκεντρωθούν θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση της Ε.Κ.Τ. ή για τα σχέδια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης . Αν και ο έλεγχος της “Ευρωομάδας”, θα γίνεται από την ΕΚΤ, θα βοηθήσει στη δημιουργία ενός ενιαίου κράτους το οποίο θα υποστηρίζεται και από χρηματοπιστωτικό σύστημα. Ένα τέτοιο σύστημα θα διεξάγεται παράλληλα με τις εθνικές ομολογίες και θα μπορεί

να προσελκύσει ακόμη και την ιδιότητα του μέλους για το Ηνωμένο Βασίλειο.

Ο Βέλγος πρωθυπουργός Υβ Λετέρμ υπέβαλε το Μάρτιο 2010 στο υπουργείο Οικονομικών πρόταση για την ευρωζώνη γνωστή και ως το Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χρέους, ο οποίος θα διαχειρίζεται το δημόσιο χρέος της ευρωζώνης. Ένα παρόμοιο σχέδιο προέρχονταν από τη Γαλλία και τη Γερμανία για τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής έκδοσης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), τέτοιου είδους, πόρων και τεχνογνωσίας που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την επίλυση του προβλήματος εντός της Ευρώπης. Το σχέδιο υποστηρίζεται επίσης από τον Ιταλό πρωθυπουργό ο οποίος δήλωσε ότι "Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα γνωρίζουν ότι υπάρχει κάτι που λείπει από τη θέση, ένα εργαλείο ικανό για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων και σοβαρών κρίσεων της ευρωζώνης. " Η Επιτροπή ετοιμάζει επίσημη πρόταση δεδομένου ότι δεν υπάρχει διαθέσιμη μεταρρύθμιση μετά την Συνθήκη της Λισαβόνας,

ΜΕΛΗ

Τα νομικά κείμενα που θεσπίζουν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών –η “Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας” και το “Καταστατικό του ΕΣΚΤ”– συντάχθηκαν με γνώμονα ότι όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα υιοθετήσουν το ευρώ και, επομένως, το ΕΣΚΤ θα εκτελεί όλα τα καθήκοντα που απορρέουν από το ενιαίο νόμισμα. Ωστόσο, έως ότου όλες οι χώρες της Ε.Ε. εισαγάγουν το ευρώ, το “Ευρωσύστημα” θα διαδραματίζει τον κεντρικό ρόλο. Ο όρος “Ευρωσύστημα” λοιπόν βοηθά να γίνει κατανοητή η διάρθρωση των κεντρικών τραπεζών στη ζώνη του ευρώ.

Το Ευρωσύστημα, που είναι το σύστημα κεντρικών τραπεζών της ζώνης του ευρώ, περιλαμβάνει:

την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και

τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) των 16 κρατών μελών της ΕΕ που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως το κοινό τους νόμισμα.

Επομένως, το Ευρωσύστημα είναι ένα υποσύνολο του ΕΣΚΤ*. Καθώς οι αποφάσεις πολιτικής της ΕΚΤ, όπως οι αποφάσεις για τη νομισματική πολιτική, εφαρμόζονται φυσικά μόνο στις χώρες της ζώνης του ευρώ, στην πράξη το Ευρωσύστημα είναι αυτό που εκτελεί, τις λειτουργίες κεντρικής τράπεζας για τη ζώνη του ευρώ. Με αυτόν τον τρόπο, η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ συμβάλλουν από κοινού στην επίτευξη των κοινών στόχων του Ευρωσυστήματος.

Γιατί δημιουργήθηκε ένα σύστημα και όχι μια ενιαία κεντρική τράπεζα; Τρεις είναι οι λόγοι που οδήγησαν στη δημιουργία ενός συστήματος κεντρικών τραπεζών στην Ευρώπη:

- Η προσέγγιση του Ευρωσυστήματος βασίζεται στις υφιστάμενες αρμοδιότητες των ΕθνΚΤ, τη θεσμική οργάνωση και την υποδομή τους, καθώς και την εμπειρογνωμοσύνη και τις άριστες λειτουργικές δυνατότητες που διαθέτουν. Επιπλέον, ορισμένες κεντρικές τράπεζες εκτελούν επιπρόσθετα καθήκοντα πέραν των καθηκόντων του Ευρωσυστήματος.

*Δημιουργήθηκε την 1η Ιουνίου 1998 βάσει της Συνθήκης του Μάαστριχτ, μαζί με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤρ) και συγκροτείται από την ΕΚΤ μαζί με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και των 15 κρατών μελών της ΕΕ. Το καταστατικό του έχει προσαρτηθεί στη Συνθήκη του Μάαστριχτ και τα βασικά του καθήκοντα είναι : - να χαράζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Κοινότητας - να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών μελών, - να παρακολουθεί τις εξελίξεις στον τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό τομέα και να προωθεί την ομαλή ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του ΕΣΚΤ και των εποπτικών αρχών. Το ΕΣΚΤ διοικείται από τα όργανα λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤρ : το Διοικητικό Συμβούλιο, την Εκτελεστική Επιτροπή και το Γενικό Συμβούλιο.

- Λόγω της μεγάλης γεωγραφικής έκτασης που καλύπτει η ζώνη του ευρώ και των μακροχρόνιων παγιωμένων σχέσεων μεταξύ των εθνικών τραπεζικών κοινοτήτων και των αντίστοιχων ΕθνΚΤ, θεωρήθηκε σκόπιμο να υπάρχει για τα πιστωτικά ιδρύματα ένα σημείο πρόσβασης στις δραστηριότητες κεντρικής τράπεζας σε κάθε συμμετέχον κράτος μέλος.
- Δεδομένης της πληθώρας εθνών, γλωσσών και πολιτισμών στη ζώνη του ευρώ, οι ΕθνΚΤ αποτελούσαν τα καλύτερα σημεία πρόσβασης στο Ευρωσύστημα (σε αντίθεση με μια ενιαία υπερεθνική κεντρική τράπεζα).

Τα μέλη της Ευρωομάδας του Φεβρουαρίου του 2010, ο Πρόεδρος της ΕΚΤ, της Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής Επιτροπής και του προέδρου της Ευρωομάδας ομάδας εργασίας συμμετέχουν επίσης στις συνεδριάσεις.

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ

Εκπροσωπώντας Μέλος	Εκπροσωπώντας	Μέλος
 <u>Αυστρία</u> <u>Josef Pröll</u>	 <u>Ολλανδία</u>	<u>Wouter Bos</u>
 <u>Βέλγιο</u> <u>Didier Reynders</u>	 <u>Πορτογαλία</u>	Φερνάντο Σάντος Dos Teixeira
 <u>Κύπρος</u> Χαρίλαος Σταυράκης	 <u>Σλοβακία</u>	<u>Ο κ. Ján</u> <u>POČIATEK</u>
 <u>Φινλανδία</u> <u>Jyrki KATAINEN</u>	 <u>Σλοβενία</u>	Φράγκο KRIŽANIČ
 <u>Γαλλία</u> <u>Christine Lagarde</u>	 <u>Ισπανία</u>	<u>Elena Salgado</u>
 <u>Γερμανία</u> <u>Wolfgang Schäuble</u>	Δεν έχει δικαίωμα ψήφου	
 <u>Ελλάδα</u> <u>Γιώργος Παπακωνσταντίνου</u>	 Eurogroup Πρόεδρος	<u>Jean-Claude Juncker</u>
 <u>Ιρλανδία</u> <u>Brian Lenihan</u>	 <u>Κεντρική Τράπεζα</u> Πρόεδρος	<u>Jean-Claude Trichet</u>
 <u>Ιταλία</u> <u>Giulio Tremonti</u>	 <u>Οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις</u>	<u>Olli Rehn</u>
 <u>Λουξεμβούργο</u> <u>Luc Frieden</u>	 Πρόεδρος της Ευρωομάδας της ομάδας εργασίας	Thomas Wieser
 <u>Μάλτα</u>		

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

1.2. ΟΙ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΟΥ “EUROGROUP”

ΟΙ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ/ΕΣΚΤ

- Επιτροπή Λογιστικής και Νομισματικού Εισοδήματος (AMICO)
- Επιτροπή Τραπεζογραμμάτων (BANCO)
- Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας (BSC)
- Επιτροπή Μεθοδολογίας Κόστους (COMCO)
- Επιτροπή Επικοινωνιών Ευρωσυστήματος/ΕΣΚΤ (ECCO)
- Επιτροπή Πληροφορικής (ITC)
- Επιτροπή Εσωτερικών Επιθεωρητών (IAC)
- Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων (IRC)
- Επιτροπή Νομικών Θεμάτων (LEGCO)
- Επιτροπή Πράξεων Αγοράς (MOC)
- Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής (MPC)
- Επιτροπή Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού (PSSC)
- Επιτροπή Στατιστικής (STC)

- Επιτροπή Προϋπολογισμού (BUCOM)
- Διάσκεψη για το Ανθρώπινο Δυναμικό (HRC)

© ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ 08.019 01/09

Οι επιτροπές βοηθούν τα όργανα λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) στο έργο τους. Όταν τους ζητηθεί, παρέχουν στοιχεία που εμπίπτουν στο πεδίο εξειδίκευσής τους, προκειμένου να διευκολύνουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την εφαρμογή τους.

Συνήθως σε αυτές συμμετέχουν μόνο εμπειρογνώμονες των κεντρικών τραπεζών του Ευρωσυστήματος. Ωστόσο, οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες (ΕθνΚΤ) των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν έχουν ακόμη υιοθετήσει το ευρώ μπορούν να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις των επιτροπών όποτε κρίνεται απαραίτητο. Επιπλέον, μπορεί επίσης να προσκληθούν εκπρόσωποι άλλων αρμόδιων οργάνων, όπως οι εθνικές αρχές εποπτείας στην περίπτωση της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας.

Η Επιτροπή Λογιστικής και Νομισματικού Εισοδήματος (AMICO) παρέχει συμβουλές για όλα τα ζητήματα τα οποία αφορούν το Ευρωσύστημα και σχετίζονται με τη λογιστική παρακολούθηση, την υποβολή οικονομικών εκθέσεων και την κατανομή του νομισματικού εισοδήματος.

Η Επιτροπή Τραπεζογραμματίων (BANCO) παρέχει συμβουλές για τα ζητήματα που αφορούν τις πολιτικές για τα τραπεζογραμμάτια και συμβάλλει στον στρατηγικό σχεδιασμό της παραγωγής και έκδοσης τραπεζογραμματίων.

Η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας (BSC) ειδικεύεται σε θέματα που αφορούν τη συμβολή των πιστωτικών ιδρυμάτων στην προληπτική εποπτεία και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Η Επιτροπή Επικοινωνιών Ευρωσυστήματος/ΕΣΚΤ (ECCO) συμβάλλει στην επικοινωνιακή πολιτική εντός και εκτός του Ευρωσυστήματος.

Η Επιτροπή Πληροφορικής (ITC) συμβάλλει στην ανάπτυξη, υλοποίηση και συντήρηση των δικτύων πληροφορικής και των υποδομών επικοινωνίας που στηρίζουν τα κοινά λειτουργικά συστήματα.

Η Επιτροπή Εσωτερικών Επιθεωρητών (IAC) αναπτύσσει κοινά πρότυπα για τον έλεγχο των πράξεων του Ευρωσυστήματος και επιθεωρεί κοινά έργα και κοινά λειτουργικά συστήματα σε επίπεδο Ευρωσυστήματος.

Η Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων (IRC) συμβάλλει στην εκτέλεση των καταστατικών καθηκόντων της ΕΚΤ όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία και ενεργεί ως φορέας ανταλλαγής απόψεων για ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος στον τομέα των διεθνών σχέσεων.

Η Επιτροπή Νομικών Θεμάτων (LEGCO) παρέχει νομικές συμβουλές για την εκπλήρωση των καταστατικών καθηκόντων της ΕΚΤ και προετοιμάζει τις νομικές πράξεις για τη λειτουργία του Ευρωσυστήματος.

Η Επιτροπή Πράξεων Αγοράς (MOC) συμβάλλει στην εκτέλεση πράξεων νομισματικής πολιτικής και πράξεων συναλλάγματος, συμπεριλαμβανομένων των πράξεων που σχετίζονται με τη λειτουργία του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II, καθώς και με τη διαχείριση των συναλλαγματικών διαθεσίμων της ΕΚΤ.

Η Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής (MPC) παρέχει συμβουλές κυρίως για στρατηγικά και πιο μακροπρόθεσμα ζητήματα τα οποία σχετίζονται με τη χάραξη της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής και είναι υπεύθυνη για τις προβολές εμπειρογνομόνων του Ευρωσυστήματος.

Η Επιτροπή Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού (PSSC) παρέχει συμβουλές για τη λειτουργία και τη συντήρηση του TARGET, για γενικά ζητήματα που αφορούν τις πολιτικές και την επίβλεψη των συστημάτων πληρωμών, καθώς και για ζητήματα εκκαθάρισης και διακανονισμού τίτλων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τις κεντρικές τράπεζες.

Η Επιτροπή Στατιστικής (STC) παρέχει συμβουλές κυρίως για τον σχεδιασμό και την κατάρτιση στατιστικών στοιχείων που συλλέγονται από την ΕΚΤ με τη βοήθεια των ΕθνΚΤ.

Το 1998, το Διοικητικό Συμβούλιο θέσπισε επίσης την Επιτροπή Προϋπολογισμού (BUCOM), η οποία αποτελείται από εκπροσώπους της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος. Η επιτροπή αυτή συμβάλλει στο έργο του Διοικητικού Συμβουλίου και υποβάλλει αναφορά απευθείας σε αυτό για ζητήματα που σχετίζονται με τον προϋπολογισμό της ΕΚΤ.

Η Διάσκεψη για το Ανθρώπινο Δυναμικό (HRC) καθιερώθηκε το 2005 και αποτελείται από τους διευθυντές προσωπικού όλων των κεντρικών τραπεζών της ΕΕ.

1.3. ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ “EUROGROUP”

ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Χάραξη και εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής

Διενέργεια πράξεων συναλλάγματος

Κατοχή και διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών διαθεσίμων των συμμετεχόντων κρατών μελών της ΕΕ

Προώθηση της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών

© ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ 08.009 01/09

Η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας αναθέτει στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) την αποστολή να εκτελεί λειτουργίες κεντρικής τράπεζας για την Κοινότητα. Επειδή ορισμένα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν συμμετέχουν στην

Οικονομική και Νομισματική Ένωση, οι όροι "ΕΣΚΤ" και "Κοινότητα" θα πρέπει να εκλαμβάνονται ως "Ευρωσύστημα" και "ζώνη του ευρώ" αντιστοίχως.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Το Ευρωσύστημα είναι υπεύθυνο για τη χάραξη και την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ. Πρόκειται για μια δημόσια λειτουργία που υλοποιείται κυρίως με την εκτέλεση πράξεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Σημαντικός παράγοντας για την άσκησή της είναι ο πλήρης έλεγχος της νομισματικής βάσης από το Ευρωσύστημα. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) είναι τα μοναδικά ιδρύματα που έχουν το δικαίωμα να εκδίδουν τραπεζογραμμάτια που αποτελούν νόμιμο χρήμα στη ζώνη του ευρώ. Δεδομένης της εξάρτησης του τραπεζικού συστήματος από τη νομισματική βάση, το Ευρωσύστημα βρίσκεται σε θέση να επηρεάζει αποφασιστικά τις συνθήκες και τα επιτόκια στην αγορά χρήματος.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

Οι πράξεις συναλλάγματος επηρεάζουν δύο σημαντικές μεταβλητές της νομισματικής πολιτικής: τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τις εγχώριες συνθήκες ρευστότητας. Είναι επομένως λογικό το καθήκον αυτό να ανατίθεται στο Ευρωσύστημα, κυρίως από τη στιγμή που οι Κεντρικές Τράπεζες διαθέτουν τα απαραίτητα λειτουργικά μέσα. Επιπλέον, κατ' αυτόν τον τρόπο, διασφαλίζεται ότι οι πράξεις συναλλάγματος παραμένουν

συνεπείς με τους στόχους που θέτει η κεντρική τράπεζα για τη νομισματική πολιτική.

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΛΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Τα συστήματα πληρωμών αποτελούν το μέσο μεταφοράς χρημάτων μεταξύ πιστωτικών και άλλων νομισματικών ιδρυμάτων, δηλαδή αποτελούν τον πυρήνα της χρηματοπιστωτικής υποδομής της οικονομίας. Το γεγονός ότι το Ευρωσύστημα έχει αναλάβει την προώθηση της ομαλής λειτουργίας τους δηλώνει πόσο σημαντική είναι η ύπαρξη υγιών και αποδοτικών συστημάτων πληρωμών – όχι μόνο για την άσκηση νομισματικής πολιτικής, αλλά και για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και, κατ' επέκταση, για την οικονομία ως σύνολο.

ΚΑΤΟΧΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ

Η διαχείριση του χαρτοφυλακίου συναλλαγματικών διαθεσίμων αποσκοπεί πρωτίστως στο να διασφαλίζεται το ότι η ΕΚΤ διαθέτει επαρκή ρευστότητα για τη διενέργεια πράξεων συναλλάγματος. Η διαχείριση των συναλλαγματικών διαθεσίμων της ΕΚΤ πραγματοποιείται επί του παρόντος σε αποκεντρωμένη βάση από τις ΕθνΚΤ που επιλέγουν να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που αφορούν τη διαχείριση αυτή. Οι εν λόγω ΕθνΚΤ ενεργούν εκ μέρους της ΕΚΤ σύμφωνα με τις οδηγίες που λαμβάνουν από αυτήν. Αν και οι ΕθνΚΤ διαχειρίζονται με ανεξάρτητο τρόπο τα δικά τους συναλλαγματικά διαθέσιμα, όταν οι πράξεις τους στην αγορά

συναλλάγματος υπερβαίνουν ένα ορισμένο όριο και υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ, προκειμένου να υπάρχει συνέπεια με τη συναλλαγματική και νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος.

ΛΟΙΠΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Συμβουλευτικές λειτουργίες

Συλλογή και κατάρτιση στατιστικών στοιχείων

Εκδοση τραπεζογραμμάτων

Διεθνής συνεργασία

Συμβολή στην προληπτική εποπτεία και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα

© ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ 08.010 01/09

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

Η γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ζητείται εντός ορισμένων ορίων και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, για κάθε προτεινόμενη κοινοτική πράξη που εμπίπτει στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της, από τις εθνικές αρχές για σχέδια νομοθετικών διατάξεων που εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της. Η ΕΚΤ εκδίδει "γνώμες" οι οποίες δημοσιεύονται, για παράδειγμα, στο δικτυακό της τόπο.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Η ΕΚΤ, με τη βοήθεια των εθνικών κεντρικών τραπεζών, συλλέγει ένα ευρύ φάσμα στατιστικών πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την εκπλήρωση των καθηκόντων της. Τα στατιστικά στοιχεία είναι απαραίτητα όταν, για παράδειγμα, αποφασίζει κάθε μήνα για τα βασικά επιτόκια, επειδή αντανακλούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας στη ζώνη του ευρώ. Ενώ οι αρμόδιες εθνικές αρχές εξακολουθούν να έχουν την άμεση ευθύνη για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την προληπτική εποπτεία, η Συνθήκη έχει αναθέσει στο Ευρωσύστημα το σημαντικό καθήκον να συμβάλλει στην ομαλή άσκηση των πολιτικών σε αυτούς τους τομείς. Το καθήκον αυτό, το οποίο διαφοροποιείται ανάλογα με τις εξελίξεις στις αγορές και τις θεσμικές εξελίξεις, περιλαμβάνει τρεις κύριες δραστηριότητες:

- Πρώτον, την παρακολούθηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, η οποία αποβλέπει στον εντοπισμό παραγόντων που θα μπορούσαν να προκαλέσουν ευπάθεια και στην

αξιολόγηση του βαθμού ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ζώνης του ευρώ.

- Δεύτερον, την παροχή συμβουλών στις αρμόδιες αρχές σχετικά με το σχεδιασμό και την τροποποίηση των κανόνων που αφορούν το χρηματοπιστωτικό σύστημα και των απαιτήσεων εποπτείας.
- Τρίτον, την προώθηση ρυθμίσεων για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και την αποτελεσματική διαχείριση χρηματοπιστωτικών κρίσεων, συμπεριλαμβανομένης της ομαλής συνεργασίας μεταξύ κεντρικών τραπεζών και εποπτικών αρχών.

ΕΚΔΟΣΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΥΡΩ ΚΑΙ Η ΔΙΑΣΦΑΛΗΣΗ ΤΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΣ

Μόνο τα τραπεζογραμμάτια ευρώ έχουν ισχύ νόμιμου χρήματος στη ζώνη του ευρώ. Επιπλέον, τα τραπεζογραμμάτια ευρώ χρησιμοποιούνται σε διεθνή κλίμακα. Είναι καθήκον του Ευρωσυστήματος να διασφαλίζει τον απρόσκοπτο και επαρκή εφοδιασμό με τραπεζογραμμάτια και να διαφυλάσσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στο νόμιμο χρήμα. Η ακεραιότητα των τραπεζογραμματίων ευρώ διασφαλίζεται με δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, με την αποτροπή και την παρακολούθηση της παραχάραξης και την εφαρμογή κοινών προτύπων ποιότητας και εξακρίβωσης της γνησιότητας όσον αφορά την επεξεργασία τραπεζογραμματίων από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, τα πιστωτικά ιδρύματα και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά, όπως οι εταιρείες χρηματοποστολών.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Αρκετά ζητήματα (όπως οι παγκόσμιες ανισορροπίες και η συστημική μακροοικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα) τα οποία έχουν σημασία για την άσκηση των βασικών καθηκόντων της ΕΚΤ (ιδίως της νομισματικής πολιτικής) ασκούν επιδράσεις πέραν της ζώνης του ευρώ και, συνεπώς, πρέπει να εξετάζονται σε διεθνές επίπεδο. Για το λόγο αυτόν, η ΕΚΤ συμμετέχει σε συνεδριάσεις διεθνών φορέων όταν συζητούνται ζητήματα που αφορούν το Ευρωσύστημα και παρουσιάζει τις απόψεις αυτού. Σύμφωνα με το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, ο Πρόεδρος της ΕΚΤ αποφασίζει τον τρόπο εκπροσώπησης του Ευρωσυστήματος στον τομέα της διεθνούς συνεργασίας.

1.4. ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ “EURO GROUP”

ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Δήλωση σχετικά με την αποστολή του Ευρωσυστήματος: “[Η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ] συμβάλλουμε από κοινού (...) στην επίτευξη των κοινών σκοπών [του Ευρωσυστήματος].”

ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Το Ευρωσύστημα αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Όπως ορίζει το άρθρο 8 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (Καταστατικό του ΕΣΚΤ), το Ευρωσύστημα διοικείται από τα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, τα όργανα αυτά λαμβάνουν όλες τις αποφάσεις που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των καθηκόντων του Ευρωσυστήματος.

Πέραν των καταστατικών καθηκόντων που έχουν ανατεθεί αποκλειστικά στην ΕΚΤ, το Καταστατικό του ΕΣΚΤ δεν προσδιορίζει σε ποιο βαθμό η ΕΚΤ ή οι ΕθνΚΤ πρέπει να συμμετέχουν στην υλοποίηση των πολιτικών της ΕΚΤ. Όσον αφορά το μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων του Ευρωσυστήματος, ο καταμερισμός των εργασιών εντός του συστήματος πραγματοποιείται βάσει της αρχής της αποκέντρωσης, δηλαδή εφόσον κρίνεται δυνατόν και εύλογο, η ΕΚΤ προσφεύγει στις ΕθνΚΤ για την εκτέλεση των πράξεων που υπάγονται στα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος (πρβλ. άρθρο 12.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ).

Κατά συνέπεια, η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ συμβάλλουν από κοινού στην επίτευξη των κοινών στόχων του Ευρωσυστήματος. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 9.2 του Καταστατικού, η ΕΚΤ πρέπει να διασφαλίζει ότι όλα τα καθήκοντα εκτελούνται σωστά και με συνέπεια. Για να επιτυγχάνεται αυτό σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, η ΕΚΤ μπορεί να παρέχει κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες προς τις ΕθνΚΤ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

2.1. Η ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΟΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΤΟΜΕΑ.

Τα οικονομικά αποτελέσματα της ζώνης του ευρώ και μεγάλων σύνθετων τραπεζικών ομίλων (LCBGs) για το 2007 δείχνουν ότι τα περισσότερα από αυτά τα ιδρύματα υπέστησαν σημαντικές μειώσεις των καθαρών εσόδων κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων τρίμηνων του έτους. Παρά τις μειώσεις των εσόδων, τα οποία κυρίως οφείλονται σε αποσβέσεις των ανοιγμάτων σε κινητές αξίες που επηρεάζονται από τις αναταραχές στις χρηματοπιστωτικές αγορές, μέτρα φερεγγυότητας λαμβάνονται κατά το τέλος του 2007, αναφέρεται ένα εύλογο ποσό υπόλοιπων ικανό να απορροφήσει ζημιές μεταξύ αυτών των ιδρυμάτων. Ατενίζοντας το μέλλον, οι αλυσιδωτές επιδράσεις στις αγορές περιουσιακών στοιχείων και η πραγματική οικονομία να διαφέρουν, μπορεί δηλαδή να αναμένεται ότι η κερδοφορία της ζώνης του ευρώ στο τραπεζικό τομέα το 2008 θα επηρεαστεί αρνητικά. Επιπλέον, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι πιστωτικές ζημιές θα μπορούσαν να αρχίσουν να αυξάνονται για LCBGs. Αντανεκλώντας αυτή την άποψη, οι δείκτες της αγοράς όπως είναι σήμερα αρχίζουν να εμφανίζουν μια ελαφρά ανάκαμψη από το τέλος του πρώτου τρίμηνο του 2008.

2.1.1. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Η συνεχής ενίσχυση της κερδοφορίας της ζώνης του ευρώ κατά το πρώτο εξάμηνο του 2007, μετά από αρκετά χρόνια βελτίωσης, τοποθετημένα τα περισσότερα από αυτά σχετικά θετικά στις καιρικές αναταράξεις της αγοράς που ακολούθησαν κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Όπως ήταν αναμενόμενο, οι αναταράξεις ενήργησαν αρνητικά στην κερδοφορία, τόσο μέσω της αποτίμησης της αγοράς όσο και της αύξησης της επιβαρύνσεις των αποζημιώσεων σε δάνεια και εγγυήσεις. Κατά συνέπεια, μείωσε την ικανότητα των τραπεζών για τη δημιουργία κεφαλαίου μέσω των οποίων διατηρούνται εσωτερικά κέρδη. Ωστόσο, η φέρουσα ικανότητα του κινδύνου της LCBGs αξιολογήθηκε ακόμη ως ικανοποιητική στις αρχές του 2008, παρά των πολύ δύσκολων συνθηκών της αγοράς.

Οι αναταράξεις της αγοράς που ξέσπασαν τον Αύγουστο του 2007 είχαν θέσει ένα σημαντικό βαθούλωμα στις θετικές επιδόσεις της ζώνης του ευρώ από το 2004. Όταν υπενθυμίζοντας τα προηγούμενα κέρδη των τραπεζικών κύκλων, σε διάφορες τάσεις που προκύπτουν και που βοηθούν να τεθούν πρόσφατες εξελίξεις σε μια προοπτική.

Πρώτον, σε σύγκριση με τις προηγούμενες κορυφές, η επιστροφή κεφαλαίων (ROE) του LCBGs της ζώνης του ευρώ το 2007 ήταν η υψηλότερη που παρατηρήθηκε από το 2001, παρά την επιπτώσεις των διαταραχών κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους .

Δεύτερον, αν και υπάρχει μια επίμονη διαφορά μεταξύ των χαμηλών επιδόσεων των τραπεζών και των τραπεζών με την επιστροφή του μετοχικού κεφαλαίου στο άνω άκρο της κατανομής, η διαφορά παρέμεινε μικρότερη

από την τελευταία που αντιμετώπισε η ευρωζώνη στο δύσκολο περιβάλλον του 2003.

Είναι αξιοσημείωτο ότι υπήρχε μεγάλη διακύμανση των επιπτώσεων των διαταραχών κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2007 σχετικά με τις οικονομικές επιδόσεις των ιδρυμάτων σε ζημίες αποτίμησης της αγοράς καθώς και άλλες σχετικές επιβαρύνσεις και αναταράξεις που λαμβάνονται μέσω λογαριασμών κερδών και ζημιών. Για παράδειγμα, πολλά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ υπέστησαν σημαντικές απώλειες το δεύτερο εξάμηνο του 2007. Αντίθετα, σημαντικός ήταν και ο αριθμός των οργάνων που σε μεγάλο βαθμό έμειναν ανεπηρέαστα από τις αναταραχές. Για τα ιδρύματα αυτά, δεν επηρεάστηκαν μετά από το φόρο εισοδήματος ούτε καν οι μετοχές κεφαλαίου.

Καθαρά έσοδα από τόκους εξακολούθησε να λαμβάνει και κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2007, τη ζώνη του ευρώ παρά την περαιτέρω αύξηση του όγκου των δανείων. Ως αποτέλεσμα, η κύρια πηγή εισοδήματος αναπτύξεων ήταν από τις πηγές εισοδήματος μη ενδιαφέροντος. Συνεχίζοντας ένα πρότυπο, σημειώνεται στην ανακοίνωση του Δεκεμβρίου του 2007, ότι οι αυξήσεις των σταθμισμένων στοιχείων μέσω της επέκτασης του ισολογισμού και, σε ορισμένες περιπτώσεις, λόγω των εξαγορών των άλλων τραπεζών, υπό την ηγεσία βρίσκονται σε ελαφρά πτώση με βάση τους δείκτες φερεγγυότητας.

Σε ορισμένα μεμονωμένα ιδρύματα, η ανάπτυξη στην στάθμιση του ενεργητικού αντικατοπτρίζεται στην εκ νέου διαμεσολάβησης των περιουσιακών στοιχείων που πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν σε εκτός ισολογισμού δομές, καθώς και στην μειωμένη ικανότητα για διανομή που ξεκίνησε πρόσφατα σε στοιχεία του ενεργητικού, τα οποία οδήγησαν σε κρυστάλλωση του κινδύνου στους χώρους αποθήκευσης. Ωστόσο, παρά το

σήμα σε απώλειες της αγοράς που υπέμεινε κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2007, οι τράπεζες σύμφωνα με τους δείκτες κεφαλαίου παρέμειναν αρκετά πάνω από κανονικά επίπεδα.

Κατά κύριο λόγο αντανακλά την αρνητική επίπτωση της αναστάτωσης της αγοράς. Η αποδοτικότητα της ζώνης του ευρώ για το έτος 2007 μειώθηκε για πρώτη φορά μετά από το 2003. Το μέσο σταθμικό ROE για αυτά τα ιδρύματα μειώθηκε από το 18,4% περίπου που βρισκόταν το 2006 σε 14,3% περίπου για το σύνολο του έτους 2007. Η μικρότερη μείωση στο μέσο ROE, από 17,7% σε 15,4% κατά την ίδια περίοδο, αντικατοπτρίζει τη στρέβλωση των ζημιών αυτών σε όλα τα όργανα. Θεσμικά όργανα στο χαμηλότερο τεταρτημόριο της κατανομής αποδοτικότητας υπομείνανε επίσης σημαντική μείωση της κερδοφορίας τους πάνω από 7% το 2006 σε κάτω του 3% το 2007.

Άλλα μέτρα της αποδοτικότητας όπως η απόδοση σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού (RORWAs) μειώθηκε επίσης το 2007. Η σταθμισμένη μέση απόδοση μειώθηκε από 1,55% το 2006 σε μόλις κάτω από 1,10% το 2007. Αυτό οφείλεται τόσο σε ασθενέστερα καθαρά έσοδα κατά το 2007 όσο και στην απότομη αύξηση των σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης δανεισμού στις αναδυόμενες αγορές εκτός των άλλων αγορών.

Η διαμεσολάβηση των περιουσιακών στοιχείων εκτός από τις δομές του ισολογισμού, καθώς και δυσκολίες στην τιτλοποίηση των στοιχείων ενεργητικού, συνέβαλε επίσης για την αύξηση των σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού.

2.1.2. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Σε σύγκριση με την κατάσταση κατά τη στιγμή της οριστικοποίησης του Δεκεμβρίου 2007 , η σύντομη προοπτική για την κερδοφορία της ευρωζώνης, η περιοχή έχει επιδεινωθεί λόγω της έμμονης χρηματοπιστωτικής αναταραχής της αγοράς. Ειδικότερα, τα έσοδα αναμένεται να παραμείνουν υπό πίεση και οι περαιτέρω απώλειες της αγοράς αναμένεται να υλοποιηθούν. Επιπλέον, το πιστωτικό κόστος θα μπορούσε να αυξήσει τα πραγματικά ποσοστά αθέτησης των επιχειρήσεων στον τομέα και να επιφέρει άνοδο στη ζώνη του ευρώ όπως προτείνεται από τις προβλέψεις και τους δείκτες της αγοράς. Ο τρόπος που οι τράπεζες θα ανταποκριθούν σε ένα πολύ πιο δύσκολο λειτουργικό περιβάλλον εξαρτάται εν μέρει από τον βαθμό στον οποίο οι πρωτοβουλίες και τα μέτρα τόσο από τους φορείς χάραξης πολιτικής σε ολόκληρο τον κόσμο και από την ίδια την οικονομική βιομηχανία, που αποσκοπούν σε αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των χρηματοοικονομικών συστημάτων εάν τελικά αυτό εφαρμοστεί.

Πρωτοβουλίες και μέτρα που θα ληφθούν για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη και Ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής

Η αναταραχή της οικονομίας σε ώριμες χρηματοπιστωτικές αγορές αποκάλυψε μια σειρά αδυναμιών στο ισχύον ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε απάντηση, οι αρμόδιες αρχές, οι διεθνείς οργανισμοί, καθώς και οι ίδιες οι επιχειρήσεις έχουν ξεκινήσει αρκετές πρωτοβουλίες για να εντοπίσουν τις κύριες αιτίες της κρίσης και να αναπτύξουν τις απαντήσεις που αποσκοπούν στην αποκατάσταση

εμπιστοσύνης και στην ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Σε αυτό το πλαίσιο, αυτό το κουτί παρέχει μια επισκόπηση των τριών ροών εργασίας που αξίζουν ιδιαίτερη προσοχή:

- Ο χάρτης πορείας της Συμβουλίου ECOFIN,
- Οι συστάσεις του Φόρουμ Οικονομικής Σταθερότητας (FSF), και
- Οι πρωτοβουλίες που λαμβάνονται από τον ιδιωτικό τομέα.

Ο χάρτης πορείας του Συμβουλίου ECOFIN: σε επίπεδο Ε.Ε. , το Συμβούλιο ECOFIN ενέκρινε τον Οκτώβριο του 2007 έναν οδικό χάρτη, τον καθορισμό ενός καταλόγου των δράσεων σε σχέση με την οικονομική αναταραχή που έχει προγραμματιστεί να ολοκληρωθεί το 2008. Το Συμβούλιο προσδιόρισε τέσσερις τομείς προτεραιότητας για δράση:

- (i) ενίσχυση της διαφάνειας,
- (ii) τη βελτίωση των προτύπων αποτίμησης,
- (iii) ενίσχυση των κανόνων προληπτικής εποπτείας και διαχείρισης του κινδύνου στο χρηματοοικονομικό τομέα και
- (iv) η βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς.

Μετά την διακοπή αυτής της ημερομηνίας έκδοσης , στις 14 Μαΐου, η πρόοδος σχετικά με τον οδικό χάρτη καθώς και για το χρονοδιάγραμμα αναθεωρήθηκε από το Συμβούλιο ECOFIN, καθώς και τις προτεραιότητες της πολιτικής για τα βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα σχέδια επιβεβαιώθηκαν.

Οι συστάσεις FSF: σε διεθνές επίπεδο, οι υπουργοί της G7 και της Κεντρικής Τράπεζας Διοικητών ζήτησαν τον Οκτώβριο του 2007 το Φόρουμ Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας για να αντλήσει τα δέοντα

διδάγματα από την αναταραχή στις χρηματοπιστωτικές αγορές και να καθορίσει τις πολιτικές προτάσεις, με στόχο την αύξηση της προσαρμοστικότητας των αγορών και των θεσμικών οργάνων. Μετά από εντατικές διαβουλεύσεις με τους διεθνείς οργανισμούς και τις εθνικές αρχές, η έκθεση της FSF για την ενίσχυση της αγοράς και των θεσμών Ελαστικότητα συζητήθηκε και εγκρίθηκε κατά τη σύνοδο της G7 στις 11 Απριλίου 2008. Η έκθεση περιέχει 67 συστάσεις, που ομαδοποιούνται στις εξής πέντε βασικούς τομείς:

- (i) ενίσχυση προληπτικής εποπτείας των κεφαλαίων, τη ρευστότητα και τη διαχείριση των κινδύνων.
- (ii) την ενίσχυση της διαφάνειας και της αποτιμήσεις.
- (iii) μεταβολές στο ρόλο και τις χρήσεις των αξιολογήσεων της πιστοληπτικής ικανότητας.
- (iv) την ενίσχυση των αρχών ανταπόκριση σε κινδύνους και
- (v) που ασχολούνται με το άγχος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Στο πλαίσιο αυτών των γενικών κατηγοριών, τα ειδικά θέματα που επίσης πρέπει να αντιμετωπιστούν, όπως η αξιολόγηση του Πλαισίου της Βασιλείας, η βελτίωση της διαχείρισης της ρευστότητας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και η ενίσχυση της κεντρικής τράπεζας τόσο σε νομισματική πολιτική, σε επιχειρησιακά πλαίσια, σε ρυθμίσεις διαχείρισης κρίσεων, όσο και στη βελτίωση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρχών που έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις κεντρικές τράπεζες.

2.1.3. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ.

Ως απάντηση στην οικονομική κρίση, το Ινστιτούτο Διεθνών Finance (IIF), που έχει συσταθεί, μια επιτροπή δηλαδή για να διερευνήσει τις βέλτιστες πρακτικές της αγοράς, με στόχο την αντιμετώπιση των σημερινών αδυναμιών και την ενίσχυση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ώστε να είναι καλύτερα εξοπλισμένοι για την αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων. Η ενδιάμεση έκθεση του IIF αποκάλυψε ότι έχουμε επιδείνωση δανεισμού σε σχέση με τα πρότυπα αναδοχής, υπερβολική εξάρτηση από λιγότερο γνωστές ειδικότητες διαρθρωμένων προϊόντων, δυσκολίες στην αποτίμηση των παγίων στοιχείων του ενεργητικού, ανεπαρκή εκτίμηση των δυσμενών επιπτώσεων της ρευστότητας και των επενδύσεων φήμης και έκθεση σε κίνδυνο των αρωγών και των δομημένων οχημάτων για τη χορηγία των τραπεζών, καθώς και προβλήματα όσον αφορά τον προσδιορισμό του τελικού φορέα των κινδύνων, που είναι και οι κύριες πηγές αναταραχών.

Οι λεπτομερείς συστάσεις που προγραμματίζονται να δημοσιευθούν το καλοκαίρι του 2008.

Εκτός από την έκθεση IIF, πολλές άλλες πρωτοβουλίες της αγοράς που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των αδυναμιών στη διαδικασία τιτλοποίησης είναι επίσης σε εξέλιξη, συμπεριλαμβανομένων εκείνων της Ευρωπαϊκής Τιτλοποίησης Φόρουμ (EKT), των κινητών αξιών, καθώς και των Financial Markets Association (SIFMA) και της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας (EBF). Οι μεγάλες επαγγελματικές ενώσεις που εργάζονται για τον εντοπισμό των βέλτιστων πρακτικών λύσεων στην αγορά

και έχουν δεσμευθεί να συνεργάζονται με τις αρχές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να αναπτύξουν έγκαιρες βελτιώσεις σε τομείς όπου έχουν ανιχνευθεί ελλείψεις.

2.1.4. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΓΟΡΑΣ

Σύμφωνα με την προνοητικότητα που έχουν οι δείκτες της αγοράς, οι προοπτικές για το ευρώ επιδεινώθηκαν περαιτέρω μετά την οριστικοποίηση της FSR του Δεκεμβρίου 2007. Αυτό ήταν κυρίως επακόλουθο των συνεχιζόμενων μειώσεων των τιμών των και των περιουσιακών στοιχείων και της διάδοσης των στελεχών σε άλλα τμήματα των πιστωτικών αγορών. Ειδικότερα, η αβεβαιότητα σχετικά με την αναταραχή που κυριαρχεί για τις αγορές οι οποίες παραμένουν μετέωρες στο κοντινό μέλλον, μαζί με τη διάσταση απόψεων μεταξύ συμμετεχόντων στην αγορά των κινδύνων από τις περαιτέρω ουσιαστικές αποσβέσεις και τις απώλειες της αγοράς από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οδήγησε την LCBG στην μείωση των τιμών των μετοχών σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα. Επιπλέον, η μείωση του μεριδίου της LCBG έφθασε τα υψηλότερα επίπεδα που είχαν σημειωθεί ποτέ δεδομένου ότι ήταν το πρώτο εξάμηνο του 2003.

Η αποσύνθεση της μεταβλητότητας της τράπεζας όσον αφορά τις τιμές των μετοχών δείχνει ότι οι κίνδυνοι για τον χρηματοπιστωτικό τομέα, και ειδικότερα για τους τομείς των τραπεζών, ήταν αποφασιστικής σημασίας καθώς οδήγησαν στις αλλαγές των τιμών των μετοχών των τραπεζών κατά τους τελευταίους έξι μήνες. Ωστόσο, το ποσοστό της διακύμανσης των τιμών των μετοχών των τραπεζών που θα μπορούσε να

εξηγείται από ένα παράγοντα κοινό σε ένα ευρύτερο σύνολο των μετοχών που διαπραγματεύεται στη ζώνη του ευρώ, αυξήθηκε τον Φεβρουάριο και άρχισε να αναπτύσσεται σχετικά με την δυνητικές επιπτώσεις των στελεχών στον χρηματοπιστωτικό τομέα σχετικά με την πραγματική οικονομία και τις πιθανές επιπτώσεις ανατροφοδότησης σχετικά με ισολογισμούς των τραπεζών μέσω των υψηλότερων κινδύνων.

Αποστάσεις με προεπιλογή, και μια αγορά μετοχών βασίζεται στο κριτήριο του πιστωτικού κινδύνου, για τη ζώνη του ευρώ όπως ήταν στα τέλη του Μάρτη του 2008 και κάπως χαμηλότερα από κορυφές της αρχής του 2007, αν και εξακολουθούν όμως να παραμένουν σε πολύ υψηλά επίπεδα. Αυτό μεταφράζεται σε μια μικρή ανάκαμψη στην αναμενόμενη συχνότητα αθέτησης μεταξύ αυτών των ιδρυμάτων. Συνολικά, τα ίδια κεφάλαια της αγοράς με βάση δείκτες που πρότειναν ότι, παρά την αναταραχή στην αγορά, οι συμμετέχοντες στην αγορά θα συνεχίσουν να εκτιμούν την ικανότητα των εν λόγω ιδρυμάτων να απορροφούν τους κραδασμούς της αγοράς με μια σχετική άνεση.

Ωστόσο, τόσο για την απόσταση προεπιλογής και αναμενόμενης συχνότητας αθέτησης η οποία βασίζεται στο μοντέλο των δεικτών που υπολογίζονται με βάση τις τιμές μετοχών, ως εισροών. Επειδή οι τιμές των μετοχών (που αντανakλούν την παρούσα προεξοφλημένη αξία των μελλοντικών κέρδη) αντέδρασαν με την πρόσφατη αναταραχή στις αγορές λιγότερο έντονα από ό, τι στο CDS (η οποία αντανakλά αξιολόγηση του κινδύνου αθέτησης), βάσει των ιδίων κεφαλαιακών δεικτών οι οποίοι έχουν δώσει υπερβολικά αισιόδοξες προοπτικές, πιθανώς υποτιμούν συσχετίσεις αθέτησης στην περίπτωση των απορριπτικών συστηματικών εκδηλώσεων.

Έτσι, οι αυξανόμενες ανησυχίες σχετικά με τους κινδύνους των πιστώσεων που θέτει η LCBGs ήταν πιο έντονη μεταξύ των δεικτών της αγοράς πιστώσεων. Αυτό ήταν εμφανές, σε περαιτέρω σημαντική διεύρυνση των τραπεζών σε επάλειψη CDS μετά τα τέλη Νοέμβρη 2007. Αυτά τα spreads κατάφεραν να κατακτήσουν νέα ιστορικά υψηλά επίπεδα κατά το πρώτο τρίμηνο του 2008, σχεδόν διπλάσια από τα προηγούμενα επίπεδα αιχμής που είχαμε δει το 2002. Ενώ πολλές από τις αλλαγές στο CDS των τραπεζών για επάλειψη φαίνεται να έχει διάφορες, λόγω της αυξανόμενης ανησυχίας μεταξύ των συμμετεχόντων στην αγορά σχετικά με τις δυνατότητες για περαιτέρω αποσβέσεις, καθώς και ανησυχίες για τη μελλοντική εξέλιξη του ευρύτερου κύκλου πίστωσης. Τεχνικοί παράγοντες μπορούν να εξηγήσουν τις πιο αισθητές επιδεινώσεις της εκτίμησης του πιστωτικού κινδύνου που υπονοείται από αυτούς τους δείκτες από την προβλεπόμενη από την αγορά των ιδίων κεφαλαίων με βάση αυτά τα μέτρα σύγκρισης. Για παράδειγμα, αξιοσημείωτη επιδείνωση στην πιστωτική αγορά παραγωγής ρευστότητας, είναι πολύ πιθανό να έχει αυξήσει την ευαισθησία των CDS των τραπεζών που εξαπλώνεται σε κακά νέα. Επιπλέον, η διεύρυνση των αποκλίσεων αυτών μπορεί να ενισχύεται από την ταχεία ρευστοποίηση της συνθετικότητας των CDS που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των πιστωτικών αγορών στις αρχές του 2008.

Αυτή η διεύρυνση των spreads κατά τις πρώτες μήνες του 2008, μαζί με την αύξηση της συσχέτισης των τραπεζικών αποδόσεων και των μετοχών έσπρωξε έναν δείκτη που βασίζεται στην αγορά συστημικού, και όλα τα ιστορικά υψηλά επίπεδα, τα οποία και έφθασαν μόλις λίγο πριν τη διάσωση της Bear Stearns στα μέσα Μαρτίου του 2008. Επιπλέον, από τον Ιούλιο 2007 ποσοστά κινδύνου (οι πιθανότητες μιας συστηματικής ήταν

γεγονός ότι θα συνέβαινε κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου τριμήνου) έχουν αυξηθεί πολύ περισσότερο για τα βραχυπρόθεσμα τρίμηνα. Αυτή η αντιστροφή της κλίσης της «κοινής προεπιλογής καμπύλης των πιθανοτήτων », αναφέρει ότι στην αγορά η αντίληψη για την ταυτόχρονη προεπιλογή στο εγγύς, είχε γίνει πιο πιθανή τώρα από ό, τι στους ορίζοντες. Αυτό φαίνεται να υποδηλώνει ότι οι συμμετέχοντες στην αγορά αναμένεται να δημιουργήσουν ένα πιο λειτουργικό περιβάλλον για την LCBGs, το οποίο όμως είναι πιο δύσκολο να δημιουργηθεί σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα, και πιθανότατα υπό το φως της διάβρωσης ορισμένων κερδών των τραπεζών, αν και φαίνεται τελικά ότι οι συνθήκες θα σταθεροποιηθούν. Εκτός από το γεγονός ότι οι διαφορές στα CDS μπορεί να υπερέβησαν τις εγγενείς αξίες τους, για τους λόγους που περιγράφονται παραπάνω, υπάρχει ωστόσο μια σειρά περιοριστικών όρων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία των κινήσεων σε αυτό το δείκτη.

Οι αντιλήψεις του αυξημένου κινδύνου είναι ένα μειονέκτημα βραχυπρόθεσμα για αυτούς που έχουν υποβάλει, στο μέγεθος και στο σχήμα του κινδύνου, ουδέτερης πυκνότητας (RND) λειτουργίες για το ευρώ. Ειδικότερα, αυτή η κατανομή αντιλαμβάνεται πιθανά αποτελέσματα για τον Dow Jones EURO STOXX, δείκτης της τράπεζα που έγινε ιδιαίτερα γνωστός στην ευρύτερη αγορά, αντικατοπτρίζοντας την μεγαλύτερη αβεβαιότητα, και την πιο αρνητικά λοξή πορεία μετά τις αρχές Νοέμβρη 2007 όπου οι συμμετέχοντες στην αγορά ήταν διατεθειμένοι να πληρώσουν υψηλότερα ασφάλιστρα προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος επιδείνωσης της κατάστασης. Αξιοσημείωτες στο τελευταίο αυτό θέμα είναι ότι αν και στις αρχές του Νοέμβρη του 2007 οι εκτιμήσεις της κατανομής πιθανοτήτων ήταν ήδη αρκετά ευρύς και έγερναν προς τα χαμηλότερα επίπεδα των αξιών, η πραγματική τιμή του δείκτη κατέληξε ακόμη πιο κάτω

και το 90% σε διάστημα εμπιστοσύνης της σιωπηρής αυτής διανομής. Αυτό δείχνει ότι η σοβαρότητα της πτώση των τιμών των μετοχών των τραπεζών ήταν μια έκπληξη στην αγορά για τους συμμετέχοντες όπως ακριβώς είχε συμβεί και στο προηγούμενο εξάμηνο. Σε κάποιο βαθμό, το μεγαλύτερο ποσοστό από την αναμενόμενη πτώση των τιμών των μετοχών προήλθε από πολλές ανακοινώσεις της LCBGs, για της ουσιαστικές αποσβέσεις, το μέγεθος των οποίων δεν ήταν σε γενικές γραμμές καλό στις αρχές Νοεμβρίου του 2007.

Μετά από τις αρχές του Νοεμβρίου του 2007, είχαμε αλλαγές στο μέγεθος και το σχήμα της σιωπηρής κατανομής πιθανοτήτων, η οποία πρότεινε ότι, αν η αβεβαιότητα παραμένει υψηλή, οι αντιλήψεις για την ανάκτηση της πιθανότητας των τιμών των μετοχών είχαν κάπως αυξηθεί. Ωστόσο, η κατανομή παρέμειναν αρνητική μέχρι το Μάη του 2008, πράγμα που σημαίνει ότι οι αρνητικοί κίνδυνοι εξακολουθούν να υπερτερούν των ανοδικών κινδύνων, όπως εκτιμάται από την αγορά.

Η ουσιαστική αναπροσαρμογή του επιτοκίου των τραπεζικών μετοχών αντικατοπτρίζει τις προσδοκίες ότι το κέρδος που παράγεται από αυτά τα ιδρύματα μειώθηκε μόνιμα και οι τιμές των μετοχών οδηγούνται κάτω από τις εγγενείς τιμές, από αυξημένη αβεβαιότητα. Η πτωτική πορεία των βραχυπρόθεσμων προσδοκιών κέρδους σε χρόνο μετά τα μέσα του 2007 συζητήθηκε παραπάνω και παρέχει κάποια υποστήριξη για την πρώτη υπόθεση, αν και το δεύτερο δεν μπορεί να αποκλειστεί.

Συνολικά πρόσφατα πρότυπα στην αγορά που είχαν ως βάση τους δείκτες υποδηλώνουν ότι οι προοπτικές του κινδύνου για τη ζώνη του ευρώ, επιδεινώθηκε περαιτέρω κατά τη διάρκεια των έξι μηνών μετά τις αρχές του Νοεμβρίου του 2007. Ειδικότερα, οι συμμετέχοντες στην αγορά είχαν γίνει πιο αβέβαιοι σε σχέση με τη μελλοντική απόδοση αυτών στις

χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Η σημαντική διεύρυνση στα πιστωτικά περιθώρια, σε συνδυασμό με την ταυτόχρονη πτώση των τιμών των μετοχών, παρότρυνε τους συμμετέχοντες της αγοράς που είχαν αναθεωρηθεί αρνητικά για τα μελλοντικά κέρδη των τραπεζών, σε τέτοιο βαθμό που είδαν επίσης ότι ο κίνδυνος για τις τράπεζες θα μπορούσε να διαβρωθεί και να οδηγήσει σε θετικά αποτελέσματα στο μέλλον.

2.2. Η ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΟΝ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

2.2.1. ΕΤΑΙΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Όσον αφορά τον εταιρικό τομέα οι πιστωτικοί κίνδυνοι με τη συνδυασμένη επίπτωση της σύσφιξης σε συνθήκες χρηματοδότησης, η επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, η ανατίμηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ και η περαιτέρω αύξηση των τιμών του πετρελαίου, οδηγεί ξεκάθαρα στο σημείο ότι η αύξηση του εταιρικού τομέα αναμένεται να ανέβει σε ποσοστά πολύ υψηλότερα της ζώνης του ευρώ. Όπως συζητήθηκε παραπάνω όμως, τα πραγματικά ποσοστά της ζώνης του ευρώ είχαν δείξει μόνο μια μέτρια ανάκαμψη από τις αρχές του Μαΐου του 2008, αν και θα μπορούσε να αναμένεται μια πιο έντονη αύξηση. Το πολύ χαμηλά ποσοστά των τελευταίων ετών φαίνεται να έχουν ένα σύμπτωμα, να σταματήσει η εύκολη χρηματοδότηση και να δημιουργηθούν προϋποθέσεις και αυστηροί κανόνες δανεισμού. Ωστόσο, μπορούν να αντανακλούν τη συνεχιζόμενη θετική οικονομική συγκυρία σε ορισμένα κράτη μέλη.

Επιπλέον, πολλές μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις έχουν υποστεί εκτεταμένη αναδιάρθρωση του ισολογισμού σε όλη την τρέχουσα δεκαετία. Για παράδειγμα, υπάρχουν ενδείξεις ότι οι επιχειρήσεις είχαν τη δυνατότητα να διαπραγματευθούν με συμβάσεις χρέους που θα τους επέτρεπαν να αναβάλουν την πτώχευση σε περίπτωση χρηματοοικονομικών δυσχερειών, επιτρέποντας τους να κυλήσει ομαλά η οικονομία πάνω από τα

χρέη τους, ακόμη και αν αυτό χρειαζόταν να εξαντλήσει την ταμειακή τους ροή. Ενώ αυτές οι ρυθμίσεις θα μπορούσαν να θεωρηθούν ευνοϊκές για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη μακροπρόθεσμα και σε περιπτώσεις που οι επιχειρήσεις θα αντιμετώπιζαν προσωρινές οικονομικές δυσχέρειες, σε μια πιο παρατεταμένη στον εταιρικό τομέα ύφεση θα μπορούν απλώς να αναβάλουν το αναπόφευκτο αλλά, ταυτόχρονα, θα επέτρεπαν στις απώλειες να συσσωρεύονται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και σε πολύ υψηλότερα επίπεδα από ό, τι θα μπορούσε να είχε συμβεί διαφορετικά. Ως εκ τούτου, οι πρακτικές αυτές έγιναν όλο και πιο διαδεδομένες κατά το τελευταίο μέρος της ανοδικής φάσης του πρόσφατου πιστωτικού κύκλου, αν και υπάρχει και ο κίνδυνος στα ποσοστά αθέτησης και ζημίας σε περίπτωση αθέτησης υποχρεώσεων που θα μπορούσαν να είναι ακόμη μεγαλύτερα από τα αναμενόμενα στην καθοδική φάση του κύκλου πίστωσης.

Εξετάζοντας την έκθεση της ζώνης του ευρώ σε πιο επικίνδυνες μορφές δανεισμού των επιχειρήσεων (π.χ. επιχειρήσεις βαθμολογία κάτω του επενδυτικού βαθμού), φαίνεται ότι οι συγκεντρώσεις είναι μεγαλύτερες στη χορήγηση δανείων στο φάσμα πιστωτικής ποιότητας, παρά σε αυτό των ανοιγμάτων το οποίο μειώνεται σταθερά.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι πολλά από αυτά τα δάνεια προήλθαν με σκοπό την περαιτέρω πώληση τους σε δευτερογενείς αγορές δανείων. Η εξάρθρωση των αγορών αυτών από τον Αύγουστο του 2007 έχει, ωστόσο, αναγκάσει πολλούς σε μόχλευση δανείων για τους ισολογισμούς τους. Κατά τη στιγμή της διακοπής από την ημερομηνία αυτή που όρισε η FSR, υπήρχαν σημάδια ότι οι τράπεζες είχαν αρχίσει να είναι σε θέση να πωλούν τις αποταμιεύσεις τους και ότι θα υπήρχαν ανοίγματα δανείων, αν και σε σημαντικές εκπτώσεις, οι οποίες θα μειώσουν τον

κίνδυνο της περαιτέρω αυξήσεις των κεφαλαιακών απαιτήσεων και τις απώλειες της αγοράς.

Εξετάζοντας τη γεωγραφική κατανομή των ανοιγμάτων της ζώνης του ευρώ υπό τον δανεισμό των επενδύσεων σε τέτοιο βαθμό που η μεγαλύτερη συγκέντρωση των ανοιγμάτων είναι προς τις Ηνωμένες Πολιτείες . Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι επενδύσεις εταιρικής πιστωτικής αγοράς είναι πολύ βαθύτερες στις Ηνωμένες Πολιτείες από ό, τι οπουδήποτε αλλού. Κοιτάζοντας μπροστά, αυτό σημαίνει ότι μια πιθανή επιδείνωση του πιστωτικού κύκλου στις ΗΠΑ στον εταιρικό τομέα θα μπορούσε να δημιουργήσει μια αυξημένη πορεία του πιστωτικού κινδύνου για ορισμένες χώρες του ευρώ και ιδιαίτερα σε περιοχές που δραστηριοποιούνται σε αυτές τις αγορές.

Τέλος, όπως συζητήθηκε λεπτομερώς παραπάνω, το γεγονός ότι ορισμένοι κίνδυνοι είναι τα τρωτά σημεία των εμπορικών αγορών των ακινήτων τα οποία θα μπορούσαν να δημιουργήσουν κινδύνους για τις τράπεζες σε τα κράτη μέλη όπου έκαναν ανοίγματα σε δανεισμούς εμπορικών ακινήτων, επενδύσεων και υψηλών κατασκευών .

Συνολικά, οι τράπεζες φαίνεται να αυξάνουν τους πιστωτικούς κινδύνους τους στον . Αυτό αντανakλάται και στις ανακοινώσεις πολλών οργανισμών της ζώνης του ευρώ από τις αρχές του 2008 που δείχνουν ότι έχουν αυξηθεί τα αποθεματικά τους και αναμένεται να αυξηθούν ακόμη στο μέλλον.

2.2.2. ΜΟΧΛΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΟΥ - ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Μεταξύ του 2004 και του 2007, η έκδοση των μοχλευμένων δανείων (δάνεια που έχουν επεκταθεί και κάτω του επενδυτικού βαθμού της ονομαστικής αξίας των εταιρειών) σχεδόν τριπλασιάστηκε στη ζώνη του ευρώ, φθάνοντας περίπου 240 δισεκατομμύρια €. Ορισμένες εταιρίες αλληλοενισχύονται, παράγοντας που συνέβαλε στη σημαντική ανάκαμψη αυτού του είδους δανείων των τραπεζών της ευρωζώνης. Ειδικότερα η αύξηση των τιμών στις παγκόσμιες δραστηριότητες εξαγοράς (LBO) αύξησε την προσφορά των δανείων αυτών που απορροφάτε εύκολα από τους επενδυτές, λόγω της ταχείας ανάπτυξης της δευτερογενούς αγοράς για τέτοιου είδους δάνεια και την αυξανόμενη δημοτικότητα των εξασφαλισμένων δανειακών υποχρεώσεων (CLOs), η οποία έλαβε επίσης μοχλευμένα δάνεια ως υποκείμενες εξασφαλίσεις. Η αύξηση των επενδύσεων με δανειακά κεφάλαια του δανείου της αγοράς συνέπεσε με μια στροφή πολλών και μεγάλων τραπεζών από την "αγορά" και κρατήστε πατημένο το " επιχειρηματικό μοντέλο" προς μια πορεία του "προέρχονται" και της " διανομής" . Ωστόσο, η διανομή του ενεχύρου των τίτλων χρέους στις αγορές έγινε πολύ δυσκολότερο από το δεύτερο εξάμηνο του 2007 και μετά, ως αποτέλεσμα των αναταράξεων της αγοράς. Αυτό σήμαινε ότι πολλές τράπεζες αναγκάστηκαν στην "αποθήκευση" μοχλευμένων δανείων που είχαν αρχικά σχεδιάζει να διασφαλιστούν. Αυτό άφησε εκτεθειμένο στο πιστωτικό κίνδυνο την αγορά και τα δάνεια αυτά. Σε ένα περιβάλλον όπου μόνο ένα σχετικά μικρό μερίδιο της μόχλευσης των δανείων, προκάλεσε ανοίγματα που είχαν καταγραφεί από τη ζώνη του ευρώ από τις αρχές του Μαΐου του 2008, αυτό το γεγονός οδήγησε στο να γίνει μια

προσπάθεια εκτίμησης του μεγέθους του συνολικού σήματος της αγοράς και των αποσβέσεων των μοχλευμένων δανείων των τραπεζών για ανοίγματα.

Οι εκτιμήσεις των πιθανών αποσβέσεων που θα μπορούσαν να αντιμετωπισθούν από τη ζώνη του ευρώ κατά την προσεχή περίοδο μπορεί να γίνει με το συνδυασμό πληροφοριών σχετικά με την αγοραία αξία των μοχλευμένων δόσεων των δανείων και τη σιωπηρή από αθέτηση επάλειψη για αυτά τα δάνεια με βάση ατομικά δεδομένα σε επίπεδο μόχλευσης για ανοίγματα δανείων. Η άποψη της αγοράς σχετικά με την καθαρή παρούσα αξία των δανείων μόχλευσης, λαμβανομένων υπόψη και των αναμενόμενων ποσοστών αθέτησης, αντανακλάται στο δείκτη LCDX. Ο δείκτης αυτός αποτελείται των CDS επί των 100 μοχλευμένων δανείων και αναπτύχθηκε προκειμένου να επιτρέψει στις τράπεζες και σε άλλους οικονομικούς παράγοντες της αγοράς, την αντιστάθμιση των ανοιγμάτων των δανείων τους. Για τους σκοπούς του παρόντος, ο δείκτης αποσυντίθεται με μια μη γραμμική τεχνική βελτιστοποίησης στις αξίες σε πέντε διαφορετικά τμήματα βάσει των στοιχείων για την επάλειψη CDS για διάφορα τμήματα του δείκτη LCDX.

Σύμφωνα με τις κατ'εκτίμηση σιωπηρές αξίες δόσης, μετά τον Αύγουστο του 2007, η αξία αγοράς των διαφόρων σε βαθμολογία δόσεων μειώθηκε σημαντικά. Επειδή έχει πολλές αξίες η ζώνη του ευρώ, αποκάλυψε ότι υπάρχουν σημαντικές συμμετοχές των μοχλευμένων δανείων στους ισολογισμούς τους, πράγμα που σημαίνει ότι στις τιμές της αγοράς θα μπορούσε να υπάρχει κίνδυνος σημαντικής μελλοντικής αποσβέσεις για τα ανοίγματα. Είναι δυνατόν να εκτιμηθεί η τράπεζα ειδικού σήματος σε απώλειες της αγοράς για τη ζώνη του ευρώ στις εκμεταλλεύσεις τους όσον αφορά τη μόχλευση των δανείων από το συνδυασμό των πληροφοριών και σχετικά με τις αλλαγές στο δείκτη LCDX και πληροφορίες σχετικά με τα

ανοίγματα της ζώνης του ευρώ και με μόχλευμένα δάνεια, τα οποία μπορούν να ζητηθούν από τη βάση δεδομένων Dealogic σε συνεργασία με την συμφωνία basis. Η έκθεση της κάθε τράπεζας σε διαφορετικές δόσεις, σε συνδυασμό με το δείκτη LCDX, τη σιωπηρή αξία δόσης, μπορεί να προσφέρει μια πρόχειρη εκτίμηση του συνολικού σήματος της σιωπηρής σε απώλεια αγοράς της κάθε τράπεζας για τη μόχλευση του χαρτοφυλακίου δανείων της. Μερικές προειδοποιήσεις για την προσέγγιση αυτή που θα πρέπει να τονιστούν ότι από την αρχή και πριν από την ερμηνεία των αποτελεσμάτων είναι:

- Πρώτον, το πραγματικό ποσό της αποσβέσεις, εάν υπάρχει, το οποίο εξαρτάται από τη συγκεκριμένη χώρα και το ειδικό ρυθμιστικό πλαίσιο στο οποίο κάθε LCBG υπόκειται. Είναι πιθανό ότι στις χώρες εκείνες όπου το σήμα και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται ευρέως και έχουν εγκριθεί από τις ρυθμιστικές αρχές για την αποτίμηση αυτών των δανείων και την πραγματική απόσβεση, θα μπορούσε να είναι σημαντικά χαμηλότερες από εκείνες που εκτιμώνται εδώ.
- Δεύτερον, ο σιωπηρός δείκτης τιμών των διαφόρων τμημάτων θα μπορούσε να επηρεαστεί από τεχνικούς παράγοντες που έχουν επηρεαστεί από τις πιστωτικές αγορές, οι οποίες θα μπορούσαν να προκαλέσουν μια πιθανότητα αθέτησης που θα είναι υψηλότερη από της πραγματικές πιθανότητες .
- Τέλος, και σημαντικότερο, συνήθως οι τράπεζες τη μόχλευση στα ανοίγματα των δανείων τους, σε κάποιο βαθμό μόχλευσης αλλά και πληροφορίες σχετικά με τη δραστηριότητα αυτή, δεν τις διαθέτουν στο κοινό. Όλες αυτές οι σκέψεις θα υποδηλώνουν ότι η προσέγγιση που ακολουθείται εδώ στην αξία των ζημιών της ζώνης του ευρώ για μόχλευση των χαρτοφυλακίων των δανείων θα τους παρέχει ένα

ανώτερο όριο για την πραγματική απώλεια που έχουν υποστεί τα ιδρύματα αυτά και τελικά αν μπορούν και αν πρέπει να αναλαμβάνει η αγορά τέτοια δάνεια για να μπορέσει να ανακτήσει.

Όσον αφορά τα πρότυπα που εφαρμόζονται στις πίστωσης των τραπεζών για τα νέα εταιρικά δάνεια, παρά τις συνεχιζόμενες έντονα αναπτυγμένες επιχειρήσεις σε νέα δάνεια, τα αποτελέσματα από έρευνες δείχνουν ότι οι τράπεζες στη ζώνη του ευρώ ανταποκρίθηκαν στη συνεχιζόμενη αναταραχή στις αγορές με σημαντική ενίσχυση των προτύπων δανεισμού για νέα δάνεια προς μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων πέρα από αυτό που αναφέρθηκε ήδη, τον Οκτώβριο 2007. Αυτή ήταν μια ιδιαίτερα έντονη αλλαγή για τις μακροπρόθεσμες χορηγήσεις δανείων σε μεγάλες εταιρείες, αλλά και ο τομέας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) επηρεάστηκε επίσης αρνητικά.

Οι παράγοντες που συνέβαλαν περισσότερο στη σύσφιξη των χορηγήσεων επιδεινώθηκε πολύ περισσότερο των προσδοκιών όσον αφορά την γενική οικονομική δραστηριότητα στη βιομηχανία και στις επιχειρήσεις σε συγκεκριμένες προοπτικές. Παράγοντες που σχετίζονται με το κεφάλαιο και τη ρευστότητα των τραπεζών, έχουν τοποθετήσει θέσεις και την ικανότητά τους να έχουν πρόσβαση στην αγορά χρηματοδότησης που συνεισέφερε στην ενίσχυση. Ο τελευταίος παράγοντας είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τις μεγαλύτερες τράπεζες, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα διάφορα προβλήματα σε τμήματα της αγοράς με βάση τη χρηματοδότηση θα μπορούσαν να είχαν πιο βαθύ αντίκτυπο στην αποφάσεις δανειοδότησης των εν λόγω ιδρυμάτων.

Όσον αφορά τις προϋποθέσεις και όρους, οι τράπεζες έχουν διευρύνει τα περιθώρια κέρδους τους απότομα και σταδιακά καθ' όλη την περίοδο, από την έναρξη της αναταραχής στις χρηματοπιστωτικές αγορές, επίσης έχουν

καταστεί αυστηρότερες σε όρους αλλά και στην τιμή των συνθηκών, ζητώντας, για παράδειγμα, περισσότερες εξασφαλίσεις και πιο αυστηρές ρήτρες για τη χρηματοδότηση των δανείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

3.1. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

3.1.1. ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Για τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ, η αναταραχή στις χρηματοπιστωτικές αγορές που ξέσπασε τον Αύγουστο του 2007 υπογράμμισε την σπουδαιότητα του κινδύνου ρευστότητας και της χρηματοδότησης, διαδικασίες που θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή για τη διαχείρισή του. Ειδικότερα, πολλές χώρες της ζώνης του ευρώ συνέχισαν να δείχνουν μια θετική απόκλιση της χρηματοδότησης των πελατών, και το χάσμα χρηματοδότησης μάλιστα αυξήθηκε το 2007. Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν μεγάλες διαφορές εντός της ομάδας της LCBGs, με ορισμένες μεγάλες τράπεζες, η διατήρηση του πλεονάσματος των καταθέσεων ή ένα σχετικά στενό θετικό κενό, είναι αυτό που αντανακλά το γεγονός ότι οι μεγάλες τράπεζες της ζώνης του ευρώ εν γένει γίνονται πιο ευάλωτες στις δυσμενείς μεταβολές του κόστους και την πρόσβαση στην αγορά με βάση τη χρηματοδότηση.

Η χρηματοδότηση της διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας έχει επίσης σημαντική συστηματική διάσταση, ως έναν φαύλο κύκλο αλληλεπίδρασης μεταξύ της χρηματοδότησης και της ρευστότητας της αγοράς κίνδυνου που μπορεί να προκύψει όταν ένα ίδρυμα που αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας τις διαβιβάζει στο ευρύτερο σύστημα, μέσω της αδυναμίας της να τιμήσει την πληρωμή, δεσμεύει το δίκτυο της χονδρικής χρηματοδότησης. Όπως συζητήθηκε σε προηγούμενα τμήματα της παρούσας αναθεώρησης, από τον Αύγουστο του 2007, η ζώνη του ευρώ στην διατραπεζική αγορά μαστίζεται από προβλήματα ρευστότητας τα οποία ξεκίνησαν από προβλήματα χρηματοδότησης σε

επιμέρους θεσμικά όργανα και έκτοτε, συνέβαλαν στην αποθησαύριση των κεφαλαίων μεταξύ πολλών από τους φορείς παροχής ρευστότητας του διατραπεζικού δικτύου.

Για την καλύτερη κατανόηση αυτών, μια διαβίβαση σοκ. Χρειάζονται μηχανισμοί, εργαλεία και δείκτες για την ανάλυση των ιδιοτήτων του δικτύου των χρηματικών ροών μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Κατά το σκοπό αυτό, παρέχεται ένα παράδειγμα για τις διασυννοριακές ροές πληρωμών στο τραπεζικό δίκτυο στην Ε.Ε. η οποία βασίζεται στα διαθέσιμα στοιχεία κάθε χώρας.

Στην έρευνα του τραπεζικού δανεισμού της ECB, τον Απρίλιο του 2008 η ανταπόκριση των τραπεζών επιβεβαίωσαν ότι η αναταραχή στις χρηματοπιστωτικές αγορές είχε δημιουργήσει περισσότερες δύσκολες συνθήκες για την πρόσβαση χονδρικής χρηματοδότησης και κεφαλαίων στην ανασφάλιστη διατραπεζική αγοράς χρήματος κατά το πρώτο τρίμηνο του 2008. Ωστόσο, αναμένεται η πρόσβαση των τραπεζών σε κονδύλια για να γίνει ελαφρώς λιγότερο δύσκολο από το πρώτο τρίμηνο.

Όσον αφορά τους κινδύνους για άλλες πηγές χρηματοδότησης των τραπεζών, στα μέσα του Απριλίου του 2008 σε έρευνα για τον τραπεζικό δανεισμό της ΕΚΤ, τράπεζες επιβεβαίωσαν ότι η δραστηριότητα τιτλοποίησης εξακολούθησε να παρεμποδίζεται με την πώληση των δανείων για αγορά κατοικίας και για την πώληση των εταιρικών δανείων.

Η σκεπαστή αγορά ομολόγων, η οποία δεν περιλαμβάνεται στο γράφημα παραπάνω και η οποία αποτελεί σημαντική πηγή χρηματοδότησης για τις τράπεζες σε πολλές χώρες της ζώνης του ευρώ, σημείωσε επίσης μείωση στη δραστηριότητα έκδοσης ομολόγων στα τέλη του 2007 και στο πρώτο τρίμηνο του 2008. Ωστόσο, αυτή η αγορά παρέμεινε πολύ πιο λειτουργική από ό, τι η αγορά για την πραγματική τιτλοποίηση των δανείων

προς πώληση. Συνολικά, οι τράπεζες που ανέφεραν ικανότητα μεταφοράς πιστωτικού κινδύνου και γενικότερα σε όσες έχει παρεμποδιστεί και αυτό έδειχνε να έχει αρνητικές επιπτώσεις για την προθυμία τους να δανείζουν.

Έπιπλέον, πολλές τράπεζες δείχνουν να ανταποκρίνονται στους πιστωτικούς κινδύνους του τραπεζικού δανεισμού στις αρχές του Απριλίου του 2008, έρευνα αποκάλυψε επίσης ότι η κατάρτιση των απαιτήσεών τους για τα πιστωτικά όρια ρευστότητας και την ισορροπία εκτός από οχήματα συνέχισε να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτική δανειοδότησης τους, αν και οι κίνδυνοι που συνδέονται με τα εκτός ισολογισμού ανοίγματα που θα μπορούσε να μειωθεί σταδιακά, όπως πολλά από τα οχήματα ειδικής χρήσης είχαν πουλήσει είτε τα περιουσιακά τους στοιχεία ή τις χορηγίες σε τράπεζες που τους είχαν απορροφήσει. Κατά τη στιγμή της οριστικοποίησης των εν λόγω στοιχείων, επανεξετάστηκε η λειτουργία της τιτλοποίησης και ο πιστωτικός κίνδυνος αγοράς που εξακολουθούν να παρεμποδίζονται από οξεία αποστροφή του κινδύνου στο μέλλον.

Ένα ολοκληρωμένο χρηματοπιστωτικό σύστημα διασυνοριακών ροών τραπεζικών συναλλαγών είναι από της πιο σημαντικές πηγές χρηματοδότησης για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα καθώς και για δανειολήπτες του ιδιωτικού τομέα. Από την άποψη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων η ευρύτερη πρόσβαση στη χονδρική χρηματοδότηση μειώνει την εξάρτηση των επιμέρους θεσμικών οργάνων στις τοπικές βάσεις των καταθέσεων και επιτρέπει μια πιο αποτελεσματική καθημερινή διαχείριση της ρευστότητας της χρηματοδότησής τους ανάγκες. Επιπλέον, επιτρέποντας για την αντιστοίχιση των θεσμικών οργάνων με πλεόνασμα και τα κονδύλια του ελλείμματος στις διασυνοριακές διατραπεζικές αγορές των συνόρων, παρέχει προφανή αύξηση της ευημερίας από το εμπόριο. Για πελάτες λιανικής, μία ολοκληρωμένη διασυνοριακή τραπεζική αγορά

επιτρέπει την ίση μεταχείριση των δανειοληπτών από τα διάφορα τμήματα του χρηματοπιστωτικού συστήματος από την έκθεση των τοπικών δανειστές στον ξένο ανταγωνισμό. Ταυτόχρονα όμως, σε περιόδους οικονομικών πιέσεων ενός δικτύου διασυνοριακών ροών, τραπεζικές συναλλαγές θα μπορούσε να προσφέρει ένα κανάλι μέσω του οποίου τα προβλήματα σε ένα θεσμικό ίδρυμα μπορεί να διαδοθεί ευρύτερα σε όλο το φάσμα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Αυτό δείχνει κάποιες τάσεις σχετικά με το δίκτυο των ευρωπαϊκών διασυνοριακών ροών στις τραπεζικές συναλλαγές (και των διασυνδέσεων του με τις Ηνωμένες Πολιτείες , η οποία περιλαμβάνεται ως υποκατάστατο για τον υπόλοιπο κόσμο), χρησιμοποιώντας δεδομένα σε επίπεδο χώρας που συλλέγονται από την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, της Ε.Ε. και όχι της ζώνης του ευρώ, το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της ανάλυσης είναι πιο σημαντικό λόγω του γεγονότος ότι ορισμένοι μη κάτοικοι της ζώνης του ευρώ, χώρες της Ευρώπης , όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και η Σουηδία, είναι σημαντικές οικονομικές αντισυμβαλλόμενες για αρκετές χώρες της ζώνης του ευρώ.

Τα δεδομένα αποτελούνται από ενοποιημένες απαιτήσεις των τραπεζών για την υποβολή εκθέσεων σε άμεση βάση δανειολήπτη. Προκειμένου να επιτευχθεί η μέγιστη κάλυψη των δεδομένων σε επίπεδο Ε.Ε., οι συνολικές απαιτήσεις σε τελική βάση κινδύνου η οποία περιλαμβάνει τα ανοίγματα των τραπεζικών ομίλων δεν είναι μόνο σε άλλες τράπεζες, αλλά και στην τράπεζα μη ιδιωτικού τομέα και του δημόσιου τομέα. Ωστόσο, δεν είναι όλες οι χώρες της Ε.Ε. που αναφέρουν στοιχεία σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία και η εικόνα που ακολουθεί καλύπτει συνεπώς το μεγαλύτερο δυνατό υποσύνολο των χωρών. Σύμφωνα με τα BIS στοιχεία, το καθαρό ποσό των διατραπεζικών χρηματοδοτικών ανοιγμάτων

για τις οποίες υπάρχει μόνο η ελλιπής κάλυψη, στοιχεία αντιπροσωπεύουν κατά μέσο όρο περίπου το 35% του συνολικού εξωτερικού απαιτήσεων, ποσοστό που παρέμεινε αρκετά σταθερό με την πάροδο του χρόνου. Τα δεδομένα έκθεσης σε διμερείς ροές των διασυνοριακών απαιτήσεων και χρεών στις περισσότερες χώρες της Ε.Ε. κατά την περίοδο μεταξύ 2005 και 2007.

Η ανάλυση της σχετικής σημασίας των διάφορων χωρών σε αυτό το εκτεταμένο δίκτυο της Ε.Ε. των διασυνοριακών τραπεζικών συναλλαγών των συνόρων, είναι χρήσιμο πρώτα να εξετάσει τις καθαρές ροές. Οι κυριότερες εξαιρέσεις από τη σχεδόν μηδενική καθαρή θέση στο σύστημα είναι η Γερμανία, η Γαλλία και η Ολλανδία, οι οποίες έχουν καθαρές θέσεις, κυρίως έναντι του Ηνωμένου Βασιλείου. Έξω από το σύστημα της Ε.Ε., οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν ένα μεγάλο χρέος σε θέση κατά πολλών κρατών μελών της Ε.Ε., ιδίως το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, και η Ολλανδία. Προσεκτικότερη ανάλυση του καθαρού τραπεζικού δεδομένων των συμπεριλαμβανομένων των μικρότερων κρατών μελών, αποκαλύπτει επίσης ότι υπάρχουν αρκετά ισχυρές περιφερειακές συνδέσεις στις διασυνοριακές ροές τραπεζικών συναλλαγών. Για παράδειγμα, οι τράπεζες στη Φινλανδία, τη Γαλλία, την Πορτογαλία, η Αυστρία και η Ιταλία έχουν όλες τις γειτονικές τους χώρες.

Για να καταδειχθεί η σχετική σημασία των διαφόρων χωρών ως χρηματοοικονομικά κέντρα στο δίκτυο των διασυνοριακών ροών τραπεζικών συναλλαγών, παρουσιάζονται τα ίδια δεδομένα με διαφορετικό τρόπο με την άθροιση των διασυνοριακών τραπεζικών χρεών των συνόρων και των απαιτήσεων για ακαθάριστες ροές. Για παράδειγμα, εξετάζοντας το σύνολο των καθαρών ροών του συστήματος, το Ηνωμένο Βασίλειο έχει μόνο μια μικρή καθαρή θέση του χρέους, αλλά και βάσει των ακαθάριστων

ροών, είναι ένα πολύ μεγάλο πλεονέκτημα, γεγονός που αντανακλά τη θέση της ως κέντρο για τις οικονομικές συναλλαγές στην Ε.Ε. . Η Γερμανία και, σε μικρότερο βαθμό, η Γαλλία και η Ολλανδία είναι επίσης σημαντικοί κόμβοι στο τραπεζικό σύστημα της ΕΕ διότι παράγουν ένα μεγάλο ακαθάριστο ποσό των ροών.

Αν και αυτό είναι χρήσιμο για τη βελτίωση της κατανόησης ορισμένων βασικών χαρακτηριστικών της τοπολογίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ε.Ε., για τους σκοπούς του δημοσιονομικού ελέγχου της σταθερότητας των πληροφοριών σε επίπεδο κλίσης στις ακαθάριστες ροές της διατραπεζικής, θα παράσχει μια πιο σχετική πηγή των πληροφοριών. Ως ένδειξη της χρησιμότητας των δεδομένων αυτών, η Federal Reserve Bank της Νέας Υόρκης ανέλυσε την τοπολογία της διατραπεζικής πληρωμής στις ροές στο fed wire του συστήματος διακανονισμού σε πραγματικό χρόνο. Στο πλαίσιο του συστήματος, είναι περίπου 5.000 συμμετέχουσες τράπεζες που συμμετέχουν σε περίπου 700.000 μεταβιβάσεις κατά μέσον όρο την ημέρα. Παρ'όλα αυτά, η ανάλυση αποκάλυψε ότι το δίκτυο χαρακτηρίζεται από ένα σχετικά μικρό αριθμό των ισχυρών ρευμάτων, έτσι ώστε, σε καθημερινή βάση, το 75% των πληρωμών ροών που συμμετέχουν λιγότερο από το 0,1% των θεσμικών οργάνων στο σύστημα. Ο μέσος όρος του Fed wire βρέθηκε να είναι συνδεδεμένο σε 15 άλλες τράπεζες. Και πάλι, μια πιο προσεκτική ανάλυση έδειξε ότι η διασπορά αυτών των συνδέσεων είναι πολύ μεγάλη καθώς οι περισσότερες τράπεζες έχουν μόνο λίγες συνδέσεις, ενώ ένας μικρός αριθμός τραπεζών του κόμβου μπορεί να έχει χιλιάδες συνδέσεις.

Όσον αφορά την πρόληψη των συστημικών κρίσεων, σύμφωνα με την οποία διαταραχές μπορεί να εξαπλωθούν γρήγορα εντός του δικτύου των οργάνων, την ταυτοποίηση αυτών των συστημικών ιδρυμάτων του

κόμβου και εκ του σύνεγγυς η παρακολούθηση της ρευστότητας τους και η κατάσταση φερεγγυότητας θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη.

Η αυξημένη μεταβλητότητα των αγορών του χρήματος έχει σταδιακά εξαπλωθεί και σε άλλα τμήματα της αγοράς, καθώς, η χρηματοδότηση από πηγές της αγοράς κεφαλαίων έγινε επίσης πιο δαπανηρή για τις τράπεζες, όπως το κόστος και των δύο, της αυτοχρηματοδότησης και της χρηματοδότησης χρέους που σταδιακά αυξήθηκαν. Η απότομη αύξηση της διάδοσης των ομολόγων που εκδίδονται από τις τράπεζες, δείχνει ότι η έκδοση χρέους θα μπορούσε να έχει γίνει πολύ ακριβό αποτέλεσμα των τραπεζών για πολλά χαμηλόβαθμα ιδρύματα πιστοληπτικής ικανότητας. Συνολικά, αυτές οι εξελίξεις στις κεφαλαιαγορές ενίσχυσαν την πίεση προς την κατεύθυνση που βρίσκονταν οι αυστηρότεροι όροι χρηματοδότησης για τις τράπεζες.

Η παρατηρούμενη μείωση των τραπεζών, για έκδοση μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων χρεών, καθώς και η σημαντική μείωση στις δραστηριότητες τιτλοποίησης μπορεί επίσης να οδηγήσει σε μείωση της μέσης διάρκειας των υποχρεώσεων των τραπεζών, αυξάνοντας έτσι πιθανώς τον κίνδυνο της ανατροπής. Συγκεκριμένα, πρόσφατη δραστηριότητα έκδοσης τίτλων χρέους της ζώνης του ευρώ δείχνει επιβράδυνση της μακράς έκδοσης χρέους σε συνδυασμό με την ταχεία αύξηση της μικρής έκδοσης του χρέους, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν σε τράπεζες τον Απρίλιο του 2008 μέσα από έρευνα του τραπεζικού δανεισμού της ECB.

Επιπλέον, τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι η μέση διάρκεια της ζώνης του ευρώ στο παθητικό των εταιρειών θα μειωθεί το 2007, αντιστρέφοντας έτσι τις ευνοϊκές εξελίξεις του 2006. Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ιδρύματα αυτά κατάφεραν να επιμηκύνουν τη μέση διάρκεια των

υποχρεώσεών τους κατά το 2006, που αναφέρεται από τη μείωση στο μέσο μερίδιο της ζώνης του ευρώ, οδηγούν σε βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προθεσμιακών καταθέσεων, από το 32,9% του 2005 σε 26,5% του 2006, το μερίδιο των υποχρεώσεων από καταθέσεις μη ωρίμανσης εντός τριών μηνών αυξήθηκε το 2007.

Στο πλαίσιο αυτό, ορισμένες τράπεζες της ζώνης του ευρώ, ιδίως εκείνων που βασίζονται περισσότερο σε επίπεδο χονδρικής στις πηγές χρηματοδότησης, μπορεί να χρειαστεί να επεκτείνουν τη λιανική βάση καταθέσεων τους, προκειμένου να διατηρήσουν ή να αυξήσουν το μερίδιο των σταθερών πηγών χρηματοδότησης στο σύνολο του παθητικού. Πληροφορίες δείχνουν ότι κατά τους πρώτους μήνες του 2008, οι τράπεζες της ζώνης ευρώ πράγματι εντείνουν τις προσπάθειές τους για να αυξήσουν τη λιανική βάση καταθέσεων τους. Διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι το χάσμα της χρηματοδότησης των τραπεζών της ζώνης του ευρώ, με βάση τις συγκεντρωτικές λογιστικές καταστάσεις των NXI (νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων) της ζώνης του ευρώ, μειώθηκε από το υψηλό ποσοστό των 1.540 δισ. ευρώ τον Σεπτέμβριο του 2007 σε 1.430 δισ. ευρώ το Μάρτιο του 2008.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι μια ενδεχόμενη αλλαγή της δομής της χρηματοδότησης των τραπεζών προς καταθέσεις μπορεί να είναι ευπρόσδεκτη όσον αφορά τη μείωση των κινδύνων ρευστότητας της χρηματοδότησης για να πάμε μπροστά, η αύξηση του ανταγωνισμού στην αγορά καταθέσεων είναι πιθανό να συμβάλει περαιτέρω στην αύξηση του κόστους χρηματοδότησης των τραπεζών. Στην πραγματικότητα, τα περιθώρια των καταθέσεων των MFIs της ζώνης του ευρώ περιορίστηκαν αισθητά στις αρχές του 2008.

3.1.2. ΑΓΟΡΑ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

3.1.2.1. Κινδύνους επιτοκίου

Μετά την οριστικοποίηση της του Δεκεμβρίου 2007 της FSR, οι κίνδυνοι επιτοκίου αυξήθηκαν σημαντικά για διάφορους λόγους.

- Πρώτον, οι κίνδυνοι των μελλοντικών απωλειών του τραπεζικού χαρτοφυλακίου θα μπορούσαν να είχαν αυξηθεί λόγω του μειωμένου εισοδήματος των επιτοκίων που προκλήθηκε από την εξομάλυνση της η κλίση της καμπύλης αποδόσεων ευρώ περιοχή.
- Δεύτερον , θα μπορούσαν να υπάρξουν περαιτέρω απώλειες στα βιβλία των συναλλαγών που σχετίζονται με τον αυξημένο κίνδυνο για περαιτέρω ζημίες αποτίμησης για τίτλους σταθερού εισοδήματος

3.1.2.2. Συναλλάγματος και τους κινδύνους της αγοράς μετοχών

Η άμεση έκθεση των τραπεζών της ζώνης του ευρώ σε συναλλαγματικό κίνδυνο είναι μικρή σε γενικές γραμμές, όπως καθαρές είναι και οι ανοικτές θέσεις σε συνάλλαγμα που διατηρούνται σε χαμηλά επίπεδα χάρη στην αντιστάθμιση μέσω των εκτός ισολογισμού παράγωγων μέσων. Κοιτάζοντας την έκθεση ισολογισμού έναντι του δολαρίου των ΗΠΑ, στο πλαίσιο μιας υποτίμησης του δολαρίου ΗΠΑ έναντι του ευρώ κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2007, τράπεζες της ζώνης του ευρώ μείωσε το μερίδιο του δολαρίου τους εκφράζονται δάνεια ως ποσοστό των ξένων νόμισμα εκφράζονται δάνεια και περαιτέρω αύξηση έκδοσή τους από

δολάρια ΗΠΑ τίτλων χρέους ως ποσοστού του συνολικού ξένο νόμισμα χρεόγραφα.

Ορισμένοι έμμεσοι κίνδυνοι, ωστόσο, θα μπορούσαν να παραμείνουν για τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ.

- Πρώτον, η περαιτέρω αποδυνάμωση του δολαρίου θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά την κερδοφορία ορισμένων επιχειρήσεων της ζώνης του ευρώ με σημαντικές δραστηριότητες στις Ηνωμένες Πολιτείες.
- Δεύτερον, ο ακάλυπτος δανεισμός σε συνάλλαγμα από τα νοικοκυριά έχει αυξηθεί ραγδαία τα τελευταία χρόνια σε ορισμένες χώρες.

Λόγω της αυξημένης παγκόσμιας αποστροφής του κινδύνου, ο κίνδυνος των αρνητικών συναλλαγματικών ισοτιμιών οδηγεί σε κινήσεις που μπορεί να έχουν αυξηθεί σε ορισμένες από τις χώρες αυτές.

Όσον αφορά τα ανοίγματα της αγοράς των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών, η διάμεση τιμή VaR του μετοχικού κεφαλαίου της ζώνης του ευρώ παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητη σε ποσοστό του κεφαλαίου μεταξύ του 2004 και του 2006, αλλά στη συνέχεια αυξήθηκε το 2007. Η άνοδος των Vars στα ίδια κεφάλαια θα μπορούσε εν μέρει, να αποδοθεί στην αυξημένη μεταβλητότητα της αγοράς κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2007.

Όσον αφορά τα ανοίγματα των τραπεζών στο μετοχικό κεφάλαιο και τους κινδύνους της αγοράς στην ευρύτερη άποψη, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι για ορισμένες χώρες, με σημαντικές δραστηριότητες επενδυτικής τραπεζικής, τα έσοδα από τα τέλη που συνδέονται με δραστηριότητες πώλησης μετοχών μπορεί να είναι σημαντικά επίκλιση. Σε περίπτωση που η δυσμενής συνθήκες σε ώριμες και αναδυόμενες αγορές μετοχών εξακολουθούν να υφίστανται, η συμβολή των μη ενδιαφερόντων στα

έσοδα που προκύπτουν από τις πωλήσεις δραστηριοτήτων θα μπορούσαν να μειωθούν σε σύγκριση με εκείνες που υλοποιούνται κατά τη δοκιμαστική περίοδο. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να αυξάνεται η αβεβαιότητα, για ορισμένες χώρες της ευρωζώνης τουλάχιστον, αν και η σημαντική συμβολή της αγοράς μετοχών που σχετίζονται με τα καθαρά έσοδα από τις αποδοχές έχει παρατηρηθεί μέχρι τα μέσα του 2007, και αυτά είναι που μπορούν να διατηρηθούν στην προσεχή περίοδο.

3.1.2.3. Κινδύνους αντισυμβαλλομένου

Μετά την οριστικοποίηση της FSR του Δεκεμβρίου 2007, η κατάσταση στον τομέα των hedge στο ταμείο επιδεινώθηκε σημαντικά ιδίως στον τομέα της πιστωτικής μόχλευσης, προσανατολισμένη στα αμοιβαία κεφάλαια κινδύνου, μερικοί από τους οποίους κατέφυγαν στην αναστολή των αποσύρσεων των επενδυτών ή κατέληξαν σε εκκαθάριση. Κατά συνέπεια, οι κίνδυνοι για τη ζώνη του ευρώ που απορρέουν από τους αντισυμβαλλόμενους κινδύνους σε πιστωτικά ανοίγματα για τα αμοιβαία κεφάλαια, έχουν επίσης αυξηθεί.

Παρά την αρχική ενίσχυση των όρων δανεισμού κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του 2007 και διαφόρων προσαρμογών στη συνέχεια, πρόσφατα σε αρχικά επίπεδα περιθωρίου (ή περικοπές αποτίμησης στην περίπτωση της ασφάλειας με βάση δανεισμός) πάλι αποδείχτηκε ανεπαρκής να τονίσει τις συνθήκες της αγοράς. Η αυξημένη έλλειψη ρευστότητας και η μεταβλητότητα των τιμών του, ακόμη και τα υψηλής ποιότητας εμπορεύσιμα ομόλογα χρέους έχουν ζητηθεί από τράπεζες να αναθεωρηθούν και να αυξηθεί το ποσό περιθωρίου, διότι οι

αντισυμβαλλόμενοι πρέπει να δημοσιεύσουν εξ αρχής την ανατροπή των μοχλευμένων επενδύσεων.

Επιπλέον, το σήμα της αξίας των διαφόρων στοιχείων του ενεργητικού του χρέους και οι θέσεις που οδήγησαν σε εκκλήσεις για το περιθώριο των εκκρεμών συναλλαγών επιδείνωσε περαιτέρω την οικονομική κατάσταση της υψηλής μόχλευσης των πιστωτικών. Προσανατολισμένοι hedge fund πελάτες οδηγήθηκαν σε τελικές προεπιλογές. Τουλάχιστον αρχικά, οφείλεται σε λόγους ανταγωνισμού, τράπεζες με πληροφορίες ήταν λιγότερο πρόθυμοι να εφαρμόσουν υψηλότερα αρχικά περιθώρια για μεγάλα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου ή ήταν απλώς σε θέση να το πράξουν λόγω του περιθωρίου κλειδαριά (σταθερό περιθωρίου όρους για μια συγκεκριμένη χρονικό διάστημα) που χορηγούνται σε πιο ήπιες φορές. Ωστόσο, οι τράπεζες αργότερα ζήτησαν υψηλότερα περιθώρια και ανάγκασαν τον τρόπο αυτό στη διαδικασία της υψηλής μόχλευσης των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου.

Μια άλλη ένδειξη της τριτοβάθμιας hedge fund κατηγορίας, που αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες είναι η αισθητή αύξηση του εκτιμώμενου συνολικού καθαρού ενεργητικού της αξίας (NAV) και το ποσοστό σε αμοιβαία κεφάλαια κινδύνου υπέρβασης που τυπικά πυροδοτεί το συνολικό NAV σε συσσωρευτική μείωση μετά την οριστικοποίηση της, το Δεκεμβρίου 2007. Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα στοιχεία που αναφέρει το συνολικό NAV της αντιστάθμισης υπερβαίνουν τα κεφάλαια που αναφέρονται μετά την σημαντική πτώση σε αμοιβαία κεφάλαια υψηλού κινδύνου κεφαλαίου υπό την διαχείριση που είχε ήδη λάβει χώρα.

Δεδομένου ότι οι τράπεζες σχετικά με τις απώλειες που καλύπτονται από την ασφάλεια του περιθωρίου της επαναγοράς σε δάνεια και σε

αμοιβαία κεφάλαια κινδύνου είναι πιθανό, αν και οι απώλειες, αν υπάρχουν, μπορεί να είναι μεγάλες. Ωστόσο, δεν μπορεί να αποκλεισθεί λόγω των πιστικών συνθηκών στις πιστωτικές αγορές, το γεγονός ότι ορισμένες τράπεζες μπορεί να είχαν κατασχεμένους τίτλους επάνω στον ισολογισμό τους ή να είχαν πωλήσει με λύπη τους σε τιμές που δεν καλύπτουν το πιστωτικό. Αργότερα μετά την αφαίρεση των αρχικών και τα περιθώρια διακύμανσης δημοσιεύτηκε παραλείποντας τα hedge τα αντισυμβαλλόμενο ταμείο. Ως εκ τούτου, και πάλι οι τράπεζες υπενθυμίζεται ότι ήταν πάνω από την εξάρτηση των εξασφαλίσεων που μπορεί να αποδειχθούν επικίνδυνα αν τα αρχικά περιθώρια δεν έχουν επαρκώς δοκιμαστεί, ή να λάβουν υπόψη το ενδεχόμενο μελλοντικού πιστωτικού ανοίγματος που θα μπορούσε να προκύψει λόγω του επικίνδυνου τρόπου αλληλεπίδρασης της μόχλευσης της αγοράς, τον αντισυμβαλλόμενο πιστωτικό, τη χρηματοδότηση ρευστότητας και την έλλειψη ρευστότητας κινδύνους εξασφαλίσεις.

3.1.3. ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ

Μακροοικονομικές συνθήκες στην αναδυόμενη αγορά για τις οικονομίες (EMEs) που παρέμειναν σχετικά σταθερά μετά τη δημοσίευση του Δεκεμβρίου 2007 της FSR. Ωστόσο, οι αναδυόμενες αγορές χρηματοπιστωτικών έχουν πληγεί περισσότερο από την παγκόσμια αναταραχή στις χρηματοπιστωτικές αγορές από τον Νοέμβριο του 2007, όπως προκύπτει από τη διεύρυνση σε κυρίαρχα ομόλογα και στη μείωση τιμών στα ίδια κεφάλαια. Αν και οι θεμελιώδεις προοπτικές για το 2008 εξακολουθούν να παραμένουν θετικές στην πλειονότητα των αναδυόμενων

οικονομιών, φαίνεται ότι οι καθοδικοί κίνδυνοι για την ανάπτυξη να έχουν αυξηθεί μετά την οριστικοποίηση της FSR το Δεκέμβριος του 2007.

Στο πλαίσιο της ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης στις αναδυόμενες οικονομίες το 2007, απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα των τραπεζών της ζώνης του ευρώ στις κύριες αναδυόμενες περιφέρειες της αγοράς συνέχισαν να αυξάνονται αμείωτα. Με τα ανοίγματα προς επιμέρους γεωγραφικές περιοχές, διασυννοριακών απαιτήσεων των τραπεζών της ζώνης του ευρώ έναντι της Λατινικής Αμερικής συνέχισε να αυξάνεται διάρκεια του 2007. Αυτό προήλθε από μια ολοένα και πιο αυξανόμενη οικονομία με ανοίγματα στη Βραζιλία και το Μεξικό, αν και το ποσοστό ανάπτυξη επιβραδύνθηκε κάπως το τρίτο τρίμηνο του 2007. Εξετάζοντας την κατανομή των ξένων απαιτήσεων από τον πιστωτή της χώρας, τα ανοίγματα της περιοχής είναι σε υψηλό βαθμό συγκέντρωσης εντός της περιοχής του ευρώ, με μία χώρα (Ισπανία) που αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 60% του συνόλου. Ως εκ τούτου, σταθερά αυξανόμενη έκθεση των τραπεζών της ζώνης του ευρώ για τη Λατινική Αμερική εν μέρει αντανakλά την ταχεία πιστωτική επέκταση και το ισχυρό φραντσαιζ ορισμένων από τις μεγαλύτερες οικονομίες της περιοχής (Βραζιλία και το Μεξικό).

Ενώ το επίπεδο των ανοιγμάτων στις ασιατικές αναδυόμενες οικονομίες, που μετράτε από τις εξωτερικές αξιώσεις, παρέμειναν σε μικρότερα επίπεδα από εκείνα της Λατινικής Αμερικής, η αύξηση των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των τραπεζών της ζώνης του ευρώ και οι Ασιατικές αναδυόμενες οικονομίες της αγοράς επιταχυνθήκαν το 2007.

Αύξηση των ξένων αξιώσεων συνέχισαν να συγκεντρώνουν σε μεγάλο βαθμό οι τρεις μεγαλύτερες χώρες της περιοχής, δηλαδή η Νότια Κορέα, η Κίνα και η Ινδία. Όσον αφορά την κατανομή των ξένων

απαιτήσεων από τη χώρα πιστωτή, τα ανοίγματα του ευρώ ήταν τεράστια. Οι τράπεζες της ζώνης σχετική συγκέντρωση, με τρεις χώρες (Γαλλία, τη Γερμανία και Ολλανδία) που αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 90% του συνολικά.

Όσον αφορά την αναδυόμενη Ευρώπη, ξένες απαιτήσεις στις τράπεζες της ζώνης του ευρώ έναντι αυτής της περιοχής αυξήθηκαν επίσης με ταχύ ρυθμό το 2007, με το σύνολο των ανοιγμάτων αλίευσης με τα επίπεδα που καταγράφονται στην αναδυόμενη Ασία. Όσον αφορά τις χώρες δανειολήπτες, αυξήθηκαν πάνω από το 80% των αλλοδαπών απαιτήσεων της ζώνης του ευρώ, οι τράπεζες σε αυτήν την περιοχή συγκεντρώνονται σε τρεις χώρες (Ρωσία, Κροατία και Τουρκία).

Όπως έχει ήδη συζητηθεί στην ανακοίνωση του Ιουνίου του 2006 στο περιοδικό της FSR, ορισμένες χώρες της ευρωζώνης με εκχύλισμα ένα μη αμελητέο μερίδιο των κερδών από την ομάδα των ξένων επιχειρήσεων τους στην EMEs. Για αυτούς, η γεωγραφική διαφοροποίηση σε γενικές γραμμές είναι ευνοϊκή για την συνολική αποδοτικότητα το 2007. Αν και η ποιότητα του ενεργητικού του ευρώ των θυγατρικών τραπεζών της ζώνης στην EMEs γενικά παρέμεινε υγιής το 2007, οι αβεβαιότητες που περιβάλλουν τις προοπτικές για το 2008 ενδέχεται να αυξήθηκε πρόσφατα. Ειδικότερα, η ποιότητα του ενεργητικού θα μπορούσε να επιδεινωθεί κάπως αν οι οικονομικές αυξήσεις επιβραδυνόντουσαν περισσότερο. Αναμένεται σήμερα υπό σφιχτούς όρους η πίστωση να εξακολουθήσει να υφίστανται περαιτέρω, με πιθανή αρνητική επίπτωση σε ορισμένες αναδυόμενες οικονομίες με υψηλότερες ανάγκες εξωτερικής χρηματοδότησης.

Συνολικά, οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ και τα ανοίγματα έναντι των αναδυόμενων αγορών, αναμένεται να είχαν θετικό αντίκτυπο στην κερδοφορία των τραπεζών το 2007 και η γεωγραφική διαφοροποίηση

μπορεί να συμβάλει σε ορισμένες οικονομίες στο να απορροφήσουν τις επιπτώσεις της κρίσης μέχρι στιγμής. Ατενίζοντας το μέλλον, οι θεμελιώδεις προοπτικές για τις αναδύμενες οικονομίες παραμένουν σχετικά θετικές, αν και οι αβεβαιότητες που περιβάλλουν τις προοπτικές της ανάπτυξης μπορεί να αυξήθηκαν κάπως μετά την οριστικοποίηση της FSR το Δεκέμβριος του 2007. Στο πλαίσιο αυτό, τράπεζες της ζώνης του ευρώ έκαναν ανοίγματα προς τις αναδύμενες αγορές και είναι ακόμα πιο πιθανό να έχουν θετικό αντίκτυπο την κερδοφορία των τραπεζών κατά την προσεχή περίοδο, αν και αυτή η θετική επίδραση θα μπορούσε να μειωθεί όταν οι καθοδικοί κίνδυνοι για την ανάπτυξη των αναδύμενων οικονομιών υλοποιηθούν.

3.1.4. ΤΟΝΙΖΟΥΝ ΔΟΚΙΜΕΣ:

Ένα θεμελιώδες εργαλείο για χρηματοοικονομικούς κινδύνους μέτρησης

Οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων είναι ένα εργαλείο διαχείρισης κινδύνου που χρησιμοποιείται για να αξιολογηθεί η πιθανή επίδραση σε ένα χαρτοφυλάκιο με υποθετικά γεγονότα και κινήσεις ή σε ένα σύνολο οικονομικών μεταβλητών. Υπήρξε μια τάση το παρελθόν, να δείχνει τον τρόπο προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ως δευτερεύον εργαλείο διαχείρισης των κινδύνων σε σχέση με άλλες μεθόδους του κινδύνου μέτρησης, όπως η αξία σε κίνδυνο (VaR). Ωστόσο, η προσομοίωση ακραίων καταστάσεων έχει καταστεί πολύ συχνή και εξελιγμένη και να εφαρμόζεται τακτικά από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για να μετρήσει τις πιθανές επιπτώσεις διαταραχών της αγοράς, καθώς και την πιστωτική κατάσταση και τις εκδηλώσεις ρευστότητας. Η θέση αυτή

εξηγεί τι είναι προσομοίωση ακραίων καταστάσεων, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα, καθώς και τη σχέση της με άλλες πιο καθιερωμένες μεθόδους μέτρησης του κινδύνου.

Υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία των κατηγοριών προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με βάση το είδος των κινδύνων (αγοράς, ρευστότητας, πιστωτικού κινδύνου ή οποιοδήποτε συνδυασμό αυτών), οι παράγοντες κινδύνου που αναλύθηκαν (π.χ. καμπύλη αποδόσεων κινδύνων, συναλλαγματικό κίνδυνο, κίνδυνο υπερημερίας, κ.λ.π.), η μεθοδολογία προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (π.χ. σενάριο ανάλυση, τι αν και στην ανάλυση των παραγόντων κινδύνου), το είδος του χαρτοφυλακίου (π.χ. χαρτοφυλακίου συναλλαγών, τραπεζικό χαρτοφυλάκιο ή εκτός ισολογισμού), η γεωγραφική διάσταση (π.χ. Ευρώπη, την Ιαπωνία, τις Ηνωμένες Πολιτείες), το επίπεδο της δοκιμής (επίπεδο γραφείο, επίπεδο μονάδας, στο επίπεδο της επιχείρησης) ή η πολυπλοκότητα του χαρτοφυλακίου (π.χ. πεδιάδα, μέσα, βανίλια, εξωτικά, δομές). Η ποικιλία αυτή δείχνει ότι, αν και οι αρχές του στρες δοκιμής είναι απλή, η εφαρμογή της μπορεί να είναι πολύ περίπλοκη.

Οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων είναι κατάλληλες για την αξιολόγηση του βαθμού της ευπάθειας ενός χαρτοφυλακίου σε καταστάσεις κρίσης, όπου η κανονική συσχέτιση της αγορά που καταρρέει και τα περισσότερα μέτρα για την ενσωμάτωση του κινδύνου όπως VaR αποτυγχάνουν να παρέχουν μια εύλογη εικόνα των πιθανών ζημιών. Σε κρίσεις, οι αγορές μπορούν να εμφανίσουν ξαφνικά μεγάλη ρευστότητα, καθιστώντας τις στρατηγικές διαχείρισης κινδύνου βάση αντιστάθμισης άχρηστες και να οδηγεί σε πολύ μεγαλύτερες απώλειες από το αναμενόμενο. Μεγάλες και ακραίες διακυμάνσεις των παραγόντων κινδύνου βασίζονται στην αποτίμηση των μη γραμμικών θέσεων που μπορούν να παράγουν και

στις πολύ μεγαλύτερες απώλειες από ό, τι προτείνει η VaR, εκτιμήσεις που βασίζονται τους συνήθεις όρους της αγοράς. Οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων είναι επίσης καλές στο αποκαλυπτικό και στη ποσοτικοποίηση της συγκέντρωσης των κινδύνων μέσω της ανάλυσης των υποθέσεων συσχέτισης που μπορεί να καταρρεύσει σε καταστάσεις άγχους και αν θα μπορούσε να αφήσει το χαρτοφυλάκιο με πολύ μεγαλύτερο κίνδυνο από όταν εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά τα ανοίγματα. Τέλος, δοκιμές στρες, εφόσον εφαρμοστούν καλά, είναι καλοί στο να παρέχουν στους διαχειριστές του κινδύνου με πληροφορίες δεν είναι όχι μόνο για τα τρωτά αλλά και για τις πιθανές ελλείψεις ή αδυναμίες του πλαισίου διαχείρισης των κινδύνων.

Οι προσομοιώσεις ακραίων έχουν επίσης τα όριά τους, ιδίως αυτό εξαρτάται από τα σενάρια υποκειμενικότητας που περιβάλλει τη διαδικασία επιλογής των σεναρίων. Αυτό εξαρτάται τελικά από την κρίση και την πείρα των ανθρώπων της εφαρμογής. Η συνεπής εφαρμογή του προγράμματος προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων είναι επίσης δύσκολη, δεδομένου ότι είναι αναγκαίο να εφαρμόζεται μέσω των σεναρίων και όλων των πιθανών προεκτάσεων οι οποίες μπορεί να είναι πολύ περίπλοκες. Η πολυπλοκότητα αυτή μπορεί να οδηγήσει σε υπολογιστικά προβλήματα τα οποία επίσης έχουν θέσει ορισμένα πρακτικά θέματα όπως περιορισμούς σχετικά με τη συχνότητα των ασκήσεων προσομοίωσης των ακραίων καταστάσεων.

Οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων δεν παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την πιθανότητα, τα αποτελέσματα των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων δείχνουν τι ακριβώς συμβαίνει. Αν το είδος της εκδήλωσης θεωρούταν ότι θα μπορούσε να προκύψει με σημαντική πιθανότητα και η έκβαση των αποδόσεων σε άσχημη κατάσταση, τότε το αποτέλεσμα της δοκιμής στρες θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη. Η έλλειψη

πληροφοριών πιθανότητα κάνει τη δοκιμή στρες ένα φυσικό συμπλήρωμα της πιθανότητας με βάση τον κίνδυνο και μέτρα, όπως η τιμή VaR ή το αναμενόμενο έλλειμμα (ES). Το VaR δίνει τη μέγιστη πιθανή ζημία σε ένα ορισμένο πιθανότητα, αλλά δεν παρέχει καμία πληροφορία σχετικά με την απώλεια που μπορεί να είναι έγκυρη και αν η απώλεια υπερβαίνει το VaR. Το αναμενόμενο έλλειμμα είναι το καλύτερο μέτρο, διότι παρέχει το αναμενόμενο μέσο όρο της αξία της ουράς των ζημιών. Ωστόσο, πραγματικά δεν μπορούμε να πούμε πολλά για πιθανές μεγάλες απώλειες που μπορούν να πραγματοποιούνται πέραν του επιπέδου αυτού. Οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων είναι καλές στο να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την κακή κατάσταση που αναφέρει η απώλεια, η οποία είναι ακριβώς όπου VaR και ES αποτύχει.

Η προσοχή που δίνεται έχει τονιστεί από τη δοκιμή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και από τις ρυθμιστικές αρχές που έχουν αυξηθεί δραματικά κατά την τελευταία δεκαετία. Η εξέλιξη αυτή αντανάκλα την αναγνώριση ότι καλό προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που θα μπορούσαν να έχουν βοήθησε ιδρύματα να καιρού διάφορες πρόσφατες οικονομικές καταγίδες. Οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων είναι από μόνη της ένα αξιολογικό εργαλείο μέτρησης των κινδύνων, επί ίσων όρων με άλλες πιο καθιερωμένες μέτρα κινδύνου όπως VaR, και έχει μια καλή πνευματική βάση στη θεωρία των συνολικά μέτρα κινδύνου.(1) Οι διαχειριστές κινδύνου καλά να κρατούν εμβάθυνση του πεδίου εφαρμογής και την επίτευξη των δοκιμών αντοχής των ασκήσεων έτσι ώστε να μειωθούν οι επιπτώσεις των μελλοντικών επεισοδίων της αναταραχής στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

3.2. ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

3.2.1. ΣΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΠΛΟΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Στη θέση αυτή περιγράφετε η λογιστική παρακολούθηση και η αποτίμηση εννοιών που βρίσκονται πίσω από τα πρόσφατα στοιχεία που κοινοποιήθηκαν από τη ζώνη του ευρώ. Σε αντίθεση με ορισμένα δημοσιεύματα του τύπου η πλειοψηφία των στοιχείων αυτών αντανακλούν τις αποτίμησης και τις αλλαγές όσον αφορά τους τίτλους που κατέχονται, παρά τις βλάβες που αντικατοπτρίζουν οι οριστικές πιστωτικές ζημίες. Εν πάση περιπτώσει, υπάρχουν εγγενείς δυσκολίες όσον αφορά τις συγκρίσεις μεταξύ των θεσμικών οργάνων, λόγω των διαφορών στις μεθόδους και στις υποθέσεις που χρησιμοποιούνται για την αξία αυτών των ανοιγμάτων.

Ο αντίκτυπος των επιμέρους στοιχείων της κρίσης μπορεί να δείξει τα αριθμητικά στοιχεία που δημοσιεύονται από τις τράπεζες και τις οικονομικές τους καταστάσεις με δύο κυρίως τρόπους: με μεταβολή της αποτίμησης για διάφορα περιουσιακά στοιχεία και με τις αυξήσεις στις βλάβες πίστωσης. Τα περισσότερα από τα στοιχεία που καταγράφονται σε λογαριασμούς τραπεζών είναι μεταβολές αποτίμησης και αφορούν τις κινητές αξίες των οποίων η αξία έχει επηρεαστεί αρνητικά από τις αναταραχές. Κατά τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (IFRS) των τραπεζών της ζώνης του ευρώ, η αξία αυτών των κινητών αξιών ανάλογα με την κατηγορία της λογιστικής στην οποία

είχαν συμπεριληφθεί κατά τη στιγμή της αναγνώρισης, οδηγεί συγκεκριμένα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων που διατίθεται προς πώληση (AFS) ή σε αυτή που διατηρείται μέχρι τη λήξη της (HTM). Σύμφωνα με τις εκθέσεις της LCBGs, οι περισσότεροι sub prime με σχετικές κινητές αξίες είναι λογιστικά σύμφωνοι με τις δύο πρώτες κατηγορίες. Των αξιών αυτών που κατατάσσονται ως κατεχόμενες προς εμπορικούς σκοπούς, και ως εκ τούτου που περιλαμβάνονται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ανά κατηγορία, που πρέπει να αποτιμώνται σε τιμές αγοράς, εφόσον οι τιμές αυτές είναι διαθέσιμες, είτε μέσω μιας τεχνικής αποτίμησης, εφόσον δεν είναι δυνατό κάποιο από τα παραπάνω. Οι προκύπτουσες αλλαγές βρίσκονται σε άμεση εξάρτηση με το λογαριασμό των κερδών και των ζημιών της εκμετάλλευσης της οντότητας.

Για τις κινητές αξίες που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο AFS, η μείωση της αξίας που δεν συνιστά προσβολή του περιουσιακού αντικατοπτρίζεται σε μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων (σε ειδικό αποθεματικό AFS) και η απώλεια δεν έχει ληφθεί μέσω του λογαριασμού κερδών και ζημιών μέχρι το περιουσιακό στοιχείο να πουληθεί. Οι τράπεζες γενικά έχουν σημαντικές διακριτικές ευχέρειες όσον αφορά το κατά πόσον είναι δυνατή η διαταραχή του ενεργητικού, η οποία μπορεί να είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους δεν υπήρξε σημαντική αύξηση των βλαβών κατά το τρίτο τρίμηνο του 2007.

Επιπλέον, εφόσον οι τράπεζες έχουν επισημάνει στην αγορά ιδίων υποχρεώσεων που έχουν εκδώσει, οδηγούν στην επιδείνωση του πιστωτικού κινδύνου που θα έχει θετικό αποτέλεσμα και θα οδηγήσει σε αύξηση των ιδίων κεφαλαίων, δεδομένου ότι αντανακλά μια χαμηλότερη αξία της υποχρέωσης αυτής. Επιπλέον, ο τρόπος με τον οποίο οι τράπεζες υπολογίζουν το σήμα σε μεταβολές αποτίμησης της αγοράς και κατά πόσον

αυτές τις μεταβολές αποτίμησης είναι συγκρίσιμες μεταξύ των τραπεζών έχει προσελκύσει την αυξημένη προσοχή στην τρέχουσα περίοδο. Πριν από την αναταραχή, σύμφωνα με τα IFRS, οι τράπεζες αποκαλύπτουν περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με το ποσό και το είδος των περιουσιακών στοιχείων που έχουν σημειωθεί με το μοντέλο. Αυτή η κατάσταση στη ζώνη του ευρώ είναι σε αντίθεση με τις Ηνωμένες Πολιτείες όπου οι νέες γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές (GAAP) απαιτούν ορισμένες γνωστοποιήσεις σχετικά με το μέρος των περιουσιακών στοιχείων σε ένα χαρτοφυλάκιο που σημειώνονται καθαρά με model.

Μεγάλες χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των ΗΠΑ άρχισαν να αποκαλύπτουν τα στοιχεία αυτά κατά τη διάρκεια του 2007. Εν τω μεταξύ, όμως, τα περισσότερα LCBGs της ζώνης του ευρώ αποκάλυψαν επίσης εθελοντικά την κλίμακα των πραγματικών χρηματοδοτικών ανοιγμάτων τους σε εκμεταλλεύσεις των sub prime των περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων και των CDOs σε απάντηση στις εξελίξεις της αγοράς και για εκτιμήσεις από τους ελεγκτές τους.

3.2.2. ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΕΠΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΤΑΡΑΞΕΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Παρά την αύξηση της μικρής διάρκειας της αγοράς επιτοκίων στη ζώνη του ευρώ το 2007, καθαρά έσοδα από τόκους ως ποσοστό του συνόλου ενεργητικού μειώθηκαν ελαφρά το 2007 στο σύνολό του, από ένα σταθμισμένο μέσο όρο του 0,76%, σε σύγκριση με κάτι λιγότερο από 0,82%

για το 2006 . Από τη μια πλευρά, ενώ η πτώση του ευρώ από την καμπύλη απόδοσης μπορεί να έχει συμβάλει θετικά στο καθαρό επιτοκιακό επίπεδο, η επέκταση στο περιθώριο για ορισμένες τράπεζες είναι ο μέσος παράγοντας που αυξάνει τα περιθώρια των δανείων και επιδρά στο ποσοστό επί του συνόλου των λειτουργικών εσόδων και μπορεί να μετριάζεται από το γεγονός ότι τα καθαρά έσοδα από τόκους αντιπροσώπευαν μόνο το 50% περίπου των συνολικών λειτουργικών εισοδημάτων για τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Επιπλέον, τα περιθώρια των καταθέσεων (δηλαδή η εξάπλωση των σταθμισμένων επιτοκιακών καταθέσεων πάνω από αντίστοιχες των swap) μειώθηκαν λόγω της επίδρασης των αναταράξεων στην αγορά swap.

Τέλος, ορισμένες από τις θετικές επιπτώσεις στις τράπεζες είναι τα καθαρά συνολικά έσοδα από την πτώση της καμπύλης αποδόσεων που θα μπορούσε να αντισταθμιστεί από τις αυξημένες βλάβες της προσεχής περιόδου. Ωστόσο, συνολικά, φαίνεται ότι η αύξηση του όγκου των πωλήσεων σε δανειακά προϊόντα κατά τη διάρκεια του 2007, ότι δεν ήταν επαρκής για να αντισταθμίσει η μείωση των περιθωρίων. Παρά το γεγονός ότι θα μειώσει σε κάποιο βαθμό, την ανάπτυξη στις αμοιβές και προμήθειες που παρέμειναν οι σημαντικότερες πηγές εσόδων από τόκους για όλη τη ζώνη του ευρώ. Υπήρξε μια μικρή αύξηση στο μερίδιο αυτής της θέσης των καθαρών εσόδων εκμετάλλευσης έσοδα σε περίπου 30% το 2007 από περίπου 29,5% το 2006.

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες εκδόσεις του FSR, οι συνθήκες της αγοράς κεφαλαίων ήταν πολύ ευνοϊκές για αρκετά χρόνια πριν από την έκρηξη του ηφαιστείου της αναταραχής στην αγορά. Αυτό είχε υποστηρίξει μεγάλα έσοδα συναλλαγών, αλλά υπήρχαν και κάποιες αμφιβολίες ως προς το κατά πόσο αυτά θα μπορούσαν να διατηρηθούν μεσοπρόθεσμα. Για ορισμένες τράπεζες η κύρια επίπτωση της αναταραχής κατά το δεύτερο

εξάμηνο του 2007 στα καθαρά έσοδα ανήλθαν από τη μείωση των εσόδων των συναλλαγών.

Διακίνηση παραστάσεων εισοδήματος για το σύνολο του έτους 2007, απέδειξε την αστάθεια της παρόντος πηγής εισοδήματος. Για ορισμένες παραστάσεις των θεσμικών οργάνων ήταν ακόμη και αρνητική, και αντιπροσωπεύουν οριστικές απώλειες συναλλαγών. Ωστόσο, αρκετές χώρες μείωσαν την αύξηση των εσόδων και των συναλλαγών τους συνολικά το 2007, κυρίως λόγω της ανάπτυξης σε αναδυόμενες αγορές και προϊόντα που σχετίζονται διαπραγμάτευση.

3.2.3. ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΝΑ ΑΥΞΑΝΟΥΝ

Το πιστωτικό κόστος ή η δυσλειτουργία επιβαρύνσεις που είναι γνωστό στα IFRS αυξήθηκε το 2007 σε σύγκριση με το 2006. Παρόλο που αναφέρθηκαν πρόσφατα επίπεδα δανεισμού ως τέλη απομείωσης από τη ζώνη του ευρώ, ακόμη παραμένουν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, η μέση σταθμισμένη δανειοδότηση με χρέωση δυσλειτουργίας αυξήθηκε ελαφρά από 0,09% του συνολικού ενεργητικού το 2006 σε περίπου 0,11% το 2007. Η κύριοι λόγοι αυτής της αύξησης ήταν τα συνεχή αποτέλεσμα των συγχωνεύσεων, δεδομένου ότι οι τράπεζες είχαν σημαντικό επίπεδο βλάβης και λόγω της αύξησης της λιανικής δανειοδότησης σε υπερπόντιες αγορές στις οποίες η ζώνη του ευρώ ήταν ενεργή (συμπεριλαμβανομένης της Ανατολικής Ευρώπης και της Νότιας Αμερικής) .

Όπως αντικατοπτρίζουν τα λογιστικά αποτελέσματα για το 2007 οι οικονομικές επιδόσεις καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, δεν αντικατοπτρίζουν μόνο τις επιπτώσεις της πρόσφατης αναταραχής στις αγορές πιστώσεων, αλλά και το δοκιμαστικό διάστημα κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους όταν οι βλάβες ήταν εξαιρετικά χαμηλές. Ενώ ορισμένες από τις δαπάνες απομείωσης σε ατομικά ιδρύματα αντικατοπτρίζονται ήδη από τις αρνητικές πίστωσης που έχει ως αντίκτυπο τη ποιότητα των αναταράξεων το 2007 σε λογαριασμούς. Δεν μπορεί ωστόσο να αποκλειστεί το γεγονός ότι η συνολική βλάβη μπορεί να αυξήσει περαιτέρω και να γίνει πιο διαδεδομένη κατά την επόμενη περίοδο.

Όσον αφορά τη λειτουργική αποδοτικότητα, το κόστος προς έσοδα είναι ποσοστά που αυξήθηκαν ελαφρώς μεταξύ της ζώνης του ευρώ το 2007, όπως η αύξηση των λειτουργικών εσόδων όταν υπερέβη από την αύξηση του λειτουργικού κόστους. Αυτό ως κυρίως λόγω έχει τη μείωση των λειτουργικών εσόδων και την ολοκλήρωση των σχετικών δαπανών μετά τις συγχωνεύσεις. Το σταθμισμένο μέσο κόστος προς τα έσοδα είναι ο δείκτης αυξήθηκε από 61,1% το 2006 σε 61,7% το 2007. Η πιο χαμηλή απόδοση σε ιδρύματα κόστους με δείκτες το εισόδημα αυξήθηκε από 54,8% το 2006 συνολικά σε 55,3% για το 2007.

3.2.4. ΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΜΕΙΩΘΗΚΑΝ, ΑΛΛΑ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ.

Η συνεχής ενίσχυση της κερδοφορίας τα τελευταία χρόνια είχε επιτρέψει στις τράπεζες να διατηρήσουν τα κέρδη που συνεισέφεραν θετικά στους δείκτες κεφαλαίου. Σε αυτή τη θετική τάση, οι πρόσφατες αναταραχές με τις σχετικές μειώσεις βοήθησαν στο να διατηρηθεί το εισόδημα, καθώς και αυξήσεις στους φόρους περί περιουσιακών στοιχείων, οδήγησε σε μικρή εξασθένιση του σταθμισμένου μέσου όρου της ζώνης του ευρώ, σε ποσοστό από 8,13% το 2006 σε 7,78% το 2007. Όπως συζητήθηκε, νωρίτερα εκεί υπήρχαν πολλοί λόγοι για την αύξηση της φορολογίας των περιουσιακών στοιχείων, όπως η αύξηση της δανειοδότησης σε αναλήψεις υποχρεώσεων, στις συγχωνεύσεις επιχειρήσεων, και ορισμένων στοιχείων του ενεργητικού που κατείχε προηγουμένως εκτός ισολογισμού.

Εξελίξεις στη συνολική εικόνα με δείκτες φερεγγυότητας αποτυπώθηκε αναλόγως. Ο συνολικός δείκτης φερεγγυότητας μειώθηκε ελαφρά από τον σταθμισμένο μέσο όρο του 11,35% το 2006 σε πάνω από 10,42% το 2007. Για τους δύο δείκτες, η φερεγγυότητα που είχε ήδη χαμηλή απόδοση στα ιδρύματα αναμένεται να αποδυναμωθεί περαιτέρω, υποδεικνύοντας μία ελαφρά μείωση της ικανότητας απορρόφησης των εν λόγω ιδρυμάτων. Παρόλα αυτά, τα δύο μέτρα φερεγγυότητας υπερέβησαν των αντίστοιχων κανονικών ελάχιστα για αυτούς τους δείκτες κεφαλαίου στο τέλος του 2007, γεγονός που δείχνει πόσο εύλογο είναι το ποσό της εναπομένουσας παραγωγικής ικανότητας απορρόφησης των κραδασμών αυτά τα ιδρύματα.

3.2.5. Η ΠΤΩΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Το συνολικό υψηλό επίπεδο των βαθμολογιών που αναφέρθηκαν στη ζώνη του ευρώ το Δεκεμβρίου του 2007 από τη FSR, διατηρήθηκε και κατά τους πρώτους μήνες του 2008, και η μέση βαθμολογία παρέμεινε στη Κατηγορία Α .Επιπλέον, το ενεργητικό της υπό διαχείριση σταθμισμένης βάσης, από το πρώτο τρίμηνο του 2008 ήταν περίπου στο 75% του ενεργητικού της ζώνης του ευρώ και ήταν υπό τον έλεγχο ιδρυμάτων με βαθμολογίες των Α.Α. ή κι υψηλότερων.

Ωστόσο, προοπτικές διαβάθμισης, οι οποίες θεωρούνται ως μέσος δείκτης διάρκειας του δυναμικού, δηλαδή της κατεύθυνσης μιας μακροπρόθεσμης πιστοληπτικής ικανότητας διάρκειας (πέραν ενός ή δύο ετών), η οποία επιδεινώθηκε αισθητά.

Παρά το γεγονός ότι η παγκόσμια χρηματοπιστωτική αναταραχή, επισημαίνονται σαφώς μια κρίσιμη καμπή στις τάσεις της βαθμολογία, με μια σταδιακή διάβρωση σε μεγάλο βαθμό της θετική προκατάληψης στη βαθμολόγηση που έχουμε δει τα τελευταία χρόνια, το συνολικό υψηλό επίπεδο ικανοτήτων για ζώνης του ευρώ, αντικατοπτρίζει μια συναίνεση μεταξύ των βαθμολογιών των οργανισμών ότι τα περισσότερα από αυτά τα ιδρύματα έχουν αρκετά μεγάλες οικονομικές που προσκρούονται στις καιρικές παρατεταμένες υποβαθμίσεις της λειτουργίας του περιβάλλοντος . Παρόλο που οι μεμονωμένες αρνητικές δράσεις στη βαθμολόγηση δεν μπορούν να αποκλειστούν αν υπάρχει αστάθεια στην αγορά που εξακολουθεί να υφίσταται, οι οργανισμοί αξιολόγησης δεν αναμένεται να αλλάξουν κλίμακα ή να υποβαθμίσουν την εγκοπή των πολλαπλών μεγάλων τραπεζών της ζώνης του ευρώ.

Στο πλαίσιο της έκτακτης αστάθειας των εσόδων από τράπεζα που δημιουργήθηκε από τις αποσβέσεις κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2007, από αρχές Μαΐου 2008 οι οργανισμοί αξιολόγησης ανέμεναν να εμφανίσουν αδυναμίες στην κερδοφορία και δυσκολία στο να προχωρήσουν το 2008. Μερικοί παρέμειναν αβέβαιοι σχετικά με την ταχύτητα και την έκταση της ανάκαμψης της οικονομικής δραστηριότητας σε ορισμένες επενδυτικές τραπεζικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες. Για παράδειγμα, ορισμένα τμήματα κεφαλαιαγορών, ειδικά δομημένα για πιστωτικές αγορές, αναμένεται να παραμείνουν στην κατάθλιψη μια παρατεταμένη περίοδο. Επιπλέον, ήταν αναμενόμενο ότι η κερδοφορία των περισσότερων τραπεζικών δραστηριοτήτων θα εξακολουθήσει να μετριάζεται από υψηλότερα κόστη χρηματοδότησης και ότι οι βασικές επιδόσεις μπορεί να έρθουν υπό πίεση, εάν η αγορά χρέους εμβαθύνει στην εξάρθρωση.

Σε πιο παραδοσιακές εμπορικές τραπεζικές δραστηριότητες, οι οργανισμοί διαβάθμισης αναμένεται να έχουν αύξηση λόγω των πιέσεων του περιθωρίου και οι τράπεζες θα αποδειχθούν ανίκανες να περάσουν το υψηλότερο κόστος της χονδρικής χρηματοδότησης. Οι τράπεζες έχουν δώσει μεγαλύτερη έμφαση σε ότι αφορά τη λήψη των καταθέσεων πελατών λιανικής, η οποία θα μπορούσε να ασκήσει πιέσεις στα περιθώρια κέρδους σε ένα πλαίσιο με σταθερές τιμές ή θα μπορούσε να μειώσει βραχυπρόθεσμα τα επιτόκια της αγοράς. Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη την πιθανή επιβράδυνση της πιστωτικής ανάπτυξης κατά την προσεχή περίοδο, ιδίως στις αγορές ακινήτων, οι οργανισμοί διαβάθμισης πιστεύουν ότι τράπεζες είναι πιθανό να επικεντρωθούν περισσότερο στις προσπάθειες για μείωση του κόστους του ελέγχου, προκειμένου να αντισταθμίσει η βραδύτερη αύξηση των εσόδων. Ωστόσο, οι οργανισμοί διαβάθμισης επίσης

είδαν μια πιθανότητα ότι οι λιανικές τράπεζες θα είναι μάλλον καλύτερα από εκείνους που έχουν μεγαλύτερη εξάρτηση από την πρωτεύουσα δραστηριότητα της αγοράς.

Η βαθμολογία των οργανισμών αναμένει τον πιστωτικό κίνδυνο να αυξάνεται, καθώς η πρόσφατη αγορά ανατάχθηκε και οι αυστηρότεροι όροι δανεισμού άρχισαν να επηρεάζουν την οικονομική δραστηριότητα. Αυτή η επιδείνωση της ποιότητας της πίστωσης αναμένεται ωστόσο να δώσει ένα μέτριο ή μάλλον ισχυρό πλεονέκτημα στην ποιότητα των τραπεζών της ζώνης του ευρώ. Εκτός από τα θέματα που εξετάστηκαν παραπάνω, άλλοι παράγοντες που θεωρούνται από τους οργανισμούς αξιολόγησης σημαντικοί είναι τα φίλτρα από τα κεφάλαια των τραπεζών, οι θέσεις που οδηγούν μπροστά, οι προοπτικές για χαμηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις στο πλαίσιο, κάτω από την εσωτερική παραγωγή του κεφαλαίου, η μειωμένη πρόσβασης στην τιτλοποίηση, οι συνδικάτες αγορές, και πιθανή περαιτέρω παραγνωρισμένη κίνηση για ανοίγματα εκτός ισολογισμού.

Συνολικά, από τις αρχές Μαΐου 2008, οι οργανισμοί αξιολόγησης είναι σε θέση να αξιολογηθούν από τη ζώνη του ευρώ ως μια πολύ καλύτερη κατάσταση από αυτή που συνέβαινε πριν από τη κυκλική ύφεση με εμπειρία στη Δεκαετία του 1990, δεδομένου ότι βοήθησαν σημαντικά και τα υψηλότερα συνολικά επίπεδα των κεφαλαίων και οι εξαιρετικά βελτιωμένες δυνατότητες διαχείρισης κινδύνου. Αυτό απαιτεί μια επιβεβαίωση της υψηλής διαβάθμισης των επιπέδων τα οποία, ωστόσο, παραμένουν ευάλωτα στις υποβαθμίσεις εάν και οι προσδοκίες για μελλοντικά έσοδα ανθεκτικότητας δεν πληρούνται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η Ε.Κ.Τ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

4.1. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η Ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα (Ε.Κ.Τ.) είναι η κεντρική τράπεζα για το ενιαίο νόμισμα της Ευρώπης, το ευρώ. Το βασικό της καθήκον είναι η διατήρηση της αγοραστικής δύναμης του € . Η ζώνη του ευρώ αποτελείται από 16 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν υιοθετήσει το ευρώ από το 1999.

Η Ε.Κ.Τ είναι μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες του κόσμου, έχοντας την αρμοδιότητα της ρύθμισης της νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και του ευρώ. Το ευρώ χρησιμοποιείται από 300.000.000 Ευρωπαίους σαν το βασικό νόμισμα 16 χωρών – μελών της Ε.Ε.

Η Ε.Κ.Τ ιδρύθηκε την 1^η Ιουλίου 1998 με τα κεντρικά της γραφεία στην Φρανκφούρτη. Το μοντέλο της Ε.Κ.Τ στηρίζεται σε αυτό της Γερμανικής Bundesbank και της επίσης Γερμανικής Bundesbank. Η Ε.Κ.Τ διευθύνεται από ένα συμβούλιο με επικεφαλής τον πρόεδρο. Συμμετέχουν επίσης και οι αντιπρόσωποι από τις κεντρικές τράπεζες των χωρών – μελών μέσω του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ίδρυση – δομή – λειτουργία) .

Το 1999 ο Βίμ Ντόνιζμπεργκ πρώην πρόεδρος της Ολλανδικής τράπεζας και πρώην υπουργός οικονομικών της Ολλανδίας έγινε ο πρώτος πρόεδρος της Ε.Κ.Τ . Το Νοέμβριο του 2003 τη θέση του πήρε ο Ζάν – Κλόντ Τρισέ, που είναι πρόεδρος μέχρι και σήμερα. Αντιπρόεδρος από τον Ιούνιο του 2002 είναι ο Λουκάς Παπαδήμος που διετέλεσε διοικητής της τράπεζας της Ελλάδος κατά το διάστημα 1994 – 2002 .

Στόχος της Ε.Κ.Τ είναι να κρατά τη σταθερότητα της νομισματικής πολιτικής μέσα στην Ευρωζώνη όπως και κάποια βασικά μεγέθη όπως ο πληθωρισμός και τα επιτόκια. Επίσης η Ε.Κ.Τ είναι υποχρεωμένη να στηρίζει και τις πολιτικές αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αποστολή της Ε.Κ.Τ είναι η διαχείριση του € και η εγγύηση της σταθερότητας των τιμών για περισσότερα από τα 2/3 των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ε.Κ.Τ είναι επίσης υπεύθυνη και για την χάραξη και την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ευρώ. Για να εκπληρώσει την αποστολή της χρησιμοποιεί το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (Ε.Σ.Κ.Τ.) το οποίο καλύπτει τις 27 χώρες της Ε.Ε. Ωστόσο μόνο οι 16 από αυτές έχουν υιοθετήσει το ευρώ μέχρι και σήμερα. Οι χώρες αυτές είναι που αποτελούν τη ζώνη του ευρώ και οι κεντρικές τους τράπεζες μαζί με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα απαρτίζουν το λεγόμενο «ευρωσύστημα» .

Η ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα επιτελεί το έργο της με πλήρη ανεξαρτησία. Η Ε.Κ.Τ, οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες του ευρωσυστήματος, αλλά και τα μέλη των οργανισμών λήψεων αποφάσεων δεν μπορούν να ζητούν ή να δέχονται υποδείξεις από τον οποιονδήποτε άλλον οργανισμό. Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και οι κυβερνήσεις των κρατών – μελών οφείλουν να σέβονται αυτή την αρχή και να μην προσπαθούν να επηρεάσουν την Ε.Κ.Τ και τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες.

Η Ε.Κ.Τ σε στενή συνεργασία με τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες προετοιμάζει και υλοποιεί τις αποφάσεις που λαμβάνουν τα όργανα λήψης αποφάσεων του Ευρωσυστήματος , δηλαδή το Διοικητικό συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή και το Γενικό συμβούλιο.

ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΕΚΤ (1/2)

4.1.1. ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ Ε.Κ.Τ.

Σε αντίθεση με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ), η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) διενεργεί ελάχιστες μόνο πράξεις. Κύριο μέλημά της είναι να χαράσσει πολιτικές και να διασφαλίζει ότι οι αποφάσεις εφαρμόζονται με συνέπεια από τις ΕθνΚΤ.

Πιο συγκεκριμένα, η ΕΚΤ είναι υπεύθυνη για τα εξής:

- να καθορίζει τις πολιτικές του Ευρωσυστήματος: το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ είναι αρμόδιο να ασκεί νομισματική πολιτική για το ενιαίο νόμισμα. Για παράδειγμα, ορίζει τη σταθερότητα των τιμών, τον τρόπο ανάλυσης των πληθωριστικών κινδύνων κ.λπ.
- να αποφασίζει, να συντονίζει και να παρακολουθεί τις πράξεις νομισματικής πολιτικής: η ΕΚΤ παρέχει στις ΕθνΚΤ τις λεπτομέρειες για την εκτέλεση των απαιτούμενων πράξεων (αξία, χρόνος, ημερομηνία κ.λπ.) και ελέγχει αν έχουν εκτελεστεί με επιτυχία.
- να εκδίδει νομικές πράξεις: εντός στενά καθορισμένων ορίων τα όργανα λήψης αποφάσεων έχουν την αρμοδιότητα να εκδίδουν δεσμευτικές νομικές πράξεις εντός του Ευρωσυστήματος, όπως κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες, για να διασφαλίζουν ότι οι αποκεντρωμένες πράξεις εκτελούνται με συνέπεια από τις ΕθνΚΤ. Επιπλέον, εντός καθορισμένων ορίων, μπορούν να εκδίδουν κανονισμούς και αποφάσεις, οι οποίες είναι δεσμευτικές εκτός του Ευρωσυστήματος.
- να εγκρίνει την έκδοση τραπεζογραμματίων: αυτό το καθήκον αφορά το στρατηγικό σχεδιασμό και το συντονισμό της παραγωγής και της έκδοσης τραπεζογραμματίων ευρώ. Επιπλέον, η ΕΚΤ συντονίζει τις δραστηριότητες του Ευρωσυστήματος στους τομείς της έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και τις δραστηριότητες που αφορούν την ασφάλεια και την ποιότητα της παραγωγής τραπεζογραμματίων ευρώ. Επίσης, η ΕΚΤ φιλοξενεί το Κέντρο Ανάλυσης Πλαστών που ασχολείται με την ανάλυση και την ταξινόμηση των πλαστών τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ, την κεντρική βάση δεδομένων για τα πλαστά τραπεζογραμμάτια ευρώ, καθώς και το Διεθνές Κέντρο για την Αποτροπή της Παραχάραξης, το οποίο προωθεί την παγκόσμια

συνεργασία μεταξύ κεντρικών τραπεζών για την αποτροπή της παραχάραξης και τελεί υπό την αιγίδα των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών της Ομάδας των 10 (G10).

- να παρεμβαίνει στις αγορές συναλλάγματος: εφόσον κρίνεται απαραίτητο, συνεργάζεται και με τις ΕθνΚΤ χωριστά. Αυτές οι παρεμβάσεις αφορούν την αγορά ή/και την πώληση τίτλων στις αγορές συναλλάγματος.
- να προωθεί τη διεθνή και ευρωπαϊκή συνεργασία: προκειμένου να παρουσιάζει τις απόψεις της σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, η ΕΚΤ συμμετέχει σε συνεδριάσεις διαφόρων διεθνών και ευρωπαϊκών φορέων. Το Δεκέμβριο του 1998, η ΕΚΤ έγινε η μοναδική κεντρική τράπεζα στον κόσμο που έχει την ιδιότητα του παρατηρητή στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και σήμερα συμμετέχει σε όλες τις συνεδριάσεις της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΔΝΤ για ζητήματα που αφορούν την Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Για το λόγο αυτόν, η ΕΚΤ δημιούργησε μόνιμη αντιπροσωπεία στην Ουάσιγκτον. Επιπλέον, η ΕΚΤ συμμετέχει σε συνεδριάσεις της Ομάδας των 7 (G7), της Ομάδας των 20 (G20) και της Διάσκεψης για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο Πρόεδρος της ΕΚΤ προσκαλείται τακτικά σε συνεδριάσεις της Ομάδας Ευρώ (Eurogroup), τις μηνιαίες ανεπίσημες συναντήσεις των Υπουργών Οικονομικών της ζώνης του ευρώ. Επιπλέον, η ΕΚΤ μπορεί να συμμετέχει σε συνεδριάσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όποτε εξετάζονται ζητήματα που αφορούν τους στόχους και τα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι επίσης υπεύθυνη για τις εξής δραστηριότητες:

- την έκδοση καταστατικών εκθέσεων: οι υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων ορίζονται στο Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (άρθρο 15). Η ΕΚΤ δημοσιεύει Μηνιαίο Δελτίο, ενοποιημένη εβδομαδιαία λογιστική κατάσταση του Ευρωσυστήματος και Ετήσια Έκθεση.

- την παρακολούθηση των χρηματοπιστωτικών κινδύνων: αξιολογεί τους κινδύνους που αφορούν τίτλους που είτε αγοράζονται στο πλαίσιο της επένδυσης των ίδιων κεφαλαίων και των συναλλαγματικών διαθεσίμων της ΕΚΤ είτε γίνονται αποδεκτοί ως ασφάλεια για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος·
- την άσκηση συμβουλευτικών λειτουργιών για τα κοινοτικά όργανα και τις εθνικές αρχές: η ΕΚΤ εκδίδει "γνώμες" για σχέδια κοινοτικών και εθνικών νομοθετικών διατάξεων όταν εμπíπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της·
- τον χειρισμό πληροφοριακών συστημάτων: η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έχουν θεσπίσει αρκετά κοινά λειτουργικά συστήματα για την πιο εύκολη εκτέλεση πράξεων σε αποκεντρωμένη βάση. Τα συστήματα αυτά στηρίζουν "υλικοτεχνικά" τη λειτουργική ακεραιότητα του Ευρωσυστήματος. Σε αυτά περιλαμβάνονται πληροφοριακά συστήματα, εφαρμογές και διαδικασίες που οργανώνονται με βάση την "ακτινωτή" ρύθμιση, με κεντρικό κόμβο την ΕΚΤ·
- τη διαχείριση με στρατηγικό και τακτικό τρόπο των συναλλαγματικών της διαθεσίμων: καθορίζει τις προτιμήσεις όσον αφορά τη σχέση κινδύνου-απόδοσης των συναλλαγματικών διαθεσίμων σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα (στρατηγική κατανομή περιουσιακών στοιχείων), κατευθύνει τη σχέση κινδύνου-απόδοσης ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες που επικρατούν στην αγορά (τακτική κατανομή περιουσιακών στοιχείων), παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για τις επενδύσεις και θεσπίζει ολόκληρο το λειτουργικό πλαίσιο.

4.2. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

4.2.1. Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.

Στην Ελλάδα παρά την ίδρυση νέων τραπεζών και την αύξηση των τραπεζικών καταστημάτων την τελευταία δεκαετία, τόσο ο αριθμός των τραπεζών όσο και ο αριθμός των καταστημάτων είναι σχετικά μικρός συγκρινόμενος με τον ήδη ισχύοντα σε χώρες της δυτικής Ευρώπης.

Όπως προκύπτει μέσα από στατιστικά στοιχεία, η Ελλάδα έχει σχετικά μικρό αριθμό τραπεζών, σημαντικά μικρότερο και από τον μέσο όρο. Το ίδιο ισχύει και για τον αριθμό των καταστημάτων. Τα καταστήματα ανά τράπεζα στην Ελλάδα είναι κατά μέσο όρο 62, ενώ ο μέσος όρος για τις Δυτικοευρωπαϊκές χώρες 34 καταστήματα ανά τράπεζα. Επίσης στην Ελλάδα ο μέσος όρος των υπαλλήλων ανά τράπεζα είναι 1242, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος για τις Δυτικοευρωπαϊκές χώρες είναι 594. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι κατά μέσο όρο οι τράπεζες στην Ελλάδα είναι μεγαλύτερου μεγέθους από αυτές των περισσότερων Δυτικοευρωπαϊκών χωρών, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη τις ιδιαιτερότητες της οικονομίας της κάθε χώρας. Οι κάτοικοι ανά κατάστημα στην Ελλάδα ανέρχονται σε 3.754, αριθμός ο οποίος πλησιάζει τον μέσο όρο των Δυτικοευρωπαϊκών χωρών που είναι 3.800.

Μικρός είναι και ο αριθμός των εγκατεστημένων δικτύων ΑΤΜ'ς. Τα παραπάνω στοιχεία συνηγορούν στην άποψη ότι στην Ελλάδα υπάρχουν περιθώρια ανάπτυξης τόσο των τραπεζικών δικτύων καταστημάτων, όσο και

των ηλεκτρονικών δικτύων ATM'ς, ωστόσο υφίστανται και παράγοντες όπως:

- Το γεγονός ότι από την παραπάνω ανάλυση γίνεται φανερό ότι μεσοπρόθεσμα θα υπάρξει παράλληλη ανάπτυξη όλων των δικτύων πωλήσεων και εξορθολογισμός τους, με σκοπό την επίτευξη του στόχου που αφορά την εξυπηρέτηση των πελατών καθώς και τον στόχο που αφορά την εξυπηρέτηση των πελατών καθώς και τον στόχο που αφορά την αναβάθμιση της απασχόλησης της τράπεζας (διατήρηση θέσεων απασχόλησης, εκπαίδευση σε νέα αντικείμενα και διαδικασίες).
- Βασικός άξονας μιας νέας πορείας του τραπεζικού μας συστήματος μέσα στην ζώνη του ευρώ είναι:
- Ο εκσυγχρονισμός των δομών, των διαδικασιών και των υπηρεσιών που προσφέρουν στους καταναλωτές.
- Η αύξηση της κερδοφορίας και της παραγωγικότητας.
- Η μείωση του λειτουργικού κόστους με τον τεχνολογικό και λειτουργικό εκσυγχρονισμό.
- Ο έγκαιρος και αποτελεσματικός τρόπος ενσωμάτωσης της τεχνολογίας και της αυτοματοποίησης στις συναλλαγές.
- Η ουσιαστική πρόβλεψη και διαχείριση των κινδύνων που αναλαμβάνουν.
- Η δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών σε αντίθεση με την περιορισμένη γκάμα που προσφέρεται στην Ελληνική αγορά.

Πρέπει επίσης να αντιμετωπισθεί σοβαρά η διεθνής δικτύωση των Ομίλων με ιδιαίτερη έμφαση στον ευαίσθητο χώρο της παραεξηνίου ζώνης και γιατί όχι της μέσης Ανατολής, όπου παρά τα σημερινά προβλήματα είναι

χώρος με συγκριτικά πλεονεκτήματα για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και την ελληνική οικονομία.

Χρηματοπιστωτικοί όμιλοι, η ενιαία ευρωπαϊκή χρηματοπιστωτική αγορά και γενικότερα η τάση ενοποίησης της διεθνούς αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, η αποεξειδίκευση του πιστωτικού τομέα και η κατάργηση των παραδοσιακών ορίων για τις προσφερόμενες υπηρεσίες μεταξύ των χρηματοπιστωτικών μονάδων, ενέτειναν το φαινόμενο δημιουργίας χρηματοοικονομικών ομίλων. Οι τράπεζες στην προσπάθειά τους να διατηρήσουν μία συνολική παρουσία όλου του φάσματος των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, υιοθετούν τη δομή του χρηματοπιστωτικού ομίλου, δηλαδή ενός συνόλου πιστωτικών και χρηματιστηριακών μονάδων οι οποίες βρίσκονται κάτω από το ίδιο το καθεστώς ή τον έλεγχο τους. Η δημιουργία χρηματοπιστωτικών ομίλων αποτελεί τη βασική τάση στη διεθνή αγορά από τη δεκαετία του '80. Οι περισσότερες τράπεζες στην Ελλάδα έχουν συγκροτήσει ήδη χρηματοπιστωτικούς ομίλους. Όσον αφορά όμως τους ομίλους ορισμένων δημοσίου ενδιαφέροντος τραπεζών, ιστορικά η συγκρότησή τους σε πολλές περιπτώσεις υπήρξε προϊόν αναγκαστικών συγχωνεύσεων, εξαγορών και όχι προϊόν συγκροτημένου επιχειρησιακού σχεδιασμού της ελεγχούσας τράπεζας.

Ο σχεδιασμός αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει και να αναλύει:

Την αναγκαιότητα της ύπαρξης του χρηματοοικονομικού ομίλου για την παροχή ολοκληρωμένων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και προϊόντων, την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού και την διεύρυνση της θέσης της τράπεζας, αλλά και του ομίλου στην αγορά.

Τη θέση που κατέχει κάθε μονάδα στον όμιλο με κυριότερα κριτήρια:

την δημιουργία συνεργιών μεταξύ των μονάδων και

την συμβολή της κάθε μονάδας στην αποδοτικότητα του ομίλου.

Με τον όρο δημιουργία συνεργιών εννοούμε την ύπαρξη αλληλένδετων δραστηριοτήτων, υπηρεσιών και προϊόντων προς την κατεύθυνση της αύξησης της προστιθεμένης αξίας και την μείωση του κατά μονάδας κόστους. Είναι κατανοητό πως οι μονάδες οι οποίες εμπεριέχονται σε αυτή τη κατηγορία είναι απαραίτητες για τον όμιλο και θα πρέπει να διατηρηθούν και να εκσυγχρονισθούν, ανεξάρτητα από τυχόν προβλήματα που πιθανώς να αντιμετωπίζουν σήμερα και τα οποία θα πρέπει να λυθούν μέσω της πολιτικής που ακολουθεί η εταιρία – όμιλος. Επομένως κατά την χάραξη του επιχειρηματικού σχεδίου του ομίλου είναι πολύ πιθανό να προκύψει πως για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό του ομίλου είναι απαραίτητο να γίνουν κάποιες συγχωνεύσεις, εξειδικεύσεις αλλά και επιχειρηματικές κινήσεις διαφορετικού είδους των συνηθισμένων.

Υπάρχουν και κάποιες περιπτώσεις, που οι τράπεζες προχωρούν σε ιδιωτικοποιήσεις και στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να τηρούνται οι τέσσερις αρχές:

φερεγγυότητα του ιδιώτη προς τον οποίο γίνεται η μεταβίβαση

δυνατότητα επενδύσεων ανάπτυξης της επιχείρησης

προστασία των θέσεων εργασίας

διαφάνεια στις διαδικασίες έτσι ώστε να μην μπορεί να θεωρηθεί ως απαλλοτρίωση δημόσιας περιουσίας.

Το κυριότερο στοιχείο στην αξιολόγηση των προτάσεων συγχωνεύσεων – εξαγορών δεν πρέπει να είναι αποκλειστικά η τιμή της εξαγοράς, αλλά η ποιότητα του επιχειρηματικού σχεδίου δράσης, η διαφάνεια στην αξιολόγηση των στοιχείων και η εξασφάλιση προοπτικών. Η διαδικασία αυτή δεν πρέπει να είναι η εικόνα ενός τζόγου ή συμφωνιών με διαπλεκόμενα συμφέροντα αλλά θα πρέπει να προκύπτουν πολλαπλά οφέλη

για την ελληνική οικονομία. Η ύπαρξη μεγάλων ομίλων δεν θα ήταν ουσιαστική αν δεν συνδεόταν και από διάφορες ουσιαστικές αλλαγές στην λειτουργία τους έτσι ώστε να εξασφαλίσουν προοπτικές μακροπρόθεσμης κερδοφορίας και κυρίως με την είσοδο των χωρών στην ζώνη του ευρώ όπου όλα τα δεδομένα αλλάζουν. Για αυτό το λόγο είναι αναγκαία και ουσιαστική η συμμετοχή των εργαζομένων σε όλες τις φάσεις χάραξης στρατηγικών επιλογών, συμβάλλοντας έτσι όχι μόνο στη στήριξη βραχυπρόθεσμων συμφερόντων των εργαζομένων μέσα από την ανάπτυξη του ομίλου. Ειδικότερα σε ότι αφορά τον όμιλο εμπορικής και λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες εξελίξεις τονίζουμε την ανάγκη για άμεση διαμόρφωση μιας στρατηγικής εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης. Η στρατηγική αυτή θα πρέπει να κινείται στο πλαίσιο που ήδη αναπτύξαμε για τις τράπεζες του ευρύτερου δημοσίου τομέα, με την διατήρηση όμως του σημερινού ιδιοκτησιακού καθεστώτος. Τονίζουμε ακόμη την ανάγκη άμεσης αύξησης της κεφαλαιακής βάσης της τράπεζας καθώς και του ικανού management.

Από τις μέχρι τώρα δραστηριότητες σε αυτόν τον τομέα έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Η λογική του φαίνεται ότι διαπερνά την πολιτική της κυβερνήσεως είναι ότι η ανταγωνιστικότητα περνά μέσα από τη μείωση του μεριδίου των τραπεζών κρατικού ενδιαφέροντος στην αγορά και την ενίσχυση του ιδιωτικού τομέα.

Η Ο.Τ.Ο.Ε. (Ομοσπονδία Τραπεζοϋπαλληλικών Οργανώσεων Ελλάδας) έγκαιρα πρόβαλε την αναγκαιότητα και αξίωσε από την κυβέρνηση τη διαμόρφωση μιας συνολικής στρατηγικής για το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Μια στρατηγική που θα επιτρέψει όχι μόνο να επιβιώσει αλλά και να συμβάλει ουσιαστικά στην επιθυμητή οικονομική ανάπτυξη της χώρας

μας. Παρότι υπήρχε κάποιο θεσμοθετημένο πλαίσιο και παρά τις δεσμεύσεις τις κυβέρνησης, διάλογος δεν έγινε ποτέ. Αντίθετα προχώρησαν σε μονομερείς πολιτικές αποφάσεις χωρίς να λάβουν υπόψη ούτε τις προτάσεις του συνδικαλιστικού κινήματος, ούτε τα επιχειρηματικά συμφέροντα των ενδιαφερομένων τραπεζών. Έτσι η διαδικασία αυτή επικεντρώθηκε κυρίως στις ιδιωτικοποιήσεις ορισμένων κρατικών τραπεζών, ενώ καθίσταται εξίσου σαφές το πρόβλημα της βιωσιμότητας, που στο τέλος θα αντιμετωπίσουν και οι μικρές ιδιωτικές τράπεζες. Η εικόνα που περνά στην κοινή γνώμη είναι αυτή του « προβληματικού κρατικού συστήματος» , ενώ κύμα συγχωνεύσεων και εξαγορών σαρώνει στον δημόσιο αλλά και στον ιδιωτικό τομέα, στην Ευρώπη και στην Αμερική.

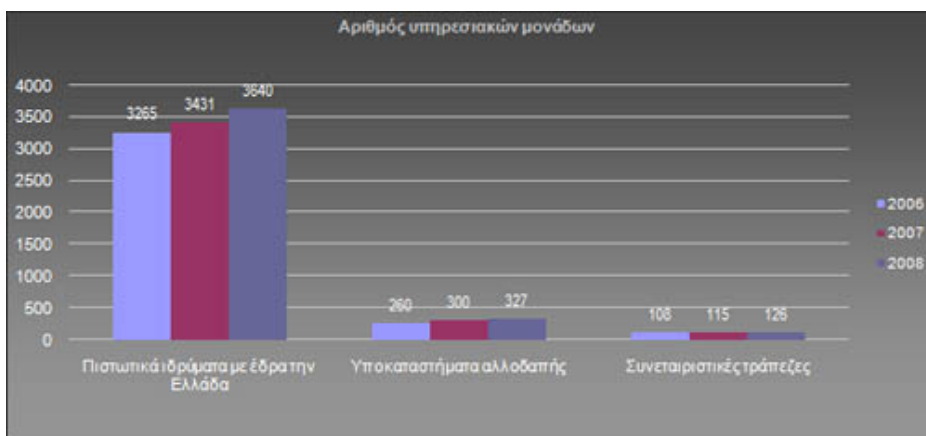
Από την αρχή της εξαγγελίας των ιδιωτικοποιήσεων διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρχε ένα συγκεκριμένο σχέδιο από την μεριά της κυβέρνησης. Δόθηκε επίσης η εντύπωση ότι δεν υπήρχε ούτε σαφής στρατηγική, η οποία θα λάμβανε υπόψη την ικανότητα των αγορών, αλλά και τις «παγίδες» που τα ιδιωτικά συμφέροντα συνήθως ακολουθούν στα επιχειρηματικά τους «παιχνίδια».

Χαρακτηριστικό γνώρισμα της διαδικασίας αυτής είναι το ανύπαρκτο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο θα μπορούσε να διευκολύνει την ομαλή μεταβίβαση στους νέους φορείς που προκύπτουν από συγχωνεύσεις ή εξαγωγές. Αυτό είναι που δημιουργεί μια αίσθηση προχειρότητας καθώς και στη συνέχεια τα προβλήματα που θα προκύψουν θα είναι ακόμα μεγαλύτερα και δεν θα λύνονται με «μπαλώματα» σε διάφορα νομοσχέδια της Βουλής, αλλά με ένα σαφές σχέδιο κανόνων το οποίο θα εφαρμόζεται κατά γράμμα.

Ακόμη και σήμερα δεν είναι ξεκάθαρο το πώς διαμορφώνεται η αξία μιας τράπεζας και κατά συνέπεια και η τιμή πώλησης, το ποιοι έχουν το δικαίωμα να παίρνουν μέρος σε αυτές τις διαδικασίες των τραπεζών, το πώς

ελέγχεται ουσιαστικά και όχι τυπικά η φερεγγυότητα τους, καθώς και με ποιους τρόπους διασφαλίζεται η απασχόληση, τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων.

Θέση της Ο.Τ.Ο.Ε. είναι η διασφάλιση ενός πλαισίου κανόνων ανταγωνισμού για τον ευαίσθητο χώρο του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ευνόητο είναι λοιπόν και το γεγονός ότι θα πρέπει να αποφευχθεί η δημιουργία μονοπωλιακών καταστάσεων που θα νοθεύει τον ανταγωνισμό και θα βλάπτει τα συμφέροντα των πολιτών και της οικονομίας. Άλλωστε η διαμόρφωση τέτοιων καταστάσεων με τις προεκτάσεις τους και σε άλλους επιχειρηματικούς τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας εγκυμονεί ακόμη μεγαλύτερους κινδύνους. Άρα απαιτείται η διασφάλιση της λειτουργίας ενός συστήματος με υγιείς κανόνες και διαφάνεια στη λειτουργία του. Και όλα αυτά παρά τις ανακατατάξεις που θα υπάρξουν στην Ελλάδα, όπως και στις υπόλοιπες χώρες του κόσμου. Άλλωστε η καλή λειτουργία και η αποτελεσματικότητα του τραπεζικού συστήματος δεν είναι μόνο θέμα μεγέθους αλλά και θέμα εξειδίκευσης και ευελιξίας και στην παροχή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα, Ιούνιος 2009 & Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2006

Διάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος

Υπηρεσιακές μονάδες

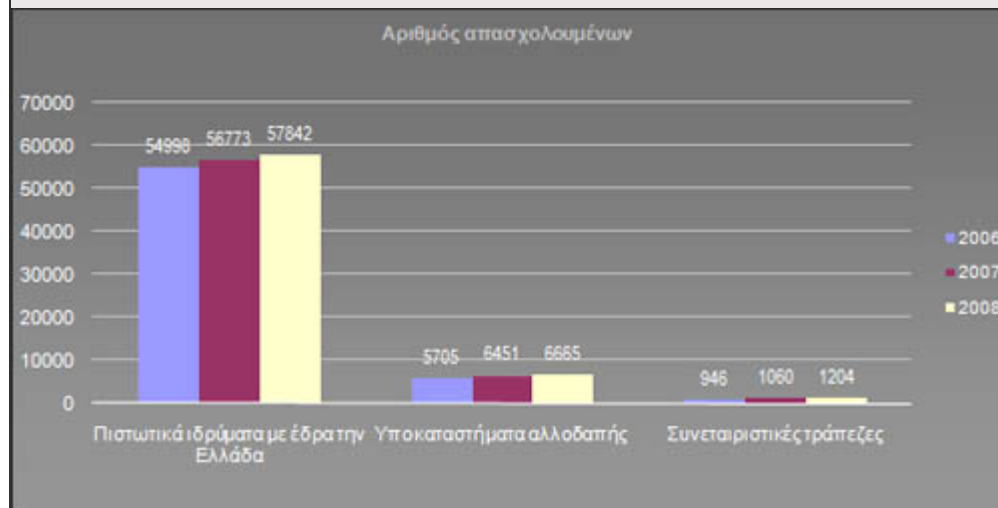
	2006	2007	2008
Πιστωτικά ιδρύματα με έδρα την Ελλάδα	3265	3431	3640
Υποκαταστήματα αλλοδαπής	260	300	327
Συνεταιριστικές τράπεζες	108	115	126

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα, Ιούνιος 2009 & Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2006

ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Αριθμός

απασχολουμένων

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα, Ιούνιος 2009 & Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2006

Διάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος			
Απασχολούμενοι			
	2006	2007	2008
Πιστωτικά ιδρύματα με έδρα την Ελλάδα	54998	56773	57842
Υποκαταστήματα αλλοδαπής	5705	6451	6665
Συνεταιριστικές τράπεζες	946	1060	1204

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα, Ιούνιος 2009 & Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2006

4.2.2. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Ο ρόλος του τραπεζικού συστήματος αποτελεί γενικά μια αρχή ευρέως αποδεκτή, ότι δηλαδή το χρηματοπιστωτικό σύστημα, η πολιτική του αλλά και ο βαθμός ανάπτυξής του επηρεάζουν καθοριστικά την κατανομή και το κόστος των πιστώσεων και των κεφαλαίων ανάμεσα στους διάφορους τομείς της οικονομίας. Γι' αυτό το λόγο και το χρηματοπιστωτικό

σύστημα αποτελεί βασικό εργαλείο για την άσκηση της συνολικής οικονομικής πολιτικής που ασκεί κάθε φορά η εκάστοτε κυβέρνηση. Στα πλαίσια του χρηματοπιστωτικού συστήματος, οι τράπεζες βρίσκονται στο κέντρο του συστήματος, γιατί ως γνωστό διαθέτουν την ικανότητα να μεταβάλλουν την προσφορά χρήματος μιας χώρας, να επηρεάζουν την αγοραστική δύναμη, να ενοποιούν την οικονομική διαδικασία της παραγωγής, της διανομής αλλά και της κατανάλωσης.

Η κυρίαρχη τάση που υπάρχει στο χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι οι εξαγορές και οι συγχωνεύσεις για την δημιουργία μεγάλων χρηματοοικονομικών ομίλων έτοιμων να ανταγωνισθούν αποτελεσματικά σε διεθνές επίπεδο. Στόχος είναι η απόκτηση ισχυρής κεφαλαιακής μονάδας, τα μεγάλα δίκτυα και η ικανότητα να προσφέρουν πακέτα προϊόντων σε ευέλικτες τιμές.

Μια εναλλακτική λύση είναι η ενίσχυση του ρόλου των μικρότερων, σύγχρονων και ευέλικτων τραπεζών με εξειδικευμένη παραγωγή νέων καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, παράλληλα με την διασύνδεση του δικτύου τους με μεγαλύτερες χρηματοοικονομικές μονάδες και διατραπεζικά δίκτυα. Η νέα τεχνολογία προσφέρει αυτονόμηση στην επεξεργασία των πληροφοριών και κατ'επέκταση αύξηση της χρησιμότητας του χρήστη, ευελιξία και προσαρμοστικότητα.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες έχει ιδιαίτερη σημασία για το συνδικαλιστικό κίνημα η κατανόηση των παραμέτρων που συνθέτουν το νέο σκηνικό. Στο άμεσο παρελθόν η παγκοσμιοποίηση στο τραπεζικό σύστημα συνδεόταν κυρίως με την καλύτερη εξυπηρέτηση των « πολυεθνικών πελατών » των τραπεζών. Στη συνέχεια επεκτάθηκε με ταχείς ρυθμούς σε όσες χώρες είχαν κατάλληλες οικονομικές υποδομές, οι οποίες θα προσέφεραν τις κατάλληλα απελευθερωμένες αγορές. Η συγκεκριμένη

διαδικασία αντικατροπίζεται στην λειτουργία των χρηματαγορών και των κεφαλαιαγορών, τις κρίσεις των οποίων παρακολουθούμε όλο και πιο συχνά με αλληλεπίδραση σε όλες τις χώρες. Βασικό γεγονός για την κατανόηση των μελλοντικών εξελίξεων είναι η πρόσφατη ρύθμιση για την εξαφάνιση του προστατευτισμού των χρηματοοικονομικών αγορών. Τον Δεκέμβριο του 1997 αποφασίστηκε στη Γενεύη από τον παγκόσμιο οργανισμό εμπορίου (Π.Ο.Ε.) η απελευθέρωση των διεθνών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Η συμφωνία αυτή επηρεάζει 102 χώρες και η υλοποίησή της ξεκίνησε το 1999 τον Φεβρουάριο και συνέβαλε στην αναδιαμόρφωση της παγκόσμιας αγοράς των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και στην μορφολογία των εγχώριων αγορών. Η συμφωνία αυτή αφορά το 95 % της παγκόσμιας αγοράς των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Η αγορά αυτή έχει τεράστια οικονομικά μεγέθη σε χρεόγραφα, δάνεια, ασφάλιστρα και σε ημερήσιες συναλλαγές συναλλάγματος.

Η διάσταση των αλλαγών που θα προκύψουν καθώς αναμένεται πως θα πέσουν ολοκληρωτικά τα σύνορα των συναλλαγών, προφανώς θα προδιαγράψει ένα εντελώς διαφορετικό περιβάλλον, μέσα από το οποίο δύσκολα θα μπορούσαμε να μαντέψουμε και να καθορίσουμε ποιο θα είναι το τοπίο του επόμενου αιώνα στο χρηματιστηριακό τομέα.

4.2.3. ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.

Τα τελευταία 20 χρόνια σημαντικές αλλαγές στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα προς την κατεύθυνση εκσυγχρονισμού και της απελευθέρωσής του. Πυρήνας και βάση του χρηματοοικονομικού συστήματος είναι ο τραπεζικός τομέας. Τόσο η θεωρία όσο και οι εμπειρικές μελέτες συγκλίνουν στην εκτίμηση ότι η ευρωστία και η εύρυθμη λειτουργία του τραπεζικού τομέα αποτελούν προϋποθέσεις για την υγιή ανάπτυξη της οικονομίας και την αποτελεσματική κατανομή των οικονομικών πόρων.

Από τα μέσα της δεκαετίας του '80 καταβλήθηκαν συστηματικές προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και την προσαρμογή του στις συνθήκες που διαμορφώνονται στην ενοποιημένη ευρωπαϊκή χρηματοπιστωτική αγορά είναι:

- Η θεσμική απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος, με την κατάργηση των διοικητικών περιορισμών στις τιμές, τις ποσότητες και την διάρθρωση του πιστωτικού τομέα.
- Η μεταβολή πλαισίου κανόνων και εποπτείας των τραπεζών, με την απορρύθμιση βασικών πτυχών λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος.
- Η ενίσχυση των ρυθμών ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και η επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας, με την εμφάνιση και διατήρηση χαμηλών επιτοκίων τόσο σε ονομαστικούς όσο και σε πραγματικούς όρους.
- Η ταχεία τεχνολογική πρόοδος στο τομέα των επικοινωνιών και της πληροφορικής, η αυξανόμενη ενοποίηση των διεθνών αγορών

χρήματος και κεφαλαίου, καθώς και οι μεταβολές των αναγκών των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών για τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες.

Αυτές οι θεμελιώδεις δυνάμεις μεταμόρφωσαν τον χρηματοοικονομικό τομέα, διαμόρφωσαν το περιβάλλον λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, ενώ επέδρασαν καθοριστικά στην ενίσχυση του επιπέδου ανταγωνισμού της Ελληνικής τραπεζικής αγοράς.

Παρά την ενίσχυση όμως, διαχρονικά, του επιπέδου ανταγωνισμού της ελληνικής τραπεζικής αγοράς, πολλοί οικονομολόγοι και μη θεωρούν ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια τόνωσης, με αφορμή την μεγάλη διαφορά που παρατηρείται στα επιτόκια χορηγήσεων – καταθέσεων και το ύψος των προμηθειών που απολαμβάνουν οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Έτσι το καθαρό περιθώριο επιτοκίου, δηλαδή ο λόγος των καθαρών εσόδων από τόκους ως προς το σύνολο του μέσου ενεργητικού διαμορφώθηκε στο 2.8 % το 2005, σε επίπεδο υπερδιπλάσιο του μέσου ευρωπαϊκού όρου από την Ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα.

Εκτός της απλής σύγκρισης του ύψους των επιτοκίων χορηγήσεων – καταθέσεων, στη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία έχουν και δύο μεθοδολογίες που μελετούν και αξιολογούν το επίπεδο ανταγωνισμού που χαρακτηρίζει μία τραπεζική αγορά. Η μία προσέγγιση στηρίζεται στις εργασίες των Bresnahan και Lau το 1982, ενώ η άλλη σε αυτή των Panzar και Rosse το 1987. Και τα δύο αυτά υποδείγματα ενσωματώνουν μία παράμετρο που χαρακτηρίζει τη δομή της αγοράς και είναι στατιστικά ως προς τις μεταβλητές που χρησιμοποιούν στην εμπειρική ανάλυση.

4.3. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

4.3.1. ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

1. Η τεράστια χρήση της τιτλοποίησης στεγαστικών δανείων (securitization).
2. Η πτώση της αξίας των κατοικιών από το σπάσιμο της φούσκας των ακινήτων.
3. Η υπερβολική χρήση δανειακών κεφαλαίων από τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις (Leverage).
4. Η παγκοσμιοποίηση της Διεθνούς Οικονομίας.
5. Η πλημμελής διαβάθμιση των προϊόντων (Ομόλογα, Σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα κλπ) ως προς τους επενδυτικούς κινδύνους, αλλά και των ιδίων των χρηματοοικονομικών εταιρειών (Επενδυτικές Τράπεζες, Εμπορικές Τράπεζες, Αμοιβαία Κεφάλαια, Επενδυτικές Εταιρείες) από τις αρμόδιες διεθνείς εταιρείες αξιολόγησης επενδυτικών κινδύνων.
6. Οι τεράστιες αμοιβές των στελεχών του Χρηματοοικονομικού τομέα (Τράπεζες, Ασφαλιστικές Εταιρείες, Επενδυτικές Εταιρείες κλπ), με τη μορφή Bonus.
7. Η έλλειψη αυστηρού νομοθετικού πλαισίου, σχετικά με τον έλεγχο ολόκληρου του Παγκόσμιου Χρηματοοικονομικού Τομέα, και η υιοθέτηση αντίθετα των πλέον χαλαρών μορφών ελέγχου στη διακίνηση των κεφαλαίων.

1. ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΑΝΕΙΩΝ

Με τη μείωση των επιτοκίων των στεγαστικών δανείων στις ΗΠΑ, στη Μεγάλη Βρετανία και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σημειώθηκε μια τεράστια αύξηση στις χορηγήσεις στεγαστικών δανείων ιδιαίτερα στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (με χρηματοδότηση μέχρι και του 120% της αξίας των ακινήτων αλλά και δανεισμό πολιτών που δεν διέθεταν τα οικονομικά στοιχεία για να δανειοδοτηθούν). Οι πάντες πίστευαν ότι η οικοδομική δραστηριότητα θα επεκτεινόταν συνεχώς και η αύξηση της κατανάλωσης θα ήταν το πρωταρχικό στοιχείο ανόδου της Οικονομίας των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής .

Οι σκέψεις αυτές διατυπώνονταν από τα πλέον έγκυρα στελέχη, όπως τον Πρόεδρο της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Federal Reserve) Άλαν Κρίσμαν. Η Federal Reserve είναι η ανεξάρτητη αρχή του κράτους (δεν ελέγχεται από τον Πρόεδρο και το Κογκρέσο) και είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο ολοκλήρου του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Έτσι οι εμπορικές Τράπεζες χορήγησαν αρχικά στεγαστικά δάνεια σε μεγάλο αριθμό πελατών, βοηθούμενες από τα χαμηλά επιτόκια και την τεράστια επέκταση της οικοδομικής δραστηριότητας σε αναλογία συνήθως, Ιδίων Κεφαλαίων Τράπεζας προς Υποχρεώσεις Δανειοληπτών 1/9 (σύμφωνα με την αναλογία εποπτικών κεφαλαίων που καθόριζε η Κεντρική Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής).

Οι Εμπορικές Τράπεζες στην προσπάθειά τους να αυξήσουν τα κεφάλαια τους με είσοδο μετρητών στο ενεργητικό του Ισολογισμού τους

«πακετάρουν» διάφορα στεγαστικά δάνεια και εκδίδουν εταιρικά ομόλογα (Mortgage Backed Securities – MBS).

Η τιτλοποίηση δανείων έλαβε κυρίως τεράστιες διαστάσεις, διότι τα στελέχη των τραπεζών προκειμένου να εμφανίσουν βραχυπρόθεσμα κέρδη και να εισπράξουν τεράστια χρηματικά ποσά με τη μορφή (Bonus) χρησιμοποιούσαν αυτά τα εργαλεία.

Τα εταιρικά ομόλογα (MBS) πωλούνταν από τις Επενδυτικές Τράπεζες (Lehman Brothers) σε :

- α. Αμοιβαία Κεφάλαια.
- β. Συνταξιοδοτικά Ταμεία (κρατικά, ημικρατικά ,εταιρικά).
- γ. Ασφαλιστικές εταιρείες.
- δ. Επενδυτικές Τράπεζες.
- ε. Εμπορικές Τράπεζες.
- στ. Hedge Funds

Το Μέγεθος των MBS που εκδόθηκαν το 2007 στις ΗΠΑ ήταν 7,3 τρις δολάρια.

Οι θεσμικοί επενδυτές προκειμένου να εξασφαλισθούν για τα ομόλογα που κατείχαν στα περιουσιακά τους στοιχεία αγόραζαν Συμβόλαια Προστασίας Έναντι Κινδύνων Χρεοκοπίας Ομολόγων (Credit Default Swaps). Τα περισσότερα από αυτά εξέδιδε ο ασφαλιστικός κολοσσός American International Group (AIG). Μετά τη χρεοκοπία όμως της Lehman Brothers, αλλά και την αδυναμία των επενδυτικών τραπεζών να επιστρέψουν κεφάλαια στους επενδυτές ομολόγων υποχρεώθηκε σε αποζημιώσεις τεραστίων χρηματικών ποσών έναντι των συμβολαίων CDS. Επίσης κινδύνεψε με χρεοκοπία με αποτέλεσμα η κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής να σπεύσει σε κρατική βοήθεια δια της

ομοσπονδιακής τράπεζας (Fed) παρέχοντας 85 δις. Δολάρια και να λάβει τον έλεγχο του 80% του μετοχικού κεφαλαίου του ασφαλιστικού κολοσσού.

Παράλληλα η Αμερικανική κυβέρνηση διαμέσου της Fed παρείχε ρευστότητα στο τραπεζικό σύστημα ύψους 50 δις δολάρια.

Η 4η επενδυτική τράπεζα των ΗΠΑ (Lehman Brothers) κηρύχθηκε σε πτώχευση, ενώ τμήματα και περιουσιακά της στοιχεία πουλήθηκαν στην αγγλική τράπεζα Barclays.

2. ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΣΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΠΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΦΟΥΣΚΑΣ ΤΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Η τεράστια προσφορά ακινήτων στις ΗΠΑ, λόγω των χαμηλών στεγαστικών επιτοκίων και της μεγάλης ρευστότητας που προσέφεραν οι Τράπεζες, είχε σαν αποτέλεσμα την πτώση της αξίας των κατοικιών.

Η πτώση αυτή λόγω υπερπροσφοράς δεν ήταν σε ορισμένους κατόχους ακινήτων της τάξεως του 10% ή 30%, αλλά υπήρχε και μηδενική ή αρνητική καθαρή θέση.

Το Μάρτιο του 2008 το 11% των κατόχων στεγαστικών δανείων ή αλλιώς 11.000.000 ιδιοκτήτες είχαν μηδενική ή αρνητική καθαρή θέση ακινήτου και έτσι μην έχοντας κανένα κίνητρο για την αποπληρωμή του δανείου, τη σταματούσαν.

Οι κάτοχοι των τιτλοποιημένων δανείων λόγω αυτής της κατάστασης δεν εισέπρατταν τόκους και κεφάλαιο, με αποτέλεσμα τα εταιρικά ομόλογα να υποστούν σημαντική μείωση της βαθμολογίας τους.

3. ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΑΠΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (Leverage)

Τα χαμηλά επιτόκια και η υπερβάλλουσα ρευστότητα, λόγω της πολιτικής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ, αύξησε υπερβολικά τον δανεισμό των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων και μείωσε υπερβολικά την αποταμίευση.

Έτσι όταν ξέσπασε η κρίση, ο υπερβολικός δανεισμός καθιστούσε απαγορευτική την περαιτέρω χρηματοδότηση με αποτέλεσμα πολλές επιχειρήσεις, ακόμη και κολοσσοί, να οδηγηθούν σε χρεοκοπία όπως και πάρα πολλά νοικοκυριά.

Η αναλογία Υποχρεώσεων προς Ίδια κεφάλαια από 9 προς 1 στις εμπορικές τράπεζες μετατράπηκε σε 20 προς 1 στις επενδυτικές τράπεζες που υπήρξαν ανάδοχοι των εταιρικών ομολόγων (MBS).

4. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η παγκοσμιοποίηση της διεθνούς οικονομίας είχε σαν αποτέλεσμα, το χρηματοοικονομικό πρόβλημα που ξεκίνησε από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής να μεταδοθεί σαν τοξικό απόβλητο σε ολόκληρο τον κόσμο.

Στα χαρτοφυλάκια πολλών Ευρωπαϊκών Τραπεζών, και κυρίως στη Μεγάλη Βρετανία, υπήρχε μεγάλος αριθμός τοξικών ομολόγων που δεν

εξυπηρετούνταν, με αποτέλεσμα να κινδυνεύσουν πολλές τράπεζες και ενώπιον του κινδύνου χρεοκοπίας να ζητήσουν κρατική ενίσχυση.

Έτσι στις ΗΠΑ κρατικοποιήθηκαν οι πιστωτικοί οργανισμοί που παρείχαν στεγαστικά δάνεια (π.χ. Fannie Mae και Freddie Mac). Στη Γερμανία κρατικοποιήθηκε η στεγαστική τράπεζα Hypo Real Estate ενώ στη Μεγάλη Βρετανία κρατικοποιήθηκε η τράπεζα Lloyd's από την κυβέρνηση Γκόρντον Μπράουν.

Τα «τοξικά» τιτλοποιημένα ομόλογα μόλυναν τα χαρτοφυλάκια πολλών ευρωπαϊκών Τραπεζών με αποτέλεσμα για διαγράφονται επισφάλειες και να ζητείται κρατική συνδρομή με τη μορφή κρατικών εγγυήσεων.

Η χρηματοπιστωτική κρίση στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής μεταδόθηκε σε ολόκληρο τον κόσμο και οι τράπεζες διέκοψαν τις χρηματοδοτήσεις σε ιδιώτες και επιχειρήσεις. Η κρίση μετατράπηκε σε βρόγχο για χιλιάδες επιχειρήσεις. Επηρέασε όλους τους κλάδους της οικονομίας, με δυσάρεστα αποτελέσματα (μεγάλη αύξηση της ανεργίας, απολύσεις, συγχωνεύσεις επιχειρήσεων και χρεοκοπίες, σε πολλές χώρες η ανάπτυξη επιβραδύνεται ή καθίσταται αρνητική, το ΑΕΠ μικραίνει, ο δανεισμός πολλών κρατών γίνεται πολύ ακριβός ή αδύνατος και αυξάνει το δημόσιο χρέος).

5. ΠΛΗΜΜΕΛΗΣ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΥΣ ΟΙΚΟΥΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Στη διεθνή οικονομική σκηνή υπάρχουν διεθνείς οίκοι αξιολόγησης όπως: Standard & Poor's Rating Service, Fitch, Moody's οι οποίοι αξιολογούν την πιστοληπτική ικανότητα εταιρειών (Τραπεζών, Ασφαλιστικών Εταιρειών, Αμοιβαίων Κεφαλαίων, Επενδυτικών Τραπεζών), τα χρηματοοικονομικά προϊόντα, αλλά και την πιστοληπτική ικανότητα των κρατών.

Το τοπίο μέσα στο οποίο κινούνται οι διεθνείς αυτοί οίκοι είναι τόσο «θολό», ώστε να ενεργούν ανάλογα με τα συμφέροντα τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι, ότι στις 16 Σεπτεμβρίου 2008 που η 4η επενδυτική τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής (Lehman Brothers) κατέθεσε αίτηση για υπαγωγή στο άρθρο 11 του αμερικανικού πτωχευτικού κώδικα, αξιολογούνταν θετικά από τους διεθνείς οίκους. Μάλιστα πριν λίγες εβδομάδες είχε αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας AAA.

Οι οίκοι αυτοί αξιολογούσαν τα ομόλογα των επενδυτικών οίκων και είχαν κάθε συμφέρον να δίδουν αναληθείς αξιολογήσεις για τα προϊόντα και τις εταιρείες.

Με τέτοια αναξιοπιστία, πως οι οίκοι αυτοί θα αξιολογούν τον κίνδυνο των χρηματοοικονομικών προϊόντων, των εταιρειών και κρατών όταν κατέστησαν ανίκανοι να αξιολογήσουν και να διαγνώσουν έγκαιρα τον κίνδυνο χρεοκοπίας τραπεζών και διαφόρων εταιρειών;

6. ΤΕΡΑΣΤΙΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ (BONUS) ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Τα στελέχη των μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών του χρηματοοικονομικού τομέα (Τράπεζες, Ασφαλιστικές Εταιρείες, Αμοιβαία Κεφάλαια κλπ), λάμβαναν τεράστιες αμοιβές με την μορφή πρόσθετων παροχών (Bonus) για τα οικονομικά αποτελέσματα που επιτύγχαναν στις εταιρείες τους. Επειδή όμως, τα στελέχη είχαν κίνητρο άμεσου πλουτισμού δεν ενδιαφέρονταν για τα μακροπρόθεσμα οικονομικά αποτελέσματα αλλά μόνο για τα βραχυπρόθεσμα. Η νέα κυβέρνηση των ΗΠΑ, στην προσπάθεια της για εξάλειψη αυτού του φαινομένου έθεσε όρια στις αμοιβές των στελεχών των εταιρειών που έλαβαν κρατικές ενισχύσεις.

7. ΕΛΛΕΙΨΗ ΑΥΣΤΗΡΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Μια από τις αιτίες της χρηματοοικονομικής κρίσης, που οδήγησε σε κρίση της πραγματικής οικονομίας, είναι και ο παντελής έλεγχος του χρηματοοικονομικού τομέα εξ αιτίας των νομοθετικών ρυθμίσεων που θεσμοθετήθηκαν στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα.

Ένας βασικός κανόνας που ίσχυε στο χρηματοπιστωτικό σύστημα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, ήταν ο κανόνας του Glass Steagall Act που θεσμοθετήθηκε το 1933 (μετά το «κραχ» του 1929) και καταργήθηκε το

Νοέμβριο του 1999, υπό την προεδρία του Κλίντον και του πρόεδρου της Ομοσπονδιακής Τράπεζας Alan Greenspan.

Ο κανόνας αυτός απαγόρευε τη συνεργασία εμπορικών και επενδυτικών τραπεζών προκειμένου να προστατεύονται οι επενδυτές. Από τον νόμο αυτό το μόνο που παρέμεινε μέχρι σήμερα είναι η κρατική εταιρεία FDIC (Federal Deposit Insurance Corporate) στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, που εγγυάται τις καταθέσεις αποταμιευτών στις εμπορικές τράπεζες (μέχρι 100.000 δολάρια ανά τράπεζα). Το ταμείο αυτό προστατεύει τους αποταμιευτές από χρεοκοπίες Εμπορικών Τραπεζών, δεν αφορά όμως προϊόντα Επενδυτικών Τραπεζών, όπως την προστασία των επενδυτών της επενδυτικής τράπεζας Lehman Brothers.

Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας σε συνδυασμό με άλλους κανόνες απελευθέρωσης της αγοράς επηρέασε αρνητικά την παγκόσμια οικονομία. Μερικοί από τους κανόνες απελευθέρωσης είναι:

- α. η ελεύθερη διακίνηση των κεφαλαίων ανά την υφήλιο.
- β. η πώληση χρηματοοικονομικών προϊόντων των εταιρειών όχι μόνο από τις χώρες του ΟΑΣΣΑ, αλλά από περιοχές φορολογικών παραδείσων χωρίς κανένα έλεγχο από τις αρμόδιες κρατικές αρχές.
- γ. η πώληση σύνθετων χρηματοοικονομικών προϊόντων, που η γνώση τους ήταν δύσκολη, μέσα από ασφαλιστικές εταιρείες και από τους πλέον ικανούς οικονομολόγους.
- δ. η πώληση από τις εμπορικές τράπεζες προϊόντων Επενδυτικών Τραπεζών που σε πολλές περιπτώσεις αναφέρονταν σαν προϊόντα εγγυημένου κεφαλαίου (τα ομόλογα εγγυημένου κεφαλαίου της Lehman Brothers που πουλήθηκαν στην Ελλάδα από την τράπεζα Citibank σε επιφανείς πελάτες της (private banking), χωρίς να ελεγχθεί το προϊόν από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς του Ηνωμένου Βασιλείου).

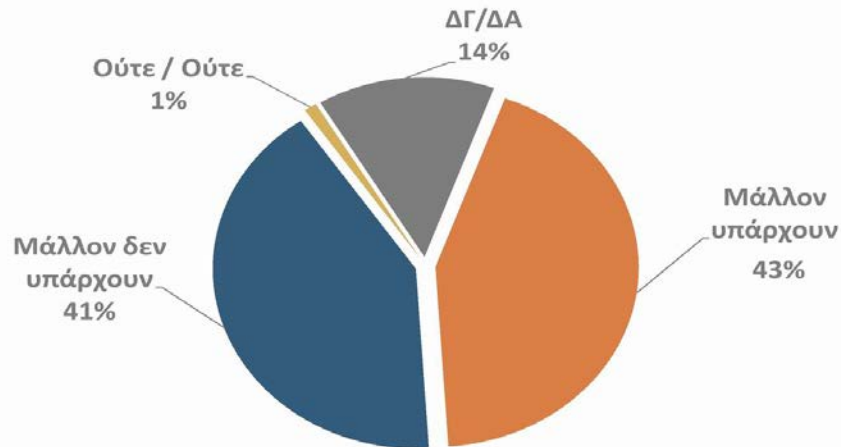
ε. η δυνατότητα των ασφαλιστικών ταμείων της κοινωνικής ασφάλισης να επενδύουν σε μετοχές, χωρίς την επιστημονική ανάλυση από επενδυτικές επιτροπές, αλλά και σύνθετα προϊόντα παραγώγων (ομόλογα που αγόρασαν ομαδικά στην Ελλάδα τα ασφαλιστικά ταμεία το 2007).

στ. Οι επενδύσεις σε κάθε είδους οικοδομική δραστηριότητα από funds που δεν δίδουν στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων τους.

Γενικά η πλήρης απελευθέρωση του νομοθετικού πλαισίου του χρηματοοικονομικού τομέα είχε σαν αποτέλεσμα να υπάρχουν φαινόμενα χρεοκοπίας Τραπεζικών ιδρυμάτων με τεράστιες συνέπειες για την παγκόσμια και Ελληνική Οικονομία

ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Από όσο γνωρίζετε, ή έχετε ακούσει, θα λέγατε ότι στην Ελλάδα σήμερα, μάλλον υπάρχουν τράπεζες που αντιμετωπίζουν πρόβλημα ρευστότητας, ή μάλλον δεν υπάρχουν;

4.3.2. Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση που κορυφώθηκε το 2008 οδήγησε σε πρωτόγνωρη οικονομική ύφεση την παγκόσμια οικονομία. Σήμερα, όλοι οι διεθνείς οργανισμοί υποστηρίζουν ότι υπάρχουν ενδείξεις ανάκαμψης, όμως δειλές και σε μεγάλο βαθμό ακόμη αβέβαιες.

Η κρίση αυτή αφήνει πίσω της πολλές οικονομίες βαθιά τραυματισμένες λόγω των επιπτώσεων στο εισόδημα, στην απασχόληση, στην ανάπτυξη και στην κοινωνική συνοχή, αλλά και εξαιτίας της ανασφάλειας που δημιούργησε η μεγάλη αποκάλυψη των κινδύνων από την απουσία ρύθμισης και εποπτείας στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό και οικονομικό σύστημα.

Σε πολλές χώρες υπήρξε μεγάλη απώλεια εισοδημάτων και θέσεων απασχόλησης που έπληξαν κυρίως τα χαμηλά και τα μεσαία εισοδήματα, επιδεινώθηκαν τα δημόσια οικονομικά. Πολλές χώρες αναγκάστηκαν να καταφύγουν σε πρωτόγνωρο δανεισμό, απορροφώντας επιπλέον ρευστότητα από την αγορά που επιδεινώνει την κατάσταση στην πραγματική οικονομία.

4.3.3. Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.

Οι ιδιαίτερες επιπτώσεις της κρίσης σε κάθε χώρα είναι τόσο διαφορετικές όσο και οι ίδιες οι χώρες, οι οικονομίες και οι πολιτικές που ακολουθούνται. Σε κάθε περίπτωση, για την επόμενη μέρα, όποτε και αν αυτή θα έρθει, το μεγάλο στοίχημα για κάθε χώρα και για κάθε κυβέρνηση είναι η νέα κατάσταση που θα έχει διαμορφωθεί να οδηγήσει σε καλύτερη

τροχιά από την προηγούμενη. Το ζητούμενο από σήμερα είναι πρώτα από όλα να επουλωθούν οι πληγές της οικονομίας, όμως μεγάλο μέρος της επιτυχίας κάθε χώρας θα κριθεί και στην προσπάθεια για την αποκατάσταση της κοινωνικής ισορροπίας και της κοινωνικής συνοχής, στη διόρθωση των αδικιών που οδήγησε η βίαιη αναδιανομή εισοδημάτων πριν και ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Παρά τις τελείως διαφορετικές εγχώριες συνθήκες αυτό είναι και το μεγάλο στοίχημα για την Ελλάδα. Στα χρόνια που προηγήθηκαν της κρίσης η Ελλάδα εξάντλησε τη δυναμική που είχε προκαλέσει η προ-ολυμπιακή περίοδος, εξάντλησε τις γνωστές παραδοσιακές πηγές στήριξης των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης όπως η οικοδομή, δεν επένδυσε στην ανάπτυξη, στην ανταγωνιστικότητα και στην εξωστρέφεια της οικονομίας, ούτε και στην αποτελεσματικότερη λειτουργία του κράτους. Οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης κάτω από τους οποίους μπορούσαν να αποκρύπτονται διαρθρωτικά προβλήματα στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα εξαντλήθηκαν. Επιπλέον, λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης εξαντλήθηκαν οι δυνατότητες χορήγησης ρευστότητας στην οικονομία μέσω του δανεισμού που τα τελευταία χρόνια είχε καθοριστική συμβολή στη διατήρηση των ρυθμών ανάπτυξης.

4.3.4. Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.

Η Ελλάδα βίωσε με πολύ διαφορετικό τρόπο την κατάρρευση του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος και την κρίση στον πραγματικό τομέα της οικονομίας που την ακολούθησε. Το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα και το χρηματοπιστωτικό εν γένει δεν είχε τον ίδιο βαθμό έκθεσης

σε αυτές τις αγορές και εκείνα τα προϊόντα που οδήγησαν στην κατάρρευση μεγάλων χρηματοπιστωτικών ομίλων σε άλλες χώρες.

Έτσι, η οικονομία βιώνει σήμερα - με καθυστέρηση - τις επιπτώσεις της κρίσης στην πραγματική οικονομία. Η διεθνής πτώση του εμπορίου επηρεάζει σημαντικά τις εισπράξεις στην ναυτιλία, η μείωση του τουρισμού οδήγησε σε σημαντική πτώση των εισπράξεων από τον τομέα αυτό. Η έλλειψη ρευστότητας, η πραγματική πτώση της δραστηριότητας και η μείωση των προσδοκιών οδήγησαν την οικονομία σε επιβράδυνση και ύφεση πολύ μεγαλύτερη από αυτή που αναμενόταν.

Μέσα σε αυτό το πολύ δυσμενέστερο οικονομικό περιβάλλον η Ελλάδα πρέπει να λύσει ένα διπλό - σε μεγάλο βαθμό διαχρονικό - πρόβλημα που διογκώθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Συγκεκριμένα, να ελέγξει και να μειώσει το πολύ μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα και το πολύ μεγάλο εξωτερικό έλλειμμα, που και τα δύο τροφοδοτούν και τροφοδοτούνται από τη διόγκωση του δημόσιου και του ιδιωτικού χρέους.

Η Ελλάδα βρίσκεται σε μια κατάσταση αναστάτωσης όσον αφορά τη διεθνή οικονομία. Η διεθνής κοινότητα διανύει μια δύσκολη περίοδο και αντιμετωπίζει σήμερα την πιο μεγάλη οικονομική κρίση της μεταπολεμικής περιόδου. Υπάρχει μια έκρηξη στις τιμές του πετρελαίου, των πρώτων υλών και των βασικών προϊόντων.

Ο πληθωρισμός της ευρωζώνης έχει υπερδιπλασιαστεί και η ακρίβεια αποτελεί πλέον ένα μείζον κοινωνικό πρόβλημα για όλες τις χώρες. Οι ώμοι της ελληνικής οικονομίας και των νοικοκυριών βρίσκονται υπό το βάρος της υπάρχουσας οικονομικής κρίσης. Ελλείμματα, ανεργία, χρηματιστήριο και λιαν εμπόριο είναι μερικοί από τους τομείς που χτυπά το παγκόσμιο χάος, ενώ ακόμα δεν έχει διαπιστωθεί η πραγματική διάσταση της κρίσης, όπως υποστηρίζουν και οι αναλυτές.

Η ανεργία απειλεί σοβαρά τις κοινωνίες. Οι ρυθμοί ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης έπεσαν στο μισό. Η χρηματοοικονομική κρίση έφτασε στην "καρδιά" της Ευρώπης και χρηματοοικονομικοί οργανισμοί κλονίζονται. Κάποιοι έχασαν κάθε επαφή με τη διεθνή πραγματικότητα και ισχυρίζονται ότι για όλα φταίει η Ελληνική Κυβέρνηση.

Επειδή όμως η Ελλάδα, όπως και άλλες 25 χώρες της Ευρώπης, ανήκει στον υπερεθνικό σχηματισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθήκον της πολιτικής ηγεσίας του τόπου είναι να δώσει τις μάχες σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έτσι ώστε η αντιμετώπιση της κρίσης να γίνει συντονισμένα και να τύχει ενισχύσεων από τον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Η λήψη μέτρων όπως:

Μείωση του Φ.Π.Α στα τρόφιμα και τα είδη πρώτης ανάγκης

Μείωση ειδικού Φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα

Καθιέρωση ανακατανομής του πλούτου μέσω της φορολόγησης των κερδών των χρηματιστηριακών πράξεων και υπεραξιών από αυτές

Ενίσχυση της αντιμονοπωλιακής, πολιτικής με παράλληλη λήψη μέτρων για την ανάπτυξη του υγιούς ανταγωνισμού.

Ενίσχυση των χαμηλών εισοδημάτων μέσα από προγράμματα κοινωνικής αλληλεγγύης

Ειδικά προγράμματα καταπολέμησης της ανεργίας και ενίσχυσης απασχόλησης

Ειδικά προγράμματα ενίσχυσης και ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

4.3.5.ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ενώ αυτά συνέβαιναν στην Αμερική, στην Ελλάδα όλη την δεκαετία του '90 και του 2000 αυτό που συνέβαινε ήταν αντιστοίχως η συστηματική διάλυση και καταστροφή της παραγωγικής υποδομής και η υποκατάσταση των εγχωρίως παραγομένων προϊόντων με εισαγόμενα. Ο παραδοσιακός κατασκευαστικός τομέας στην Ελλάδα γνώρισε μια άνευ προηγουμένου μακρά σε χρονική διάρκεια άνθιση λόγω της πολύ μεγάλης πιστωτικής επεκτάσεως. Σε σύντομο χρονικό διάστημα η τυπική ελληνική οικογένεια μετετράπη από καταθέτης σε δανειζόμενο από τις τράπεζες. Και το τραγικό είναι ότι πολλές φορές τα δάνεια σπαταλήθηκαν για καταναλωτικές δαπάνες ή για την διατήρηση ενός βιοτικού επιπέδου που στην τρέχουσα οικονομική συγκυρία δεν ήταν εφικτό.

Στην Βόρειο Ελλάδα ενθαρρύνθηκε και επιδοτήθηκε η μεταφορά των εργοστασίων στις βαλκανικές χώρες για την «ανασυγκρότησή» τους. Την ίδια χρονική περίοδο με την ανοχή και παρότρυνση των κυβερνήσεων Σημίτη-Καραμανλή είχαμε και την επέλαση των λαθρομεταναστών, γεγονός που είχε άμεση επίπτωση στο εισόδημα των εργαζομένων. Οι πολιτικές που ακολουθούσαν την ίδια περίοδο οι ΗΠΑ θεωρήθηκαν ως το πρότυπο. Οι λαθρομετανάστες θα αποτελούσαν τους νέους πελάτες των τραπεζών όταν δεν θα μπορούσαν να αφαιμαχθούν πλέον οι Έλληνες.

Οι ελληνικές τράπεζες λόγω της ασυδοσίας που υπήρχε στην ελληνική αγορά και λόγω της επεκτάσεως στα Βαλκάνια δεν έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα «τοξικά» αμερικανικά ομόλογα και έτσι παρέμειναν σχετικώς ανέπαφες από την κρίση.

Ο πανικός που επεκράτησε στο παγκόσμιο σύστημα επέτρεψε στις τράπεζες να κερδίσουν από την κυβέρνηση το γνωστό πακέτο των 28 δισ.

ευρώ το οποίο βέβαια οι περισσότερες δεν το έχουν χρησιμοποιήσει ακόμα. Επίσης ορισμένοι επιχειρηματίες προσπάθησαν να επιτύχουν παγίους στόχους όπως ελαστικά ωράρια, επιδότηση ασφαλιστικών εισφορών κ.λπ. Η κρίση βέβαια μέχρι σήμερα δεν ήλθε στην Ελλάδα ή οι επιπτώσεις δεν ήταν αυτές που προέβλεπαν τα απαισιόδοξα σενάρια. Με εξαίρεση τις εξαγωγικές βιομηχανίες που επλήγησαν από την συνολική μείωση της ζήτησεως οι επιπτώσεις από αυτή καθ' αυτή την κρίση είναι σχετικά περιορισμένες. Μάλιστα το υψηλό εμπορικό έλλειμμα μειώθηκε διότι οι εισαγωγές συρρικνώθηκαν με ταχύτερο ρυθμό από τις εξαγωγές.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η παγκόσμια οικονομική κρίση, πιστεύετε πως θα έχει επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία;
Σίγουρα ναι, μάλλον ναι, μάλλον όχι, ή σίγουρα όχι;

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Για να καταφέρει επομένως η ευρωζώνη να ανταποκριθεί στις οικονομικές και νομισματικές απαιτήσεις που έχει μια τέτοια ένωση, με διαφορετικά ήθη, διαφορετική πολιτική, διαφορετική κουλτούρα και νοοτροπία, αποφάσισε πως το ορθότερο για την συγκεκριμένη περίπτωση θα ήταν η δημιουργία ενός οργανισμού, του “Euro group”, ο οποίος θα αποτελείται από τους υπουργούς οικονομικών των κρατών – μελών της ευρωπαϊκής ένωσης.

Μια τέτοια απόπειρα ενοποίησης διάφορων λαών λογικό είναι να επιφέρει προβλήματα και κάποιες δυσκολίες που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν, για να καταφέρει να ισχυροποιηθεί αλλά και να κυριαρχήσει το νέο νόμισμα. Για αυτό το λόγο και δημιουργήθηκε το “Euro group”, αναλαμβάνοντας έτσι να βγάλει εις πέρας αυτό το τεράστιο βάρος.

Μια ακόμη δυσκολία τίθεται να αντιμετωπίσει και στις μέρες μας. Η οικονομική κρίση που διανύουμε και ξεκίνησε το 2007 έχει χτυπήσει για τα καλά και την ευρωζώνη. Η άμεση κινητοποίηση του "euro group", για να καταφέρει να κρατήσει ενωμένα τα κράτη – μέλη του, να βοηθήσει τις οικονομίες τους να αντέξουν και να ορθοποδήσουν ξανά, θεωρείται υποχρεωτική. Με την επίτευξη του σκοπού της θα έχει καταφέρει και να δημιουργήσει ένα ακόμα πιο ισχυρό νόμισμα και ακόμη μια πιο δεμένη ευρωζώνη.

Η Ελλάδα δυστυχώς δεν ήταν σε θέση να αποφύγει αυτήν την κρίση. Η οικονομική αυτή κρίση έχει χτυπήσει διάφορους τομείς, όπως ο οικονομικός, πολιτικός και τραπεζικός τομέας. Όλη η χώρα βρίσκεται σε

μία δεινή κατάσταση και όλοι καταβάλουμε τεράστιο αγώνα που θα πρέπει να καταβάλουμε για να την αντιμετωπίσουμε. Με την βοήθεια των κρατών – μελών αλλά και τις ευρωζώνης μέσα από σκληρά μέτρα οι προβλέψεις για να καταφέρει να ανακάμψει ξανά η χώρα είναι θετικές. Τόσο για την Ελλάδα όσο και για την υπόλοιπη ευρωζώνη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- WWW.ATHENSINFOGUIDE.COM
- WWW.EL.SCIENCE.GR
- WWW.MORAX.GR
- WWW.EU4JOURNALIST.GR
- WWW.CENTRALBANK.GR
- WWW.ELWIKIPEDIA.ORG
- WWW.ECB.INT
- WWW.OPENARCHIVES.GR
- WWW.INE.OTOE.GR
- WWW.THANOSKONDYLIS.WORDPRESS.COM
- WWW.CAPITAL.GR
- WWW.Q-TRAINING.GR

- WWW.E-LEFKAS.GR
- WWW.MNEC.GR
- WWW.THEGREEKZ.COM
- ΚΙΟΧΟΥ Α ΠΕΤΡΟΣ. ΧΡΗΜΑ ΠΙΣΤΗ ΤΡΑΠΕΖΕΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ “ΕΛΛΗΝ”, ΑΘΗΝΑ
- WWW.PUBLISSUE.GR
- WWW.KATHIMERINH.GR
- ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ Ε., ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΠΙΟΗΣΗ, 2005, ΕΚΔΟΣΕΙΣ “ΤΖΕΙ ΚΑΙ ΤΖΕΙ ΕΛΛΑΣ ΓΑΒΑΛΑΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΥΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε”
- Ν. ΜΟΥΣΗΣ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ: ΔΙΚΑΙΟ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ. 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ.
- Η. ΚΑΡΑΝΤΩΝΗΣ, ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ. ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, 1993, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΦΟΙ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ.
- Χ. ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΥ, ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗΣ

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ, 2003, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ
Α.Ε.Β.Ε.

- Π. ΑΛΕΞΑΚΗΣ – Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ, ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΑΓΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ
ΣΥΣΤΗΜΑ, 1995, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ Α.Ε.Β.Ε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 :

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι αρμόδια για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής, ενώ εκτελεί και άλλες λειτουργίες κεντρικής τράπεζας για το ευρώ. Ασκεί αυτά τα καθήκοντα σε συνεργασία με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ. Η ΕΚΤ αποτελεί τον πυρήνα του Ευρωσυστήματος και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 1998 και ανέλαβε τα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ΕΝΙ).

Το άρθρο 8 της Συνθήκης παρέχει τη νομική βάση του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ. Η Συνθήκη οριοθετεί με σαφήνεια τις δραστηριότητες της ΕΚΤ, οι οποίες συνίστανται στην εκτέλεση λειτουργιών κεντρικής τράπεζας για το ευρώ.

Η ΕΚΤ εδρεύει στη Φραγκφούρτη της Γερμανίας. Λόγω της ταχείας ανάπτυξής της κατά τα πρώτα της βήματα, το προσωπικό της στεγάζεται σήμερα σε τρία διαφορετικά κτίρια. Ωστόσο, ήδη

βρίσκεται σε εξέλιξη η κατασκευή νέων εγκαταστάσεων στο ανατολικό τμήμα της πόλης, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2011.

Η ΕΚΤ είναι ένας πραγματικά ευρωπαϊκός οργανισμός: απασχολεί 1.350 υπαλλήλους περίπου (στοιχεία του 2006) που κατάγονται από τις 27 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Τα πρώτα χρόνια, μεγάλο μέρος του προσωπικού του ΕΝΙ και της ΕΚΤ προερχόταν από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών της ΕΕ, σήμερα όμως η ΕΚΤ απασχολεί προσωπικό και από άλλους τομείς.

Όταν ξεκίνησε η χρήση του ευρώ (1999) η Ε.Κ.Τ. ανέλαβε την πλήρη ευθύνη για την νομισματική πολιτική σε ολόκληρη την περιοχή του ευρώ. Στα καθήκοντά της περιλαμβάνονται ο καθορισμός των επιτοκίων και η διαχείριση των αποθεμάτων ξένου συναλλάγματος. Η Ε.Κ.Τ. διοικείται από έναν πρόεδρο, ο οποίος ορίζεται από το Συμβούλιο κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Ακόμα και αν το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο απορρίψει τον υποψήφιο, το συμβούλιο μπορεί να τον διορίσει. Βασικά στόχος της είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Καθετί άλλο είναι δευτερεύον σε σχέση με τον συγκεκριμένο στόχο. Προς αυτήν τη κατεύθυνση ο πρόεδρος και η εκτελεστική επιτροπή παρακολουθούν προσεκτικά τις εξελίξεις των τιμών. Ο πληθωρισμός δεν πρέπει να ξεπερνά το 2 % . Για να κρατήσει την οικονομική πολιτική σε λογικά επίπεδα η Ε.Κ.Τ. προσπαθεί να παραμείνει ανεξάρτητη από πολιτικές επιρροές.

Ο δεύτερος στόχος της νομισματικής πολιτικής της Ε.Κ.Τ. είναι ο έλεγχος της ποσότητας του χρήματος που κυκλοφορεί, η οποία ονομάζεται και <<προσφορά χρήματος M3 >>. Μια μεγάλη αύξηση ενέχει τον κίνδυνο του πληθωρισμού μακροπρόθεσμα. Η τιμή αναφοράς της Ε.Κ.Τ. για την μέση αύξηση της M3 είναι στο 4.5 % . Συνήθως όμως σημειώνεται υπέρβαση αυτού του ποσοστού.

Οι γενικές πολιτικές της Ε.Κ.Τ. μέσα στα όρια που τίθενται από την συνθήκη του Μάαστριχτ καθορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο μεταξύ αυτών και η μηνιαία αναθεώρηση των βασικών επιτοκίων. Το συμβούλιο συνεδριάζει δυο φορές το μήνα και αποτελείται από έξι μέλη της εκτελεστικής επιτροπής και από τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών των κρατών της ευρωζώνης. Οι περισσότερες συνεδριάσεις γίνονται στην έδρα της Ε.Κ.Τ. στην Φρανκφούρτη. Κατά καιρούς συμμετέχει και ο επίτροπος για τα οικονομικά και νομισματικά θέματα.

Η λήψη των καθημερινών αποφάσεων είναι στα χέρια της εκτελεστικής επιτροπής (πρόεδρος, αντιπρόεδρος και τέσσερα μέλη). Μέχρι να υιοθετηθεί το ευρώ από τα κράτη μέλη, υπάρχει επίσης και ένα γενικό συμβούλιο που αποτελείται από έναν πρόεδρο, έναν αντιπρόεδρο και τους διοικητές των εθνικών τραπεζών όλων των μελών – κρατών της Ε.Ε. Ο ρόλος του γενικού συμβουλίου είναι να προετοιμάσει τα υπόλοιπα κράτη – μέλη να υιοθετήσουν το ευρώ.

Η πλευρά της Ε.Κ.Τ που αφορά την οικονομική πολιτική είναι ακόμα πιο σύνθετη. Σε μία χώρα που δεν έχει το ευρώ σαν νόμισμα, η οικονομική και η νομισματική πολιτική μπορούν ακόμα να συντονισθούν. Αυτό για παράδειγμα σημαίνει ότι μια χώρα μπορεί να αυξήσει ή να μειώσει τα επιτόκια, με αποτέλεσμα μειωθεί ή να αυξηθεί αντίστοιχα ο πληθωρισμός, για να μπορέσει να τεθεί υπό έλεγχο μια οικονομία. Όμως η οικονομική και η νομισματική πολιτική δεν είναι απλά μια διαδικασία δύο διαστάσεων. Η αύξηση των επιτοκίων σημειώνει ότι κυβέρνηση θα πρέπει να πληρώσει μεγαλύτερο τόκο για τα

χρήματα που δανείζει η ίδια. Η προσπάθεια αυτή περιπλέκεται από τα αποκλίοντα ποσοστά του πληθωρισμού και τους διαφορετικούς ρυθμούς ανάπτυξης ανάμεσα στις χώρες του ευρώ. Ως εκ τούτου μια ενιαία πολιτική επιτοκίου είναι επισφαλής μα αναπόφευκτη, αφού υπάρχει μόνο ένα βασικό επιτόκιο για 16 χώρες.

Ένα σημαντικό θέμα μέσα στα χρόνια υπήρχε το ζήτημα της διαφάνειας. Μέλη της επιτροπής για τα οικονομικά και νομισματικά θέματα έχουν διατυπώσει παράπονα ότι η Ε.Κ.Τ. παίρνει τις αποφάσεις της κεκλεισμένων των θυρών. Αυτός ο ισχυρισμός διαψεύδεται τακτικά από τον πρόεδρο της Ε.Κ.Τ, ο οποίος επισημαίνει ότι ο πρόεδρος του euro group συνήθως είναι παρόν ότι ο πρόεδρος της Ε.Κ.Τ συχνά παρίσταται στις συνελεύσεις του euro group.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ Ε.Κ.Τ

Ένα από τα κυριότερα έργα της τράπεζας είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών στην ευρωζώνη, ούτως ώστε η αγοραστική δύναμη του ευρώ να μην διαβρώνεται από τον πληθωρισμό. Στόχος της είναι η διασφάλιση του ετήσιου ρυθμού αύξησης των τιμών του καταναλωτισμού κοντά αλλά κάτω του 2%.

Η Ε.Κ.Τ επιτυγχάνει το στόχο της με δύο τρόπους :
ελέγχει την προσφορά χρήματος. Αν η προσφορά είναι υπερβολικά υψηλή συγκρινόμενη με την προσφορά αγαθών και υπηρεσιών, το αποτέλεσμα είναι ο λεγόμενος πληθωρισμός.
παρακολουθεί τις τάσεις των τιμών και αξιολογεί τον κίνδυνο που αυτές αποτελούν για την σταθερότητα στην ευρωζώνη.

Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤ

Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ Ε.Κ.Τ.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι οργανωμένη σε υπηρεσιακές μονάδες (Γενικές Διευθύνσεις και Διευθύνσεις) που αποτελούνται από τμήματα και τομείς. Η Εκτελεστική Επιτροπή έχει τη συνολική ευθύνη για τις καθημερινές εργασίες.

Η οργανωτική δομή της ΕΚΤ αντανακλά τα καθήκοντα που επιτελεί, τα οποία διακρίνονται σε βασικές δραστηριότητες –συνδεδεμένες άμεσα με τα καθήκοντα που ορίζει η Συνθήκη– και σε υποστηρικτικές δραστηριότητες.

Βασικές υπηρεσιακές μονάδες

Γενική Διεύθυνση Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων

Γενική Διεύθυνση Δραστηριοτήτων Αγορών

Γενική Διεύθυνση Έρευνας

Γενική Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών

Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών

Γενική Διεύθυνση Στατιστικής

Γενική Διεύθυνση Συστημάτων Πληρωμών και Υποδομών Αγοράς

Διεύθυνση Τραπεζογραμματίων

Διεύθυνση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και Εποπτείας
Μόνιμη Αντιπροσωπεία της ΕΚΤ στην Ουάσιγκτον
Υπηρεσιακές μονάδες υποστήριξης
Σύμβουλοι της Εκτελεστικής Επιτροπής
Γενική Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού, Προϋπολογισμού και Οργάνωσης
Γενική Διεύθυνση Γραμματείας και Γλωσσικών Υπηρεσιών
Γενική Διεύθυνση Διοίκησης
Διεύθυνση Επικοινωνίας
Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεώρησης
Γενική Διεύθυνση Πληροφοριακών Συστημάτων

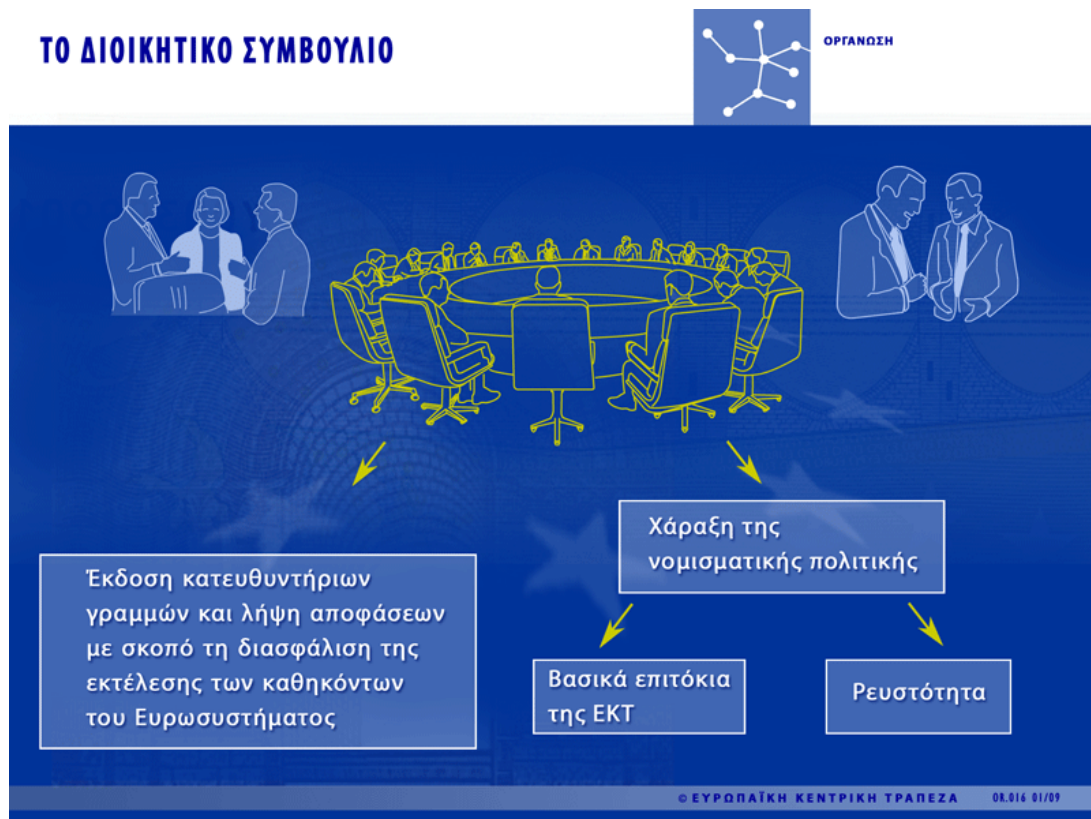
ΟΡΓΑΝΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΚΤ

ΟΡΓΑΝΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΗΣ Ε.Κ.Τ.

Η εκπλήρωση των καθηκόντων προϋποθέτει τη λήψη αποφάσεων. Σε ένα δεύτερο στάδιο, οι αποφάσεις πρέπει να υλοποιούνται, γεγονός που σημαίνει ότι οι αποφάσεις πρέπει να μετατρέπονται σε ενέργειες και πράξεις. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) διαθέτει τρία όργανα λήψης αποφάσεων:

το Διοικητικό Συμβούλιο,
την Εκτελεστική Επιτροπή,
το Γενικό Συμβούλιο, το οποίο θα εξακολουθήσει να υφίσταται μόνο για όσο διάστημα υπάρχουν κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν έχουν ακόμη υιοθετήσει το ευρώ. Όπως τα καθήκοντα, έτσι και η διάρθρωση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων καθορίζεται από το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (Καταστατικό του ΕΣΚΤ).

Είναι το ανώτατο όργανο λήψης αποφάσεων της Ε.Κ.Τ. Απαρτίζεται από 6 μέλη της εκτελεστικής επιτροπής και τους διοικητές των 15 κεντρικών τραπεζών του ευρωσυστήματος, προεδρεύετε από τον πρόεδρο της Ε.Κ.Τ. Πρωταρχική αποστολή του είναι η διαμόρφωση της νομισματικής πολιτικής της ευρωζώνης και κυρίως ο καθορισμός των επιτοκίων δανεισμού που επιβάλλει η Ε.Κ.Τ στις εμπορικές τράπεζες.

Μέλη

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) είναι το βασικό όργανο λήψης αποφάσεων του Ευρωσυστήματος. Αποτελείται από όλα τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ και τους διοικητές/προέδρους όλων των εθνικών κεντρικών τραπεζών (ΕθνΚΤ) της ζώνης του ευρώ, δηλαδή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που έχουν υιοθετήσει το ευρώ.

Η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (Καταστατικό του ΕΣΚΤ) αναθέτουν στο Διοικητικό Συμβούλιο την αρμοδιότητα να λαμβάνει τις κυριότερες και στρατηγικώς σημαντικότερες αποφάσεις για το Ευρωσύστημα. Κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη νομισματική πολιτική και με άλλα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν ενεργούν ως εκπρόσωποι των χωρών τους αλλά τελείως ανεξάρτητα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει επί του παρόντος δύο φορές το μήνα, συνήθως την πρώτη και την τρίτη Πέμπτη του μήνα. Οι αποφάσεις για τα επιτόκια συζητούνται συνήθως μόνο κατά την πρώτη συνεδρίαση του μήνα. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της ΕΕ/Ομάδας Ευρώ (Eurogroup) και ένα μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δύνανται να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις, αλλά χωρίς δικαίωμα ψήφου. Κάθε μέλος έχει μία ψήφο και το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει με απλή πλειοψηφία, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο Καταστατικό του ΕΣΚΤ. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Αν και οι εργασίες των συνεδριάσεων είναι μυστικές, το Διοικητικό Συμβούλιο δημοσιοποιεί το αποτέλεσμα των συζητήσεών του, ιδίως εκείνων που αφορούν τα επιτόκια, με συνέντευξη Τύπου η οποία πραγματοποιείται μετά την πρώτη συνεδρίαση του μήνα. Από το Δεκέμβριο του 2004 δημοσιεύονται επίσης κάθε μήνα στους δικτυακούς τόπους των κεντρικών τραπεζών του Ευρωσυστήματος οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου πέραν αυτών που αφορούν τα επιτόκια.

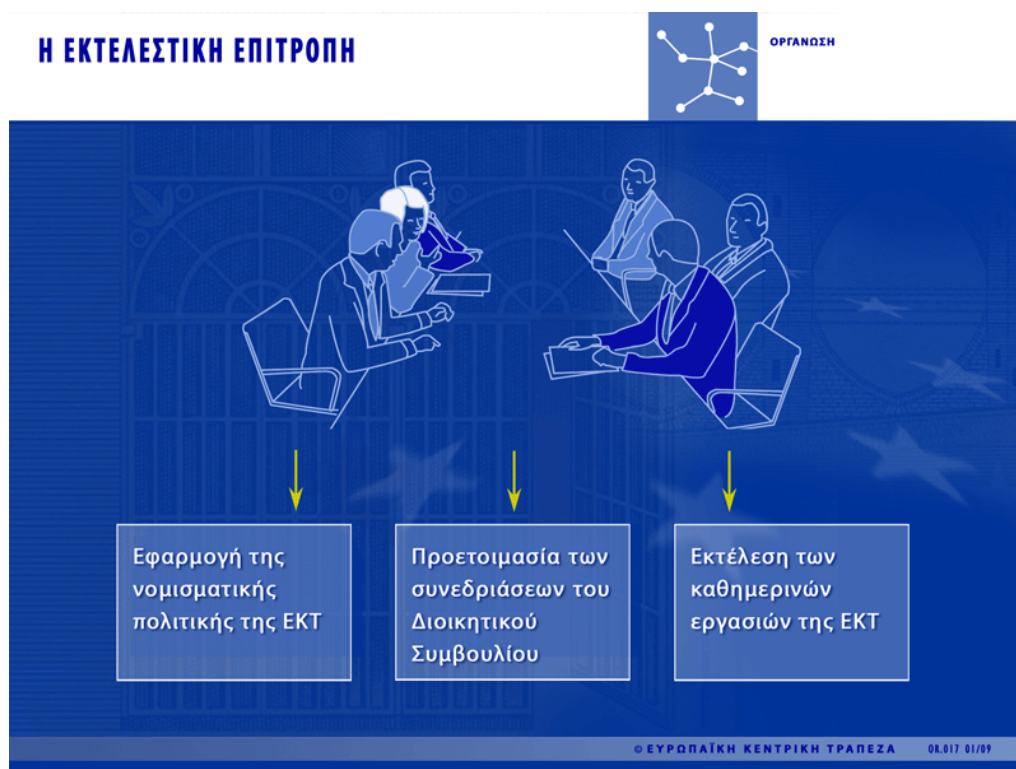
Καθήκοντα

Τα βασικά καθήκοντα του Διοικητικού Συμβουλίου είναι:

- να χαράσσει τη νομισματική πολιτική της ζώνης του ευρώ λαμβάνοντας τις απαραίτητες αποφάσεις και εκδίδοντας κατευθυντήριες γραμμές που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των αποφάσεων αυτών,
- να εκδίδει κανονισμούς που η ΕΚΤ δύναται να συντάσσει κατ' εφαρμογή της Συνθήκης ή δυνάμει εκχώρησης από το Συμβούλιο της ΕΕ,
- να ενεργεί ως όργανο το οποίο επιλαμβάνεται σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό των προσφυγών που ασκούν τρίτοι κατά των αποφάσεων της ΕΚΤ τις οποίες έχει υιοθετήσει η Εκτελεστική Επιτροπή,
- να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για πράξεις που διενεργούν οι ΕθνΚΤ με τα συναλλαγματικά διαθέσιμα που παραμένουν στην κατοχή τους, καθώς και για συναλλαγές που διενεργούν οι χώρες μέλη της ζώνης του ευρώ με τα τρέχοντα ταμειακά τους υπόλοιπα σε συνάλλαγμα,

να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της ΕΚΤ και να καθορίζει τις αναγκαίες πληροφορίες που πρέπει να παρέχουν οι ΕθνΚΤ, να ασκεί το δικαίωμα πρωτοβουλίας όσον αφορά την κοινοτική νομοθεσία και να εκπληρώνει τα συμβουλευτικά καθήκοντα της ΕΚΤ, να εγκρίνει την έκδοση τραπεζογραμματίων ευρώ και την ποσότητα των κερμάτων ευρώ που εκδίδονται εντός της ζώνης του ευρώ, να θεσπίζει τους κανόνες που είναι αναγκαίοι για την τυποποίηση της λογιστικής παρακολούθησης και της υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις πράξεις των εθνικών κεντρικών τραπεζών, να θεσπίζει τους κανόνες που διέπουν την κατανομή του νομισματικού εισοδήματος μεταξύ των ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος, και να εγκρίνει την Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ.

Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το ανώτατο όργανο λήψης αποφάσεων για τη διοίκηση και λειτουργία της ίδιας της ΕΚΤ. Ειδικότερα, το Διοικητικό Συμβούλιο θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της ΕΚΤ και είναι αρμόδιο για τα οικονομικά και τον προϋπολογισμό της, καθώς και για τη διανομή των κερδών και τον επιμερισμό της ζημίας των ετήσιων οικονομικών αποτελεσμάτων.

Απαρτίζεται από τον πρόεδρο της Ε.Κ.Τ, τον αντιπρόεδρο και τέσσερα ακόμη μέλη, τα οποία διορίζονται με κοινή συμφωνία των προέδρων ή των πρωθυπουργών των κρατών που εντάσσονται στην ζώνη του ευρώ. Η θητεία των μελών της επιτροπής είναι 8 έτη και μη ανανεώσιμη. Έργο της εκτελεστικής επιτροπής είναι να θέτει σε εφαρμογή τη νομισματική πολιτική, όπως αυτή χαράσσεται από το διοικητικό συμβούλιο και σύμφωνα πάντα με τις οδηγίες που αυτό δίδει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Προετοιμάζει επίσης τις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου και είναι υπεύθυνη για την τρέχουσα διαχείριση της Ε.Κ.Τ.

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) είναι το λειτουργικό όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ και του Ευρωσυστήματος. Αναλαμβάνει την ευθύνη για όλες τις αποφάσεις που πρέπει να λαμβάνονται σε καθημερινή βάση. Η ΕΚΤ πρέπει να είναι σε θέση να αντιδρά και να προσαρμόζεται στις ταχέως μεταβαλλόμενες συνθήκες στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου, να αντιμετωπίζει συγκεκριμένες περιπτώσεις και να επιλύει επείγοντα ζητήματα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο από ένα όργανο τα μέλη του οποίου ασχολούνται συνέχεια και αποκλειστικά με την υλοποίηση των πολιτικών της ΕΚΤ. Η Εκτελεστική Επιτροπή συνεδριάζει συνήθως μία φορά την εβδομάδα.

Μέλη

Η Εκτελεστική Επιτροπή αποτελείται από:
τον Πρόεδρο της ΕΚΤ,
τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ, και
τέσσερα άλλα μέλη.

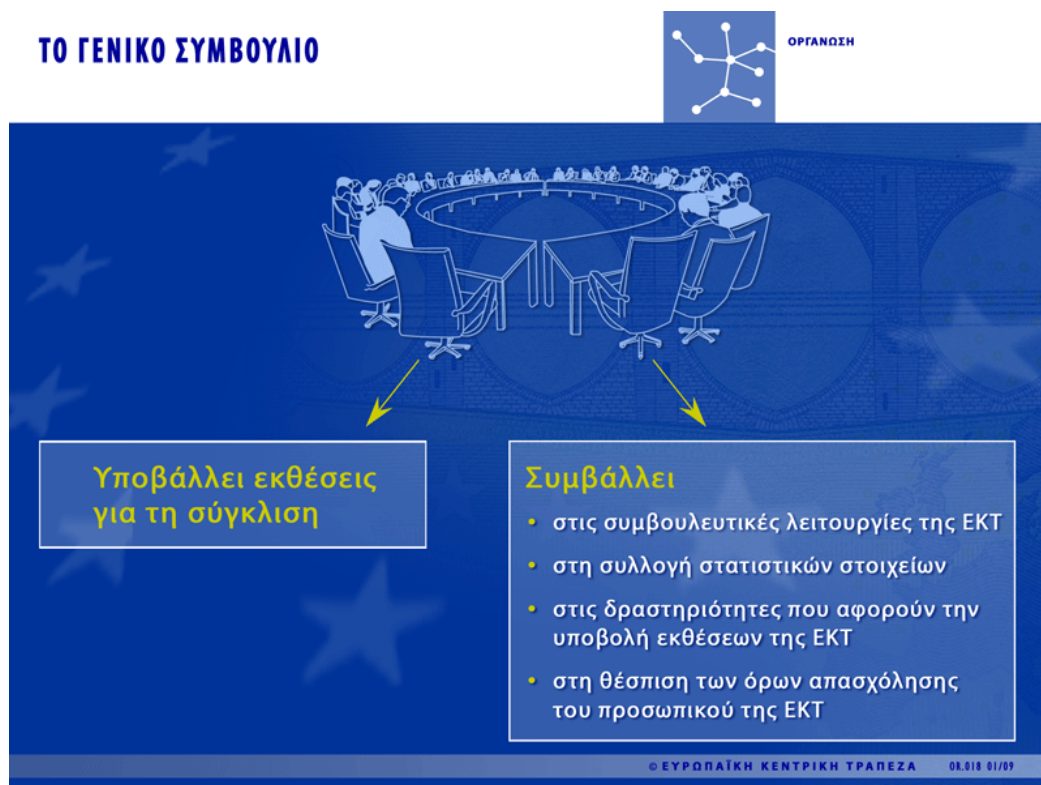
Όλα τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής επιλέγονται μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και με σημαντική επαγγελματική πείρα σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα. Διορίζονται με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των συμμετεχόντων κρατών μελών σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, βάσει σύστασης του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ.

Ως μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής, ο Πρόεδρος της ΕΚΤ κατέχει εξέχουσα θέση και ασκεί ορισμένα καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί αποκλειστικά (ή που, σε περίπτωση απουσίας του, ανατίθενται στον Αντιπρόεδρο): προεδρεύει στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, του Γενικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, εκπροσωπεί την ΕΚΤ προς τα έξω και παρουσιάζει την Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ στο Συμβούλιο της ΕΕ και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Επιπλέον, ο Πρόεδρος προσκαλείται να συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου της ΕΕ στις οποίες συζητούνται ζητήματα που αφορούν τους στόχους και τα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος. Επίσης, προσκαλείται στις συνεδριάσεις της Ομάδας Ευρώ (Eurogroup), του άτυπου οργάνου των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών της ζώνης του ευρώ.

Καθήκοντα

Τα βασικά καθήκοντα της Εκτελεστικής Επιτροπής είναι τα εξής:

- να προετοιμάζει τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου,
- να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να δίδει τις απαραίτητες οδηγίες στις εθνικές κεντρικές τράπεζες,
- να διαχειρίζεται τις καθημερινές εργασίες της ΕΚΤ,
- να ασκεί ορισμένες εξουσίες που της έχουν εκχωρηθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο, συμπεριλαμβανομένων κανονιστικών αρμοδιοτήτων.

Είναι το τρίτο όργανο λήψης αποφάσεων της Ε.Κ.Τ. Απαρτίζεται από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο της Ε.Κ.Τ και από τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών και των 27 κρατών – μελών της Ε.Ε. Το Γενικό Συμβούλιο συμβάλλει στις συντονιστικές και συμβουλευτικές λειτουργίες της Ε.Κ.Τ. και στις προετοιμασίες για τη μελλοντική διεύρυνση της ζώνης του ευρώ.

Μέλη

Το Γενικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) αποτελείται από τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ, και τους διοικητές/προέδρους των εθνικών κεντρικών τραπεζών και των 27 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Το Γενικό Συμβούλιο συνεδριάζει συνήθως κάθε τρεις μήνες. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (Καταστατικό του ΕΣΚΤ). Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ οφείλει να ενημερώνει το Γενικό Συμβούλιο για τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

Σύμφωνα με το Καταστατικό του ΕΣΚΤ, το Γενικό Συμβούλιο θα υπάρχει μόνο για όσο διάστημα υπάρχουν κράτη μέλη της ΕΕ που δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ.

Καθήκοντα

Το Γενικό Συμβούλιο θεωρείται "μεταβατικό όργανο", δεδομένου ότι έχει αναλάβει την εκτέλεση των καθηκόντων του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος τα οποία πρέπει να ασκούνται από την ΕΚΤ κατά το Τρίτο Στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ), επειδή ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ.

Το Γενικό Συμβούλιο είναι κατά κύριο λόγο υπεύθυνο για τα εξής:

- να υποβάλλει εκθέσεις για την πρόοδο που έχουν σημειώσει προς τη σύγκλιση τα κράτη μέλη της ΕΕ που δεν έχουν ακόμη υιοθετήσει το ευρώ,
- να παρέχει συμβουλές για τις προετοιμασίες που είναι απαραίτητες για τον αμετάκλητο καθορισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών των εν λόγω κρατών μελών,
- να παρακολουθεί τη λειτουργία του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II (ΜΣΙ II) και τη διατηρησιμότητα των διμερών συναλλαγματικών σχέσεων μεταξύ του ευρώ και κάθε συμμετέχοντος νομίσματος εκτός ζώνης ευρώ,
- να χρησιμεύει ως φορέας συντονισμού των νομισματικών και συναλλαγματικών πολιτικών στην ΕΕ,
- να διαχειρίζεται τον μηχανισμό παρέμβασης και χρηματοδότησης του ΜΣΙ II,
- να συμβάλλει σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, όπως οι συμβουλευτικές αρμοδιότητες της ΕΚΤ, και να συλλέγει στατιστικά στοιχεία.

Επιπλέον, ζητείται η γνώμη του Γενικού Συμβουλίου, μεταξύ άλλων, για τυχόν αλλαγές στους κανόνες που αφορούν τη λογιστική παρακολούθηση και την υποβολή οικονομικών στοιχείων, τον καθορισμό της κλειδας κατανομής της ΕΚΤ και τους όρους απασχόλησης του προσωπικού της ΕΚΤ.

Λήψη αποφάσεων σε κεντρικό επίπεδο

Η ΕΚΤ είναι το κέντρο λήψης αποφάσεων στο Ευρωσύστημα. Επομένως, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή και το Γενικό Συμβούλιο της ΕΚΤ λαμβάνουν όλες τις αποφάσεις που είναι αναγκαίες προκειμένου το Ευρωσύστημα και το ΕΣΚΤ να μπορούν να εκτελούν τα αντίστοιχα καθήκοντά τους. Οι αποφάσεις αυτές αφορούν, μεταξύ άλλων, τη χάραξη πολιτικής, όπως η νομισματική πολιτική για τη ζώνη του ευρώ, αλλά και τον τρόπο εφαρμογής της.

Η αρχή της αποκέντρωσης

Το Καταστατικό του ΕΣΚΤ δεν προσδιορίζει ποιος θα πρέπει να εφαρμόζει τις πολιτικές και τις αποφάσεις της ΕΚΤ: η ίδια η ΕΚΤ ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ). Το άρθρο 12.1 απλώς αναφέρει ότι, εφόσον κρίνεται δυνατόν και εύλογο, η ΕΚΤ θα πρέπει να προσφεύγει στις ΕθνΚΤ για την εκτέλεση πράξεων.

Αυτή η αρχή της αποκέντρωσης δεν θα πρέπει να συγχέεται με την "αρχή της επικουρικότητας", όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Επικουρικότητα σημαίνει ότι η ανάγκη για εκτέλεση πράξεων σε κεντρικό επίπεδο πρέπει να έχει αποδειχθεί με αδιαμφισβήτητο τρόπο πριν από την εκτέλεση οποιασδήποτε ενέργειας σε κοινοτικό επίπεδο. Ωστόσο, στο Τρίτο Στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, η νομισματική πολιτική ασκείται αποκλειστικά σε κοινοτικό επίπεδο – υπό την αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ. Συνεπώς, ασκείται εξ ορισμού σε κεντρικό επίπεδο και δεν χρειάζεται να αιτιολογείται. Αντιθέτως, η ΕΚΤ είναι αυτή που αξιολογεί σε ποιο βαθμό η αποκεντρωμένη εφαρμογή είναι σκόπιμη και εφικτή.

Πράξεις σε αποκεντρωμένη βάση

Σε ό,τι αφορά το μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων του Ευρωσυστήματος, οι εργασίες πράγματι καταμερίζονται με βάση την αρχή της αποκέντρωσης. Οι ΕθνΚΤ εκτελούν σχεδόν όλα τα λειτουργικά καθήκοντα του Ευρωσυστήματος. Ειδικότερα, εκτελούν τις πράξεις νομισματικής πολιτικής και, ως εντολοδόχοι της ΕΚΤ, τις περισσότερες πράξεις συναλλάγματος, παρέχουν διευκολύνσεις πληρωμής και διακανονισμού τίτλων και διασφαλίζουν την προμήθεια, την έκδοση και την επεξεργασία μετά την έκδοση των τραπεζογραμματίων ευρώ. Επίσης, συλλέγουν στατιστικά στοιχεία για την ΕΚΤ, συνεργάζονται με αυτήν για τη μετάφραση και την παραγωγή εκδόσεων και συμβάλλουν στην οικονομική ανάλυση και έρευνα.

Σε αντιδιαστολή, η ΕΚΤ εκτελεί ελάχιστες πράξεις, αν και εποπτεύει το σύνολό τους, προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι πράξεις του Ευρωσυστήματος εκτελούνται με συνέπεια από τις ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ.

Η ΔΕΚΑΕΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ Ε.Κ.Τ.

Η απόφαση των ηγετών στις 2 Μαΐου του 1998 για την εισαγωγή του ευρώ την 1 Ιανουαρίου του 1999 σε 11 κράτη – μέλη της Ε.Ε. αποτελεί ιστορικό σταθμό στην οικονομική ολοκλήρωση της Ε.Ε. Το ευρώ έγινε ένα ισχυρό παγκόσμιο νόμισμα με συνεχής αυξανόμενο εκτόπισμα στο διεθνές εμπόριο και στις χρηματοοικονομικές συναλλαγές. Σήμερα η ζώνη του ευρώ αποτελείται από 16 κράτη – μέλη συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου.

Την 1 Ιουνίου 2008 η Ε.Κ.Τ. συμπλήρωσε 10 χρόνια ζωής. Η Ε.Κ.Τ. έχει πλέον καθιερωθεί ως μία αξιόπιστη κεντρική τράπεζα, εφάμιλλη των άλλων μεγάλων κεντρικών τραπεζών με ένα αξιοζήλευτο πλαίσιο λήψης αποφάσεων νομισματικής πολιτικής, διαφάνεια και καλή επικοινωνιακή πολιτική. Η αξία της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ που χαράσσεται και ασκείται από την Ε.Κ.Τ. είναι ιδιαίτερα εμφανείς στις παρούσες συνθήκες αναταραχών στη διεθνή αγορά. Η Ε.Κ.Τ. με το κύρος και την αξιοπιστία που απέκτησε τα 10 χρόνια της ύπαρξής της, αλλά και την σταθερή και την συνετή πολιτική της, προστατεύει τον Ευρωπαίο πολίτη στο μέγιστο δυνατό βαθμό από τις επιπτώσεις των αρνητικών εξελίξεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) περιλαμβάνει την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) και των 27 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Με άλλα λόγια, το ΕΣΚΤ συμπεριλαμβάνει τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών της ΕΕ που δεν έχουν υιοθετήσει ακόμη το ευρώ είτε επειδή υπόκεινται σε ειδικό καθεστώς (Δανία και Ηνωμένο Βασίλειο) είτε επειδή είναι χώρες με παρέκκλιση. Στην τελευταία περίπτωση emπίπτουν σήμερα η Σουηδία και τα 8 από τα 12 κράτη μέλη που έχουν ενταχθεί στην ΕΕ από το Μάιο του 2004 και μετά. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι οι εν λόγω χώρες έχουν ακόμη το δικό τους εθνικό νόμισμα, για το οποίο

εξακολουθούν να ασκούν τη δική τους νομισματική πολιτική, και οι κεντρικές τους τράπεζες διατηρούν προς το παρόν την κυριαρχική τους αρμοδιότητα σε νομισματικά θέματα. Βέβαια, αυτό σημαίνει ότι δεν συμμετέχουν στην εκτέλεση των κύριων δραστηριοτήτων της Νομισματικής Ένωσης, όπως στην άσκηση νομισματικής πολιτικής για τη ζώνη του ευρώ.

Ωστόσο, οι ΕθνΚΤ των χωρών που δεν συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ είναι προσηλωμένες στις αρχές των νομισματικών πολιτικών που στοχεύουν στη σταθερότητα των τιμών. Επιπλέον, η συμμετοχή στο ΕΣΚΤ συνεπάγεται, σε διαφορετικό βαθμό, ενεργή συνεργασία με το Ευρωσύστημα σε διάφορους τομείς δραστηριοτήτων, όπως συμμετοχή στο σύστημα πληρωμών TARGET και συνδρομή στη συλλογή στατιστικών στοιχείων. Επιπλέον, ο ευρωπαϊκός Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II (ΜΣΙ II) παρέχει ένα πλαίσιο συνεργασίας με το Ευρωσύστημα σε θέματα νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής. Το θεσμικό όργανο για αυτήν τη συνεργασία είναι το Γενικό Συμβούλιο της ΕΚΤ.

Η "Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας" (Συνθήκη ΕΚ) και το "Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας" (Καταστατικό του ΕΣΚΤ) αποτελούν τη νομική βάση για το ΕΣΚΤ. Η Συνθήκη αναθέτει στο ΕΣΚΤ γενικά να εκτελεί τις λειτουργίες κεντρικής τράπεζας για το ευρώ. Το Καταστατικό του ΕΣΚΤ ορίζει ειδικότερα τα σχετικά καθήκοντα και λειτουργίες της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ.

Άρθρο 12.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ: "Εφόσον κρίνεται δυνατόν και εύλογο... η ΕΚΤ προσφεύγει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες για την εκτέλεση των πράξεων που υπάγονται στα καθήκοντα του ΕΣΚΤ [Ευρωσυστήματος]."

Τα καθήκοντα των εθνικών κεντρικών τραπεζών

Η λειτουργική διάρθρωση του Ευρωσυστήματος λαμβάνει υπόψη την αρχή της αποκέντρωσης. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) εκτελούν σχεδόν όλα τα λειτουργικά καθήκοντα του Ευρωσυστήματος. Έτσι, υλοποιούν τις αποφάσεις που λαμβάνει σε κεντρικό επίπεδο το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ).

Οι ΕθνΚΤ είναι υπεύθυνες για τις ακόλουθες ενέργειες:

την εκτέλεση πράξεων νομισματικής πολιτικής: αυτό σημαίνει ότι στην ουσία οι ΕθνΚΤ εκτελούν τις συναλλαγές, όπως την παροχή χρήματος κεντρικής τράπεζας στις εμπορικές τράπεζες·

τη διαχείριση των συναλλαγματικών διαθεσίμων της ΕΚΤ: πρόκειται για τη διενέργεια και το διακανονισμό συναλλαγών που είναι απαραίτητες για την επένδυση των συναλλαγματικών διαθεσίμων της ΕΚΤ·

τη διαχείριση των ιδίων συναλλαγματικών διαθεσίμων: οι προγραμματισμένες πράξεις των ΕθνΚΤ σε αυτόν τον τομέα υπόκεινται στην έγκριση της ΕΚΤ, εάν οι συγκεκριμένες συναλλαγές μπορεί να επηρεάσουν τις συναλλαγματικές ισοτιμίες ή τις εγχώριες συνθήκες ρευστότητας ή εάν υπερβαίνουν

ορισμένα όρια που έχουν θεσπιστεί από τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΚΤ. Σκοπός είναι να διασφαλιστεί η συνέπεια με τη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική της ΕΚΤ·

τον χειρισμό και την εποπτεία των συστημάτων πληρωμών: τα συστήματα πληρωμών αποτελούν μέσο για τη μεταφορά χρημάτων εντός του τραπεζικού συστήματος. Κάθε ΕθνΚΤ χειρίζεται και εποπτεύει το δικό της εθνικό σύστημα. Όλα αυτά τα συστήματα συνδέονται μεταξύ τους και σχηματίζουν το TARGET, το σύστημα πληρωμών για το ευρώ. Εξάλλου, υπάρχουν και άλλα ιδιωτικά συστήματα πληρωμών και διακανονισμού τίτλων, τα οποία υπόκεινται σε εποπτεία προκειμένου να διασφαλίζεται η ομαλή τους λειτουργία·

την έκδοση τραπεζογραμματίων από κοινού με την ΕΚΤ: τόσο η ΕΚΤ όσο και οι ΕθνΚΤ εκδίδουν τραπεζογραμμάτια ευρώ. Όλα τα τραπεζογραμμάτια τίθενται σε κυκλοφορία από τις ΕθνΚΤ, οι οποίες εξυπηρετούν τη ζήτηση για τραπεζογραμμάτια ευρώ μέσω ετήσιων παραγγελιών για την παραγωγή τραπεζογραμματίων και μέσω της λειτουργίας συστήματος διαχείρισης αποθεμάτων σε επίπεδο Ευρωσυστήματος. Και οι δύο αυτές δραστηριότητες συντονίζονται από την ΕΚΤ. Οι ΕθνΚΤ λαμβάνουν μέτρα για την επίτευξη υψηλής ποιότητας τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία και την ανάλυση πλαστών·

τη συλλογή στατιστικών στοιχείων και την παροχή συνδρομής στην ΕΚΤ: η ΕΚΤ χρειάζεται ένα ευρύ φάσμα οικονομικών και χρηματοπιστωτικών στοιχείων για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής και για την εκπλήρωση των λοιπών καθηκόντων του Ευρωσυστήματος. Με τη συλλογή στοιχείων από τα εθνικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι ΕθνΚΤ συνδράμουν την ΕΚΤ στους ακόλουθους τομείς: i) αγορές χρήματος, τραπεζικές και χρηματοπιστωτικές αγορές, ii) στατιστικά στοιχεία για το ισοζύγιο πληρωμών και τα διεθνή διαθέσιμα του Ευρωσυστήματος και iii) χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί·

την άσκηση καθηκόντων εκτός του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ): οι εθνικές κεντρικές τράπεζες μπορούν επίσης να ασκούν καθήκοντα πέραν των όσων προσδιορίζονται στο Καταστατικό, εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίσει, με πλειοψηφία δύο τρίτων, ότι αυτά αντίκεινται στους στόχους και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ. Τα καθήκοντα αυτά εκτελούνται με ευθύνη των εθνικών κεντρικών τραπεζών και δεν θεωρείται ότι αποτελούν μέρος των καθηκόντων του ΕΣΚΤ

Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες ως αναπόσπαστο μέρος του Ευρωσυστήματος

Κάθε εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ) διαθέτει νομική προσωπικότητα με βάση το εθνικό δίκαιο της οικείας χώρας. Οι ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του Ευρωσυστήματος και εκτελούν τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στο Ευρωσύστημα σύμφωνα με τους κανόνες τους οποίους θεσπίζουν τα όργανα λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Οι ΕθνΚΤ συμβάλλουν επίσης στο έργο του Ευρωσυστήματος και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) με τη συμμετοχή των εκπροσώπων τους στις διάφορες Επιτροπές του Ευρωσυστήματος/ΕΣΚΤ (βλ. επίσης τη σελίδα “Οι επιτροπές του Ευρωσυστήματος/ΕΣΚΤ”).

Οι ΕθνΚΤ μπορούν με δική τους ευθύνη να επιτελούν λειτουργίες που δεν αφορούν το Ευρωσύστημα, εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο αποφανθεί ότι αυτές αντίκεινται στους στόχους και τα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος.

Οι λειτουργίες αυτές ποικίλλουν από χώρα σε χώρα και συνίστανται κυρίως στην παροχή διάφορων χρηματοπιστωτικών και διοικητικών υπηρεσιών στις κυβερνήσεις των οικείων χωρών. Οι περισσότερες ΕθνΚΤ, για παράδειγμα, συμμετέχουν στην εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

στη χώρα τους και ορισμένες χρησιμοποιούν τις δικές τους εκτυπωτικές μονάδες για την παραγωγή τραπεζογραμματίων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Επί της κυβερνήσεως του Καποδίστρια φαίνεται να δημιουργείται μια έντονη ανάγκη για την ανάπτυξη ενός τραπεζικού συστήματος, το οποίο όχι μόνο θα ικανοποιούσε τις ανάγκες της οικονομίας, αλλά θα μείωνε την τοκογλυφία και θα βοηθούσε και την γεωργία. Με αυτό το σκεπτικό το 1828 συστήνεται στην Ελλάδα η πρώτη τράπεζα με την ονομασία Εθνική Χρηματοδοτική Τράπεζα. Οι γενικότερες πολιτικές αλλά και οικονομικές καταστάσεις αυτής της περιόδου. Η περιορισμένη τραπεζική δραστηριότητα της συγκεκριμένης τράπεζας, η αποτυχία ανάπτυξης εμπιστοσύνης του κόσμου σε αυτήν αλλά και οι λίγες αποταμιεύσεις που έγιναν οδήγησαν τελικά στην διάλυσή της το 1834.

Στις 30 Μαρτίου του 1841 ιδρύεται η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Ε.Τ.Ε.), η οποία αποτέλεσε και την βάση για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Δύο όμιλοι κεφαλαιούχων από τους οποίους ο ένας αποτελείτο από Έλληνες και Γάλλους και ο άλλος από Άγγλους, υπέβαλαν σχετικές προτάσεις στην κυβέρνηση, η οποία ήρθε σε συμφωνία με τον Άγγλο εκπρόσωπο του ομίλου Ράιτ, κύριο Γκλάς Ράιτ και στις 25 Ιανουαρίου 1836 εξεδόθηκε νόμος για τη σύσταση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, που σκοπός της ήταν η ανάπτυξη της γεωργίας, της βιομηχανίας, του εμπορίου και της ναυτιλίας. Παρά όμως την συμφωνία που έγινε ο Ράιτ διατύπωσε κάποιες επιφυλάξεις με συνέπεια ο νόμος για την σύσταση της Ε.Τ.Ε. να παραμείνει προς το παρόν μόνο στα χαρτιά. Την ίδια περίοδο όμως ο Ελβετός Εϋνάρδος, αποστέλλει στον Έλληνα φίλο του Γ. Σταύρο 500.000 ελληνικές δραχμές, με εντολή να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και να βοηθήσουν στην ανάπτυξη των τραπεζικών εργασιών στην Ελλάδα.

Τότε έγιναν διάφορα βήματα προς την κυβέρνηση, η οποία και τελικά δέχθηκε να βοηθήσει στην δημιουργία της νέας τράπεζας με συμμετοχή 1000 μετοχών. Η εξέλιξη αυτών των γεγονότων συντέλεσε στην κατάργηση του νόμου του 1836 για ίδρυση της Ε.Τ.Ε. και την έκδοση νέου νόμου με νέα ημερομηνία σύστασης της τράπεζας την 30 Μαρτίου του 1841 που τελικά θεμελίωσε και στην πράξη το τραπεζικό ίδρυμα με την επωνυμία Εθνική Τράπεζα Ελλάδος.

Το κεφάλαιο της Ε.Τ.Ε. ορίστηκε με νόμο στο ποσό των 500.000 δραχμές και παραχωρήθηκε σε αυτή το δικαίωμα να εκδίδει τραπεζογραμμάτια. Με βασιλικά διατάγματα τα οποία εκδόθηκαν λίγο αργότερα, καθορίστηκαν και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μετοχών, καθώς και τα θέματα περί διοικήσεως και εσωτερικής λειτουργίας της επιχείρησης.

Το Νοέμβριο του 1841 οι μέτοχοι συγκαλούν προπαρασκευαστική συνέλευση για τη ρύθμιση των βασικών προβλημάτων της λειτουργίας της τράπεζας. Στην πρώτη συνέλευση εκλέχθηκε διευθυντής ο Γ.

Σταύρου, υποδιευθυντής ο Κ. Βρανής και τακτικοί σύμβουλοι οι Α. Ρουζιού και Εμ. Μενεσθεύς. Το πρώτο κατάστημα ιδρύθηκε στη Σύρο το 1843 και το δεύτερο στην Πάτρα το 1846.

Την πρώτη οικονομική της κρίση αντιμετώπισε η τράπεζα το 1848 λόγω πολιτικών γεγονότων στην Ευρώπη, που είχαν επίδραση και στις εξωτερικές πιστώσεις της τράπεζας, οι οποίες και είχαν ανασταλεί. Αργότερα η κρίση στο εμπόριο χειροτέρευσε την κατάσταση καθώς οι έμποροι αδυνατούσαν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους προς την τράπεζα. Τελικά την κρίση αυτή δεν κατάφερε να αντιμετωπίσει με επιτυχία η τράπεζα και αργότερα επέκτεινε και περαιτέρω τις δραστηριότητές της. Γεγονός είναι ωστόσο ότι η τράπεζα αποτέλεσε τον άξονα της οικονομικής ζωής της χώρας και της οικονομικής μας ανάπτυξης.

Το 1876 η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος αποφάσισε να βοηθήσει με την συμμετοχή της στην ίδρυση εταιρείας που σκοπό είχε την αποξήρανση της λίμνης Κωπαΐδας. Στην συνέχεια το 1882 συμμετείχε στην εταιρεία που είχε αναλάβει την κατασκευή και εκμετάλλευση των σιδηρόδρομων Θεσσαλίας, Πειραιώς – Αθηνών – Πελοποννήσου και αργότερα έλαβε μέρος και σε άλλες κοινωφελείς επιχειρήσεις. Το 1893 όμως παρά την τεράστια συμπαράσταση της Ε.Τ.Ε. το Ελληνικό κράτος δεν κατάφερε να αποφύγει την πτώχευση.

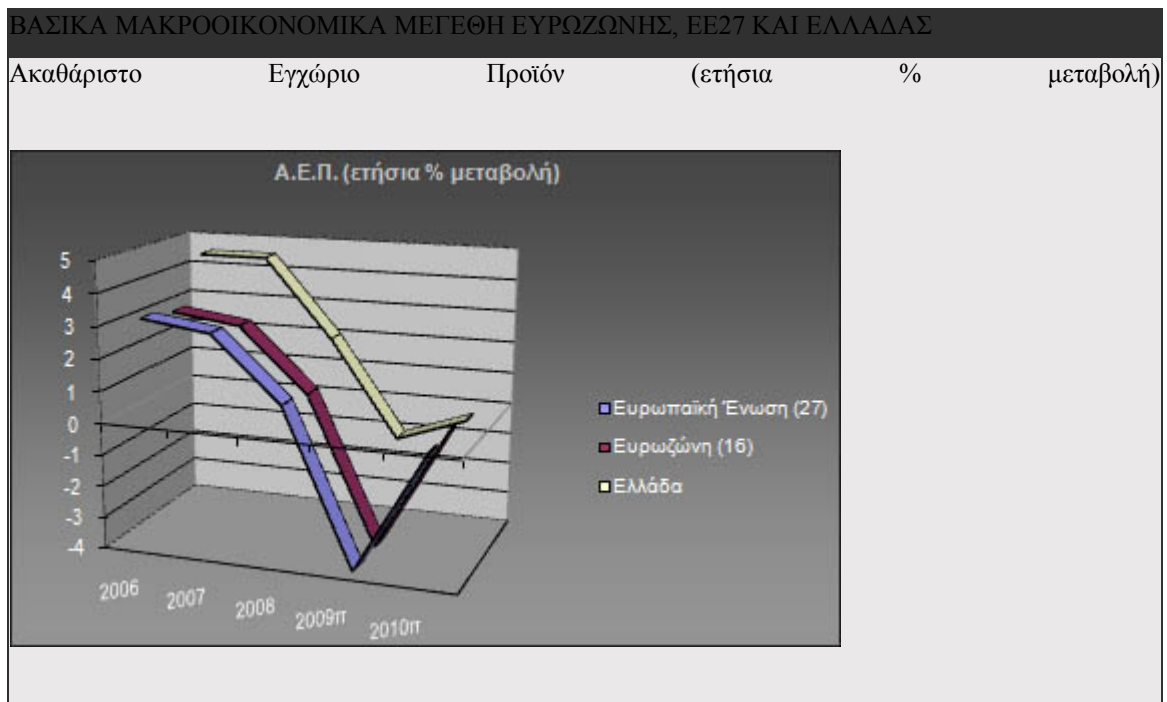
Στις 22 Μαρτίου του 1928 ιδρύεται η πρώτη εκδοτική τράπεζα, που ονομάζεται Τράπεζα της Ελλάδος. Σε αυτήν μεταβιβάζονται τα προνόμια του να εκδίδει τραπεζογραμμάτια καθώς και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την πιστωτική κυκλοφορία, τα οποία και αναιρεθήκαν από την Ε.Τ.Ε. Την 1^η Μαΐου του 1928 η Γενική Συνέλευση των μετόχων της Ε.Τ.Ε. τροποποιεί το καταστατικό της σύμφωνα με τις νέες συνθήκες και εξελίξεις. Εξελέγει διοικητή τον Γ. Δροσόπουλο αντί του Αλ. Διομήδη, ο οποίος και διορίστηκε διοικητής της τράπεζας της Ελλάδος.

Το 1953 συντάσσεται ο νόμος 2292 ο οποίος εξουσιοδοτεί τη διοίκηση για την αναγκαστική συγχώνευση των τραπεζικών επιχειρήσεων. Ο συγκεκριμένος νόμος αποβλέπει κυρίως στη συγχώνευση των δύο τραπεζών Εθνικής Τράπεζα Ελλάδος και Τράπεζα Ελλάδος. Με βάση το βασιλικό διάταγμα που εκδόθηκε στις 26/02/1953 και συνεστήθη ανώνυμη τραπεζική εταιρία με την επωνυμία "Εθνική Τράπεζα Ελλάδος και Αθηνών". Η Ε.Τ.Ε. παραμένει έως και σήμερα η πρώτη εμπορική τράπεζα της χώρας και μετέχει σε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων και ελέγχει τις ασφαλιστικές εταιρίες Εθνική, Αστίρ καθώς και την τράπεζα επαγγελματικής πίστης και τη στεγαστική τράπεζα.

Δείκτες αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των ελληνικών εμπορικών τραπεζών και ομίλων με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών

Δείκτες αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των ελληνικών εμπορικών τραπεζών και ομίλων με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών								
ποσοστά %	Τραπεζικοί όμιλοι				Τράπεζες			
	2007	2008	α' τρίμηνο 2008	α' τρίμηνο 2009	2007	2008	α' τρίμηνο 2008	α' τρίμηνο 2009
Δείκτης αποδοτικότητας του σταθμισμένου με βάση τον κίνδυνο ενεργητικού (μετά από φόρους)	2,1	1	1,1	0,5	1,5	0,3	0,7	0,2
Δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων (μετά από φόρους)	17,9	10,1	15,7	7,7	14,7	3	11,7	5
Καθαρό επτοκιακό περιθώριο	3	2,9	3	2,6	2,5	2,2	2,3	1,7
Δείκτης αποτελεσματικότητας	52,7	56	53	51,9	52,9	60,9	53,9	52,8

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2008, Απρίλιος 2009 & Νομισματική Πολιτική, Ενδιάμεση Έκθεση, Οκτώβριος 2009

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ποσοστιαίες μεταβολές βασικών δημοσιονομικών μεγεθών					
Α.Ε.Π. (ετήσια % μεταβολή)					
	2006	2007	2008	2009π	2010π
Ευρωπαϊκή Ένωση (27)	3,2	2,9	0,9	- 4,0	- 0,1
Ευρωζώνη (16)	3,0	2,7	0,7	- 4,0	- 0,1
Ελλάδα	4,5	4,5	2	- 1,1	- 0,3

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Περιθώριο επιτοκίου στην Ελλάδα και στην ζώνη του ευρώ

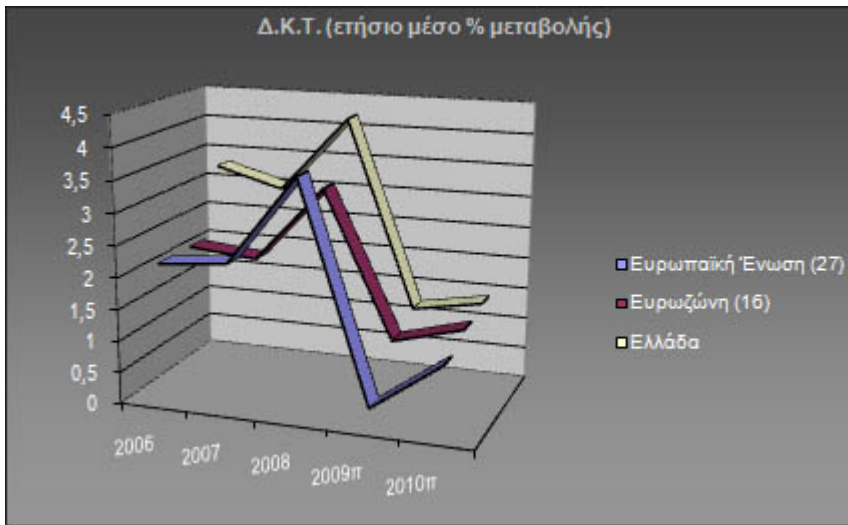
Περιθώριο επιτοκίου στην Ελλάδα και στην ζώνη του ευρώ			
	Περιθώριο επιτοκίου στην Ελλάδα	Περιθώριο επιτοκίου στην Ελλάδα με στάθμιση ζώνης του ευρώ ¹	Περιθώριο επιτοκίου στην ζώνη του ευρώ
Δεκέμβριος 2007	4,14%	3,48%	3,09%
Δεκέμβριος 2008	3,45%	3,27%	2,64%
Διαφορά (π.μ.) Δεκεμβρίου '08 έναντι Δεκεμβρίου '07	-0,69	-0,21	-0,45

¹Το περιθώριο επιτοκίου στην Ελλάδα με στάθμιση ζώνης του ευρώ προκύπτει με την υπόθεση ό,τι η σύνθεση των καταθέσεων και δανείων στην Ελλάδα και στην ευρωζώνη είναι ίδια.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

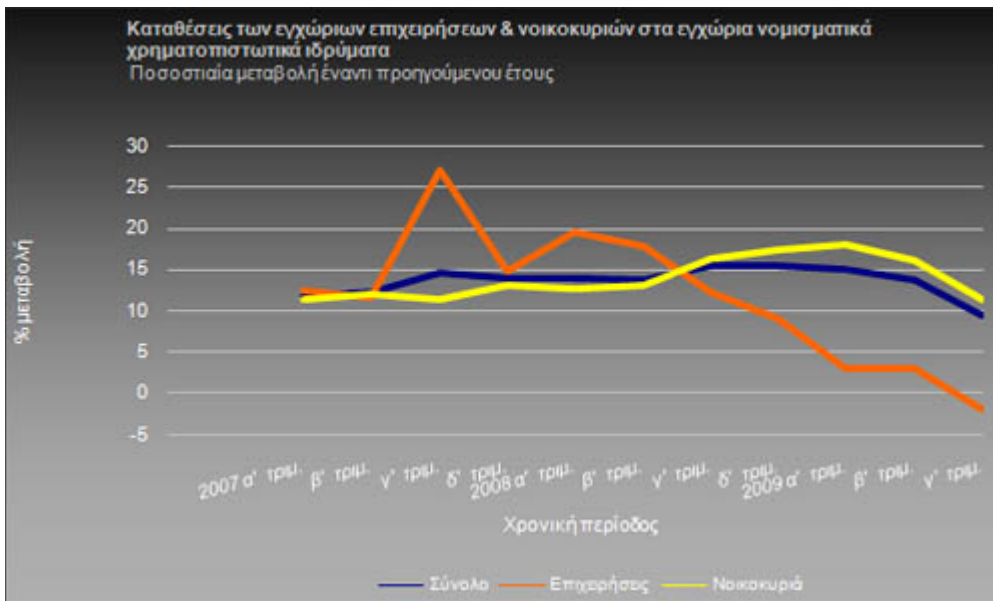
Το περιθώριο επιτοκίου είναι η διαφορά μεταξύ του μέσου σταθμικού επιτοκίου των νέων τραπεζικών δανείων και του αντίστοιχου επιτοκίου των νέων καταθέσεων

Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ετήσιο μέσο % μεταβολής)

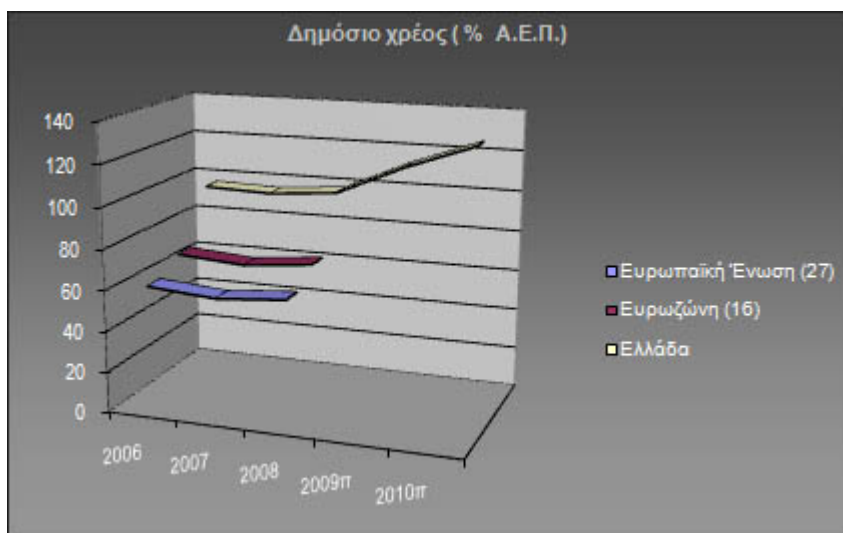
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ποσοστιαίες μεταβολές βασικών δημοσιονομικών μεγεθών					
Δ.Κ.Τ. (ετήσιο μέσο % μεταβολής)					
	2006	2007	2008	2009π	2010π
Ευρωπαϊκή Ένωση (27)	2,2	2,3	3,7	0,3	1,1
Ευρωζώνη (16)	2,2	2,1	3,3	1,0	1,3
Ελλάδα	3,3	3,0	4,2	1,2	1,4

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΗΣ Ο.Ν.Ε

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ποσοστιαίες μεταβολές βασικών δημοσιονομικών μεγεθών					
Δημόσιο χρέος % ΑΕΠ					
	2006	2007	2008	2009π	2010π
Ευρωπαϊκή Ένωση (27)	61,3	58,7	61,5		
Ευρωζώνη (16)	68,6	66,2	69,6		
Ελλάδα	95,9	94,8	97,6	112,6	124,9

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η οικονομική και νομισματική ένωση (Ο.Ν.Ε) και η σταδιακή χρήση το ευρώ στις συναλλαγές που άρχισε την 01/01/1999 και ολοκληρώθηκε την 01/01/2002 αποτελεί μία νέα πραγματικότητα με σημαντικές επιπτώσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα όλων των ευρωπαϊκών χωρών, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας. Τα έσοδα των τραπεζών από ορισμένες ιδιαίτερα κερδοφόρες εργασίες, όπως η αγοροπωλησία συναλλάγματος μειώθηκαν ενώ η αναμενόμενη μεγάλη αύξηση του ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζικών ιδρυμάτων, σε συνδυασμό με την ενίσχυση των τάσεων

«αποδιαμεσολάβησης» άσκησε πιέσεις στα περιθώρια τόκων (δηλαδή στην διαφορά μεταξύ των τόκων χορήγησης και των τόκων καταθέσεων), αλλά και στο ύψος των προμηθειών από διάφορες εργασίες. Τέλος το κόστος μεταβίβασης στο ευρώ με τις αναγκαίες αλλαγές στα λογιστικά συστήματα, στα συστήματα πληροφορικής, Α.Τ.Μ. και άλλα είναι πραγματικά υψηλό. Ο κίνδυνος σημαντικής συρρίκνωσης του κύκλου των εργασιών και της κερδοφορίας των ελληνικών τραπεζών από τους ανωτέρω παράγοντες είναι μεγάλος και η ανάγκη διαμόρφωσης μιας στρατηγικής αντιμετώπισης των νέων προκλήσεων είναι εξαιρετικά επείγουσα, τόσο για κάθε τράπεζα ξεχωριστά όσο και συνολικά για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

Ο ανταγωνισμός από ξένες τράπεζες, εγκατεστημένες ή όχι στην Ελλάδα, αναμένεται στην αρχή να ήταν ιδιαίτερα έντονος στον τομέα της δανειοδότησης και παροχής υπηρεσιών σε μεγάλες επιχειρήσεις, στη διαχείριση χαρτοφυλακίων και περιουσιακών στοιχείων και στις επενδυτικές τραπεζικές εργασίες. Μικρότερες ανταγωνιστικές πιέσεις υπέστησαν, αρχικά τουλάχιστον, οι τομείς της καταναλωτικής και στεγαστικής πίστης, οι καταθέσεις, η χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων και γενικότερα οι λεγόμενες λιανικής ή μικρής αξίας τραπεζικές συναλλαγές. Όμως παρά το γεγονός ότι ο ανταγωνισμός θα είναι καταρχήν μικρότερος στο retail banking (τραπεζικές συναλλαγές) στο οποίο κυρίως δραστηριοποιούνται οι ελληνικές τράπεζες, η πίστη στα περιθώρια κέρδους τους από τη δημιουργία της ζώνης του ευρώ και τη συμμετοχή της χώρας μας σε αυτή, η οποία εντάχθηκε και για άλλους λόγους.

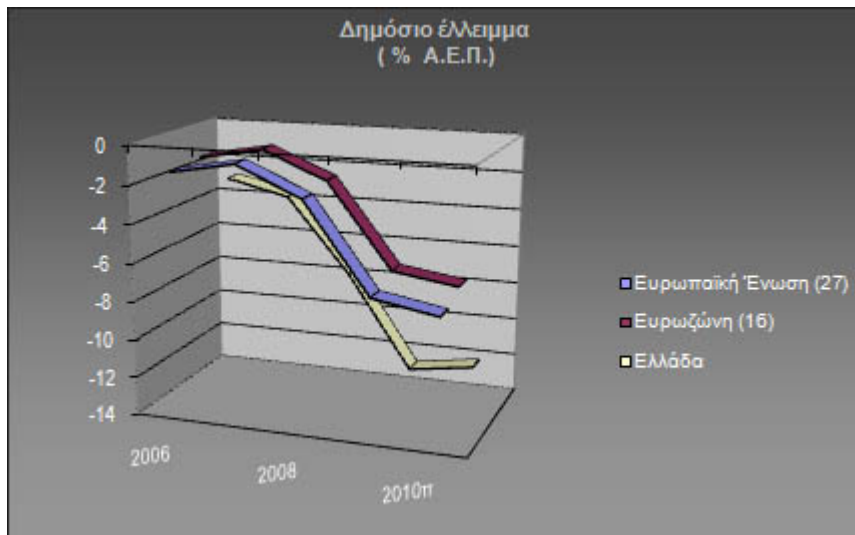
Παρά την επικρατούσα αντίληψη ότι η υψηλή διαφορά μεταξύ των επιτοκίων καταθέσεων είναι η βασική αιτία της μεγάλης κερδοφορίας των ελληνικών τραπεζών τα τελευταία χρόνια, τα στοιχεία δείχνουν ότι τα καθαρά έσοδα από τόκους, ως ποσοστό ενεργητικού βρίσκονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα από τα αντίστοιχα των Ευρωπαϊκών χωρών. Αντίθετα το Ελληνικό ποσοστό των καθαρών εσόδων από προμήθειες είναι σαφώς υψηλότερο του μέσω Ευρωπαϊκού.

Η πορεία προς την Ο.Ν.Ε. τείνει να περιορίσει και τις δύο βασικότερες πηγές εσόδων των ελληνικών τραπεζών, ανεξάρτητα από τον ανταγωνισμό και σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό από εκείνου που ισχύει για τις άλλες Ευρωπαϊκές τράπεζες. Οι προμήθειες μειώνονται όχι μόνο λόγω της μείωσης των πράξεων σε συνάλλαγμα, αλλά και γιατί με τη σταδιακή μείωση των κρατικών δανειακών αναγκών για την κάλυψη του ελλείμματος, που αποτελεί προϋπόθεση της σύγκλησης. Ο όγκος των τίτλων του δημοσίου μειώνονται συνεχώς, επομένως και τα έσοδα των τραπεζών που προέρχονται από τη διάθεσή τους. Όμως ο αναμενόμενος περιορισμός των ομολόγων και των έντοκων γραμματίων του δημοσίου επιδρά και στα είδη χαμηλά καθαρά έσοδα από τόκους, αφού ένα μεγάλο μέρος από αυτά οφείλονται στους υψηλούς τόκους των κρατικών τίτλων που διατηρούν στο χαρτοφυλάκιο τους. Σε αυτήν τη τάση πρέπει να προστεθεί και η βέβαιη του ecart (διαφορά των επιτοκίων καταθέσεων και των επιτοκίων δανεισμού) για λόγους ανταγωνισμού.

Αν στα παραπάνω συνυπολογίσουμε ότι η αναγκαία εξυγίανση του χαρτοφυλακίου ορισμένων μεγάλων τραπεζών θα επιφέρει στο μέλλον αύξηση των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις, καθώς και η αναγκαία τεχνολογική αναβάθμιση και τα έξοδα για την εισαγωγή του ευρώ θα απαιτήσουν μεγάλες επενδύσεις και συνεπώς θα αυξήσουν τις αποσβέσεις. Είναι φανερό ότι τα καθαρά κέρδη των ελληνικών

τραπεζών θα ακολουθήσουν πτωτική πορεία, εφόσον δεν υπάρξουν σημαντικοί στρατηγικοί αναπροσανατολισμοί στα επιχειρηματικά σχέδια. Δεν υπάρχουν κάποιοι συγκεκριμένοι κανόνες επιτυχούς αντιμετώπισης των νέων συνθηκών η τήρηση των οποίων θα εξασφάλιζε στις επιμέρους ελληνικές τράπεζες την παντοτινή διατήρηση της σημερινής τους κερδοφορίας.

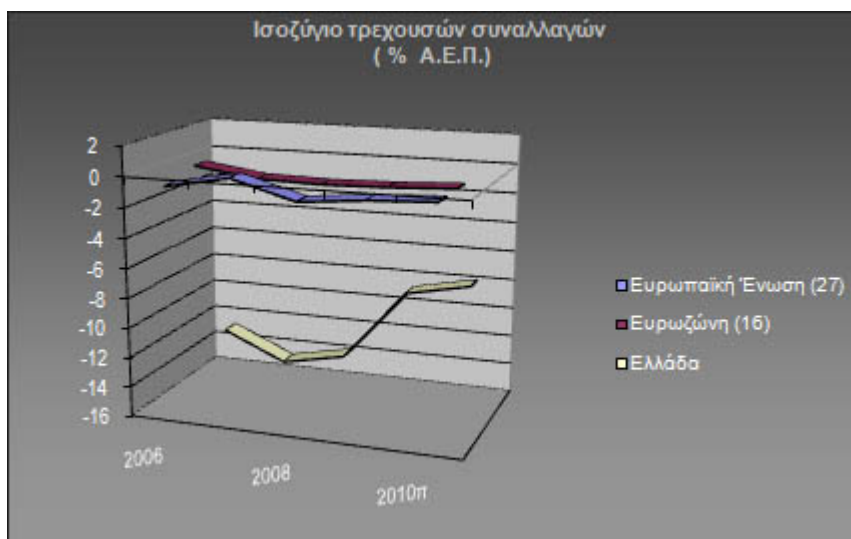
Κάθε φορέας έχει να επιλέξει μεταξύ διαφόρων επιχειρηματικών κινήσεων, των οποίων η αποτελεσματικότητα δεν είναι γνωστή εκ των προτέρων. Είναι όμως βέβαιο ότι η αναζήτηση νέων πηγών εσόδων που θα αντικαταστήσουν τις προηγούμενες αποτελεί βασική προϋπόθεση επιβίωσης. Αυτά τα έσοδα θα προκύψουν από νέα προϊόντα, νέες αγορές ή από την καλύτερη αξιοποίηση των παραδοσιακών προϊόντων. Μία τέτοια προσπάθεια αύξησης των εσόδων θα περιορίσει την ανάγκη μείωσης των λειτουργικών εξόδων και κυρίως των δαπανών για μισθούς και συντάξεις, που προβλέπονται από ορισμένους κύκλους ως πανάκεια για την μακροχρόνια λύση του προβλήματος της κερδοφορίας.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ποσοστιαίες μεταβολές βασικών δημοσιονομικών μεγεθών					
Δημόσιο έλλειμμα(-)/πλεόνασμα(+) (%Α.Ε.Π.)					
	2006	2007	2008	2009π	2010π
Ευρωπαϊκή Ένωση (27)	-1,4	-0,8	-2,3	-6,9	-7,5
Ευρωζώνη (16)	-1,2	-0,6	-2,0	-6,4	-6,9
Ελλάδα	-2,9	-3,7	-7,7	-12,7	-12,2

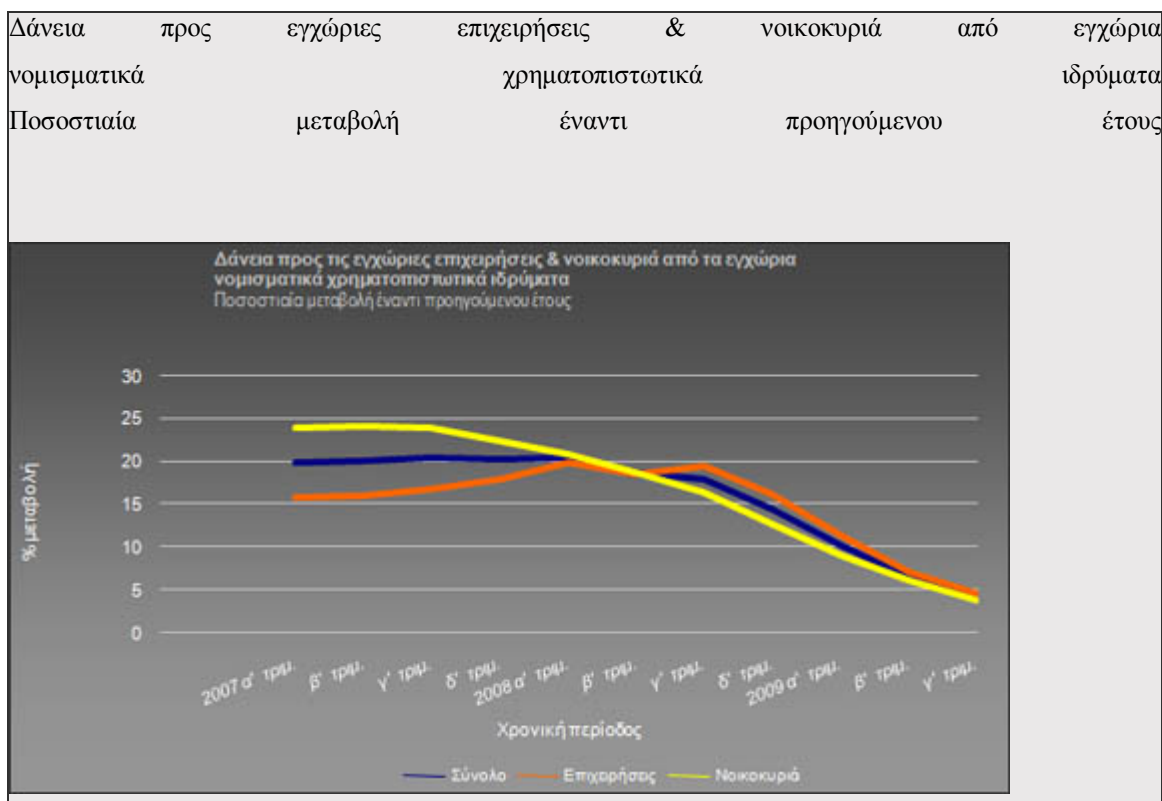
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

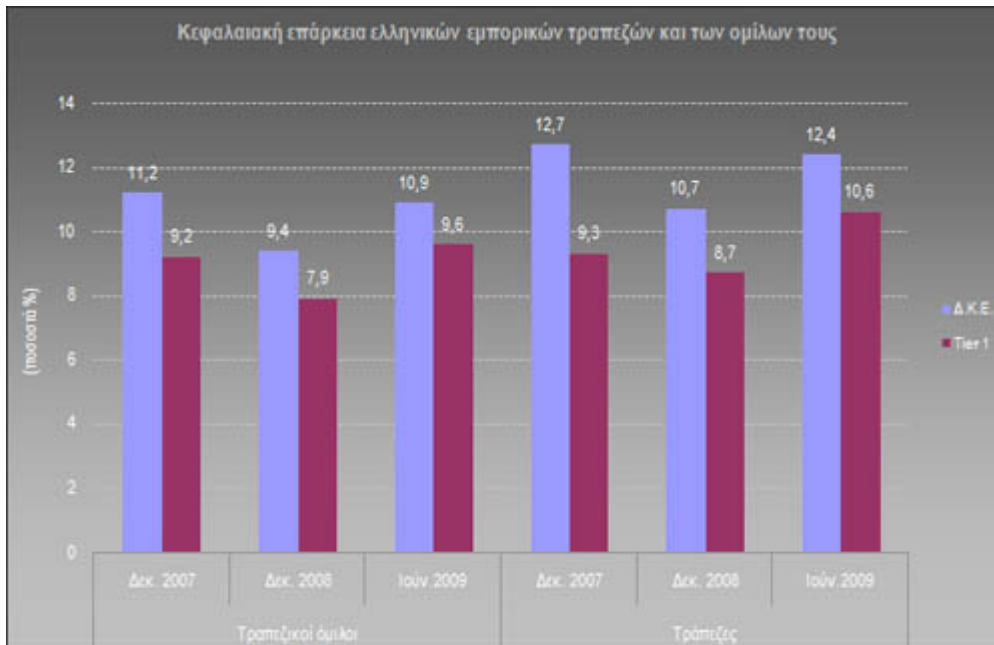
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ποσοστιαίες μεταβολές βασικών δημοσιονομικών μεγεθών					
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% Α.Ε.Π.)					
	2006	2007	2008	2009π	2010π
Ευρωπαϊκή Ένωση (27)	-0,7	0,1	-1,1	-0,7	-0,5
Ευρωζώνη (16)	-0,1	-0,7	-0,8	-0,7	-0,5
Ελλάδα	-12,8	-14,7	-13,8	-8,8	-7,9

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η αναταραχή στις διεθνείς αγορές που ξεκίνησε με τα σοβαρά οικονομικά προβλήματα στις χώρες της Άπω Ανατολής και την Ιαπωνία και συνεχίζεται με την κρίση και στην Ρωσία με τις πιέσεις στη Λατινική Αμερική επιβεβαιώνει πως έχουμε εισέλθει σε μια κρίσιμη φάση της οικονομίας, όπου όλες σχεδόν οι χώρες είναι ευάλωτες στις διεθνείς αναταράξεις. Η παγκοσμιοποίηση των αγορών, η απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων, η επανάσταση της τεχνολογίας της πληροφορικής που επιτρέπει την μεταφορά σημαντικών κεφαλαίων σε ελάχιστο χρόνο από αγορά σε αγορά και από χώρα σε χώρα, η ανάπτυξη σε σημαντικό βαθμό της θεσμικής διαχείρισης, η κατάργηση όλων των εγχώριων περιορισμών στις αγορές χρήματος και κεφαλαίων των περισσότερων χωρών έχουν δημιουργήσει συνθήκες, όπου το πρόβλημα μιας χώρας γίνεται σύντομα και πρόβλημα της διπλανής χώρας και πιθανώς αν δεν αντιμετωπισθεί επιτυχώς και εγκαίρως πρόβλημα και του υπόλοιπου κόσμου.

Ζούμε σε μία νέα εποχή παγκοσμιοποίησης και ολοκλήρωσης των οικονομιών και των αγορών χρήματος, συναλλάγματος και κεφαλαίου όπου κυρίαρχο ρόλο διαδραματίζουν οι βραχυχρόνιες του χρηματιστηριακού κερδοσκοπικού κεφαλαίου. Έτσι η μεταβλητότητα των τιμών στο χρηματοπιστωτικό χώρο έχει αυξηθεί σημαντικά η αβεβαιότητα έχει λάβει νέες διαστάσεις και παρατηρούμε ότι χρηματιστηριακές κρίσεις αν δεν αντιμετωπισθούν μετεξελισσονται σταδιακά σε νομισματικές και τελικά σε οικονομικές. Ενώ οι αρνητικές επιπτώσεις μεταφέρονται ακόμα και ε χώρες που ακολουθούν σοβαρή και αξιόπιστη μακροοικονομική πολιτική και δεν έχει γενικότερα οικονομικά προβλήματα ιδιαίτερα σοβαρά.

Πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι είναι σημαντικές οι αρνητικές επιπτώσεις για την οικονομία και την ανάπτυξη από τη μεγάλη μεταβλητότητα των επιτοκίων, των χρηματιστηριακών τιμών συναλλάγματος. Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια η παγκοσμιοποίηση των αγορών χρήματος και κεφαλαίου εξελίσσεται με μεγάλη ταχύτητα. Η πορεία αυτή δε συνοδεύτηκε αντίστοιχη ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας των χωρών και της οικονομικής πολιτικής που εφαρμόζουν, ούτε με την απαραίτητη ενίσχυση των διεθνών θεσμών και ανταγωνισμών εποπτείας και ελέγχου. Τα βήματα που έγιναν μέχρι τώρα ήταν μικρά. Βρισκόμαστε δηλαδή μπροστά σε ένα έλλειμμα διεθνούς αποτελεσματικού συντονισμού της οικονομικής πολιτικής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων αλλά και γενεσιουργών αιτιών των αναταράξεων στο χρηματοπιστωτικό τομέα.

Έχουν ωριμάσει πλέον οι συνθήκες για τον καλύτερο συντονισμό του συνόλου των οικονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών τόσο στην Ευρωπαϊκή ένωση όπου το βάρος έχει πέσει σε στην ενιαία νομισματική πολιτική και την καθιέρωση του ευρώ, όσο και στην ευρύτερη ομάδα των μεγάλων βιομηχανικών χωρών. Πρέπει να ενισχυθεί και η διεθνής αποτελεσματική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χωρών και ιδιωτών χωρίς να τηρούνται επαρκώς οι απαραίτητοι κανόνες ορθής διαχείρισης και ανάλυσης του πιστωτικού κινδύνου. Για παράδειγμα σοβαρά είναι τα ζητήματα που απασχολούν τις χώρες της Άπω Ανατολής και την Ιαπωνία χωρίς να έχουν αυτές οι χώρες αναλάβει τις απαραίτητες ουσιαστικές πρωτοβουλίες για την επίλυση των οικονομικών τους προβλημάτων.

Στο νέο διεθνές περιβάλλον που διαμορφώνεται θα πρέπει:

- Να επανεξετασθούν και να περιορισθούν οι βραχυχρόνιες κερδοσκοπικές κινήσεις κεφαλαίων διεθνώς, μέσω της αποτελεσματικότερης εποπτείας και αυστηρών κανόνων διαχείρισης.
- Να τεθούν φραγμοί στις μορφές θεσμικής διαχείρισης που είναι εντόνως κερδοσκοπικές με χρήση δανειακών κεφαλαίων.
- Να δημιουργηθούν μηχανισμοί ελέγχου και παρέμβασης συμπεριφορά κεφαλαίων που προέρχονται από το εξωτερικό, τα οποία στερούν φορολογικούς φόρους, τους προϋπολογισμούς και τις δαπάνες σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Να υπάρξουν παρεμβάσεις σε επίπεδο διεθνών οργανισμών και Ευρωπαϊκής Ένωσης για την βελτίωση και τον εξορθολογισμό των θεσμικών πλαισίων κινδύνου, μέσα στα οποία θα μπορούν να κινούνται τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έτσι ώστε να περιορίζονται οι κίνδυνοι χρεοκοπίας

από ανεξέλεγκτα επιχειρηματικά ρίσκα .αλλά και η δημιουργία κανόνων διαφάνειας στις συγχωνεύσεις – εξαγορές για την αποτροπή μονοπωλιακών και ολιγοπωλιακών καταστάσεων.

Παράλληλα όμως οι χώρες θα πρέπει θωρακίζουν τις οικονομίες τους με την εφαρμογή της κατάλληλης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, που θα διασφαλίζει αφενός ικανοποιητικούς όρους ανάπτυξης και μακροοικονομικής σταθερότητας και αφετέρου κοινωνική συνοχή.

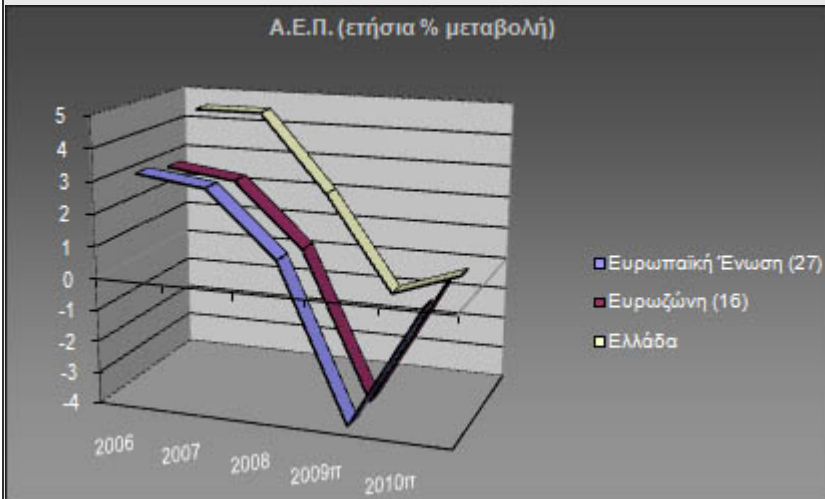
Δείκτες αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των ελληνικών εμπορικών τραπεζών και ομίλων με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών

Δείκτες αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των ελληνικών εμπορικών τραπεζών και ομίλων με μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών								
ποσοστό %	Τραπεζικοί όμιλοι				Τράπεζες			
	2007	2008	α' τρίμηνο 2008	α' τρίμηνο 2009	2007	2008	α' τρίμηνο 2008	α' τρίμηνο
Δείκτης αποδοτικότητας του σταθμισμένου με βάση τον κίνδυνο ενεργητικού (μετά από φόρους)	2,1	1	1,1	0,5	1,5	0,3	0,7	0,2
Δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων (μετά από φόρους)	17,9	10,1	15,7	7,7	14,7	3	11,7	5
Καθαρό επροσδοκώμενο περιθώριο	3	2,9	3	2,6	2,5	2,2	2,3	1,7
Δείκτης αποτελεσματικότητας	52,7	56	53	51,9	52,9	60,9	53,9	52,8

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2008, Απρίλιος 2009 & Νομισματική Πολιτική, Ενδιάμεση Έκθεση, Οκτώβριος 2009

ΒΑΣΙΚΑ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ, ΕΕ27 ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ετήσια % μεταβολή)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ποσοστιαίες μεταβολές βασικών δημοσιονομικών μεγεθών					
Α.Ε.Π. (ετήσια % μεταβολή)					
	2006	2007	2008	2009π	2010π
Ευρωπαϊκή Ένωση (27)	3,2	2,9	0,9	- 4,0	- 0,1
Ευρωζώνη (16)	3,0	2,7	0,7	- 4,0	- 0,1
Ελλάδα	4,5	4,5	2	- 1,1	- 0,3

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

3.1. ΠΩΣ ΞΕΚΙΝΗΣΕ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ;

Η κρίση ξεκίνησε από τις ΗΠΑ όπως και η παγκοσμιοποίηση. Η κατάργηση των οικονομικών συνόρων και η αλληλεξάρτηση των οικονομιών οδήγησε στην παγκοσμιοποίηση μιας περιορισμένης κρίσεως.

Μέχρι το 1913 στις ΗΠΑ δεν υπήρχε κεντρική τράπεζα και το χρήμα ήταν συνδεδεμένο με τα πολύτιμα μέταλλα. Την χρονιά αυτή ιδρύθηκε η FED (Federal Reserve Bank) η οποία είναι μια ιδιωτική τράπεζα με μετόχους άλλες τράπεζες εντός και εκτός των ΗΠΑ. Η FED ανέλαβε την κυκλοφορία του δολαρίου, τον έλεγχο της κυκλοφορίας του χρήματος και την ρευστότητα των ιδιωτικών αμερικανικών τραπεζών μέσω του Fractional Reserve System. Η κρίση του 1929, το λεγόμενο κράχ, οδήγησε στην λήψη κάποιων μέτρων για τον μεγαλύτερο έλεγχο της συμπεριφοράς των τραπεζών. Την δεκαετία του '80 (με τα περιβόητα Reaganomics, Reagan Economics εν πολὺς εμπνευσμένα από τον νεοφιλελεύθερο Thomas Friedman) θεωρήθηκε ότι τα μέτρα αυτά ήσαν υπερβολικά και άρχισαν σταδιακά να περιορίζονται. Θεωρήθηκε ότι οι περιττοί έλεγχοι στην οικονομική πρακτική στερούσαν από τις δυνάμεις της αγοράς τον απαραίτητο δυναμισμό και έτσι το οικονομικό αποτέλεσμα δεν ήταν το μέγιστο δυνατόν. Οι περισσότερες και σημαντικότερες καταργήσεις κανονισμών (deregulation) έγιναν επί προεδρίας Κλίντον ο οποίος επίσης προώθησε όσο κανείς άλλος την παγκοσμιοποίηση.

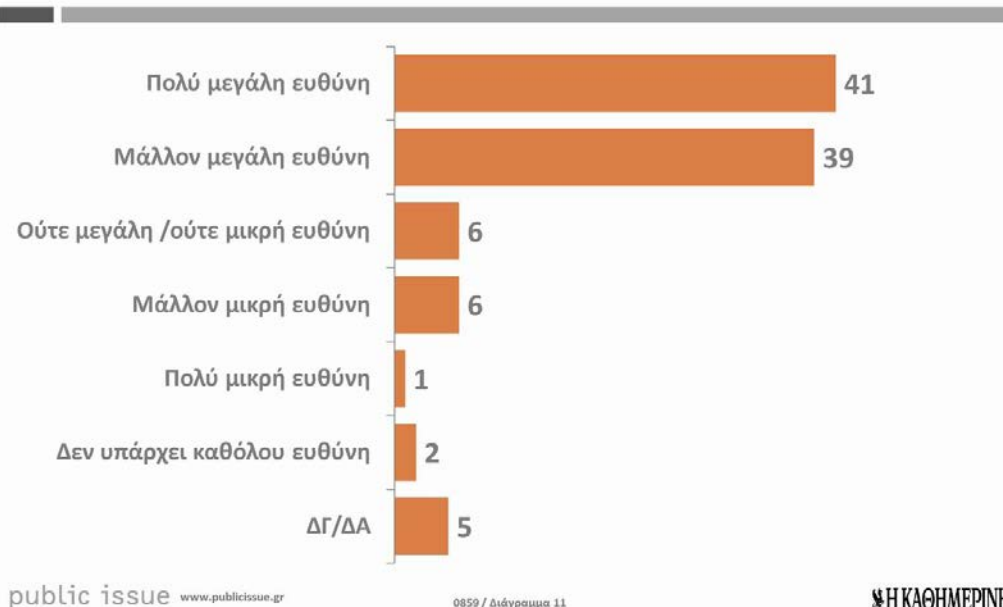
Εκτός όμως από τις αλλαγές στον χρηματοπιστωτικό τομέα ραγδαίες ήταν και οι ανακατατάξεις στο παγκόσμιο εμπόριο και την παραγωγή. Οι δυνάμεις της Νέας Τάξης Πραγμάτων προώθησαν την παγκοσμιοποίηση του Εμπορίου και την κατάργηση των προστατευτικών δασμών. Η φυγή των παραγωγικών επιχειρήσεων σε χώρες χαμηλού κόστους είχε ως αποτέλεσμα την κατάρρευση της μεσαίας εισοδηματικής τάξεως. Ως από μηχανής θεός εμφανίστηκε τότε ο κατασκευαστικός τομέας που εκ της φύσεως του είναι αδύνατον να φύγει σε χώρες χαμηλού κόστους. Προωθήθηκε όμως ταυτοχρόνως η λαθρομετανάστευση έτσι ώστε να μειωθεί το εργατικό κόστος και σε αυτόν τον τομέα. Δημιουργήθηκε έτσι ένας δυναμικός τομέας της νέας παγκοσμιοποιημένης οικονομίας ο οποίος όμως χρειαζόταν χρηματοδότηση. Η λύση βρέθηκε με την τεράστια πιστωτική επέκταση και τον δανεισμό για την αγορά νέας κατοικίας. Επίσης ενθαρρύνθηκαν οι ιδιοκτήτες αποπληρωμένων κατοικιών να δανεισθούν με εγγύηση το ακίνητό τους έτσι ώστε να μπορέσουν να καταναλώσουν και αυτοί τα εισαγόμενα προϊόντα από τις χώρες χαμηλού εργατικού κόστους.

Η ευφορία η οποία δημιουργήθηκε έκανε και ομάδες όπως η ACORN (Association of Community Organizations for Reform Now), της οποίας δικηγόρος ήταν ο νυν πρόεδρος των ΗΠΑ Ομπάμα, να απαιτήσει να δίδονται δάνεια σε Αφροαμερικανούς (ή άλλους ανήκοντες σε μειονότητες των ΗΠΑ) ακόμα και αν δεν πληρούσαν τα τραπεζικά κριτήρια. Ο πρόεδρος Bush, στο ίδιο κλίμα, προέτρεπε τις τράπεζες να δανείζουν αφειδώς και πέρασε νομοθεσία που προέβλεπε ότι στην περίπτωση που τα

ποσοστά των δανείων μιας τράπεζας σε συγκεκριμένη φυλετική ομάδα δεν ήταν ανάλογα του ποσοστού της στον συνολικό πληθυσμό των ΗΠΑ αυτό ήταν απόδειξη ρατσισμού και η «παρανομούσα» Τράπεζα θα αντιμετώπιζε τις επιπτώσεις. Πρωτοστάτησαν δε σε αυτού του είδους τα δάνεια οι υπό κρατικό έλεγχο στεγαστικές τράπεζες Freddie Mac και Fannie Mae. Επίσης το 1999 επιτράπη και στις τράπεζες να πωλούν επενδυτικά προϊόντα.

ΕΥΘΥΝΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι τράπεζες, πιστεύετε ότι οι ίδιες έχουν πολύ μεγάλη ευθύνη, μάλλον μεγάλη ευθύνη, ούτε μεγάλη – ούτε μικρή ευθύνη, μάλλον μικρή ευθύνη, ή πολύ μικρή ευθύνη;

Οι τράπεζες βλέποντας την ευκαιρία άρχισαν να δίνουν δάνεια ακόμη και σε αστέγους με μηδενικό εισόδημα προκειμένου τα Golden Boys να πιάσουν τους στόχους τους. Τα προβληματικά αυτά δάνεια ενσωματώθηκαν σε επενδυτικά προϊόντα τα οποία πωλήθηκαν σε όλο τον κόσμο (της Ελλάδος μη εξαιρουμένης) και δημιουργήθηκε επιπλέον μια δευτερογενής αγορά αυτών των προϊόντων. Κάποιοι άρχισαν να κάνουν παράγωγα με αυτά τα προϊόντα ένα δηλαδή εξαρχής προβληματικό δάνειο πουλιόταν ξανά και ξανά από χέρι σε χέρι χωρίς αυτοί που το αγόραζαν να φαντάζονται ότι κάνουν μια ριψοκίνδυνη κίνηση, αλλά θεωρώντας ότι επενδύουν στην πλέον αξιόπιστη αγορά κατοικιών, αυτή των ΗΠΑ. Άλλωστε τα επενδυτικά αυτά προϊόντα αξιολογούντο με την υψηλότερη βαθμολογία από τους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οίκους.

Η αξία όλων των παραγώγων τα οποία δημιουργήθηκαν είναι μεταξύ των 600 τρισεκατομμυρίων και 1,1 τετράκις εκατομμυρίων δολαρίων κατ' εκτίμηση. Μιλάμε για 12 έως 22 φορές το ΑΕΠ όλων των χωρών της Γης. Αυτό σημαίνει πρακτικά ότι η συντριπτική πλειοψηφία των παικτών των παραγώγων θα χάσει χρήματα. Οι τράπεζες που κατείχαν στο χαρτοφυλάκιο τους αυτά τα παράγωγα τα εμφάνιζαν ως αξίες. Υποχρεωμένες από το νόμο να δημοσιεύουν τα περιουσιακά τους στοιχεία για ενημέρωση των μετόχων τους, δημιουργούσαν προσδοκίες που οδηγούσαν σε αύξηση των τιμών των μετοχών οι οποίες με την σειρά τους θεωρούντο περιουσιακά στοιχεία και ούτω καθ' εξής.

Είχαμε λοιπόν ένα κλασικό σχήμα πυραμίδας (Ponzi Scheme). Το πρόβλημα με τις πυραμίδες βέβαια είναι ότι ενώ δημιουργούν στην αρχή ευφορία, όταν όλοι κερδίζουν, δημιουργούν απόγνωση όταν, όπως είναι αναπόφευκτο, καταρρέσουν.

Η συνειδητοποίηση από όλους ότι η βάση σε όλη αυτήν την καταναλωτική οικονομία ήταν τα προβληματικά δάνεια οδήγησε στην κατάρρευση πολλές τράπεζες των οποίων η αξία μηδενίστηκε όταν φάνηκε ότι στηριζόταν σε αυτά τα προβληματικά ομόλογα. Μάλιστα επινοήθηκε και ο όρος τοξικά ομόλογα. Η εμπιστοσύνη μεταξύ των τραπεζών κατέρρευσε και μηδενίστηκαν οι συναλλαγές καθώς κανείς δεν ήξερε πόσα τοξικά ομόλογα συμπεριλαμβάνονται στο ενεργητικό κάθε τράπεζας.

Τότε ξαφνικά οι διαπρύσιοι κήρυκες του φιλελευθερισμού και των αγορών άρχισαν να καλούν το κράτος να παρέμβει και να κάνει «κάτι». Και αυτό το κάτι ευστόχως ονομάστηκε «ιδιωτικοποίηση των κερδών και κοινωνικοποίηση των ζημιών». Διετέθησαν κατ' αρχήν 800 δισ. δολάρια για την εξαγορά των τοξικών ομολόγων ενώ τεράστιες ζημιές εμφανίστηκαν σε ευρωπαϊκές τράπεζες. Μια ολόκληρη χώρα όπως η Ισλανδία, μέχρι τότε υπόδειγμα επιτυχίας του φιλελευθερισμού, κατέρρευσε οικονομικά.

ΕΥΘΥΝΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι τράπεζες, πιστεύετε ότι οι ίδιες έχουν πολύ μεγάλη ευθύνη, μάλλον μεγάλη ευθύνη, ούτε μεγάλη – ούτε μικρή ευθύνη, μάλλον μικρή ευθύνη, ή πολύ μικρή ευθύνη;

public issue www.publicissue.gr

0859 / Διάγραμμα 12

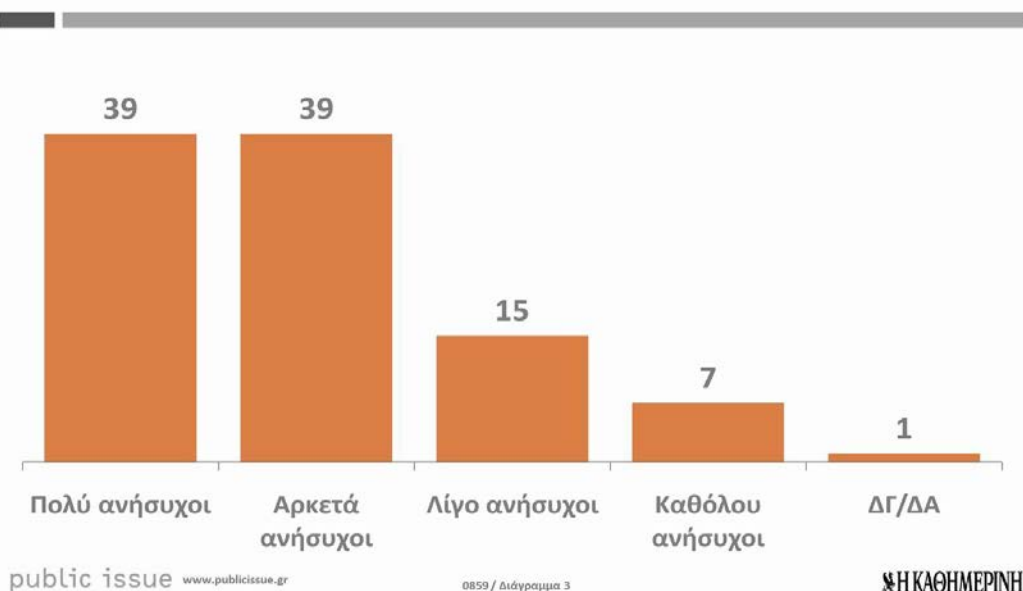
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

3.3. ΗΤΑΝ ΔΥΝΑΤΗ Η ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ;

Η αλήθεια είναι ότι τα πρώτα συμπτώματα της κρίσης εμφανίστηκαν στις αρχές του 2006, οπότε τα στατιστικά στοιχεία πιστοποιούσαν την πτώση της οικοδομικής δραστηριότητας, τη στιγμή που αυτή αποτελούσε το 20% του αμερικανικού ΑΕΠ. Ήταν δυστυχώς η περίοδος που μεγάλες εμπορικές και επενδυτικές τράπεζες επέτρεψαν τη χορήγηση δανείων χαμηλής φερεγγυότητας. Και μάλιστα, για να καλύψουν τον κίνδυνο τους, εξέδιδαν δομημένα ομόλογα με εγγύηση τα δάνεια αυτά, γνωστά πλέον και ως «τοξικά ομόλογα». Η συνέχεια ήταν αναμενόμενη. Τα δάνεια εμφάνισαν μεγάλες ληξιπρόθεσμες οφειλές και τελικά δεν αποπληρώθηκαν, τα στεγαστικά δάνεια περιορίστηκαν, ο κατασκευαστικός τομέας συρρικνώθηκε, τα δομημένα ομόλογα έχασαν την αξία τους, οι μετοχές των τραπεζών και των κατασκευαστικών εταιρειών έπεσαν και έκαναν την εμφάνιση τους έντονα κερδοσκοπικά παιχνίδια.

ΒΑΘΜΟΣ ΑΝΗΣΥΧΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Εσείς, με την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στην παγκόσμια οικονομία, θα λέγατε ότι αισθάνεστε...

3.4. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.

Οι προβλέψεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου κάνουν τη διαπίστωση ότι οι οικονομίες της ευρωζώνης και της Αμερικής θα αντιμετωπίσουν το φάσμα της ύφεσης, σημειώνοντας αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης, αύξηση της ανεργίας, μείωση των διεθνών συναλλαγών. Υπό αυτές της συνθήκες, αυτονόητο είναι το γεγονός ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα θα αντιμετωπίσουν οι χώρες που παρουσιάζουν μεγάλο χρέος ή σημαντικά ελλείμματα και συνεπώς στερούνται δυνατότητας εφαρμογής επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής με την υιοθέτηση φορολογικών ελαφρύνσεων, ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης, τόνωση της ρευστότητας.

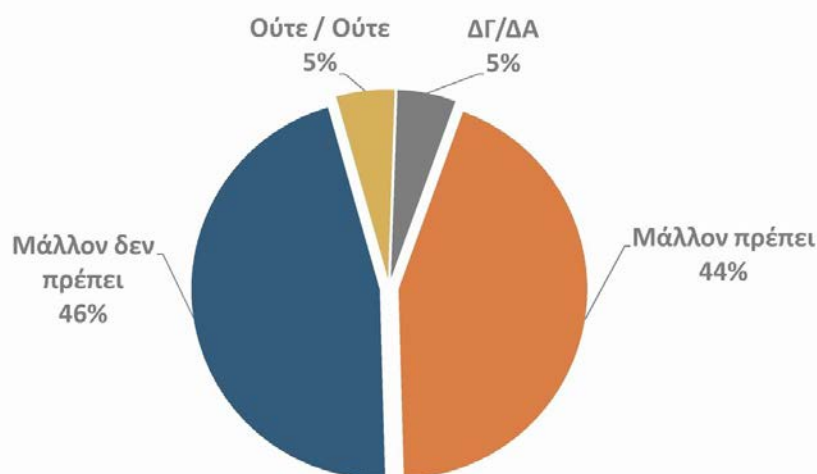
Σήμερα, σε αντίθεση με το 1929, η οικονομική επιστήμη έχει στη διάθεση της σημαντικούς μηχανισμούς αντιμετώπισης κρίσεων. Χαρακτηριστικό είναι ότι σήμερα, σε μηνιαία ή καθημερινή βάση μετρώνται στοιχεία για το ΑΕΠ, την ιδιωτική κατανάλωση, τα επιτόκια, τη συναλλαγματική ισοτιμία κλπ με σκοπό την επίτευξη της οικονομικής σταθερότητας, γεγονός που δεν μπορούσε να γίνει στο παρελθόν. Η επιστήμη της οικονομετρίας δίνει τη δυνατότητα να γίνει ορθολογική ανάλυση της οικονομικής πολιτικής και να επέλθουν μέτρα φυγής από την οικονομική κρίση. Σήμερα, αρκετοί μελετητές υποστηρίζουν ότι η κρίση του 1929 οφείλεται εν πολλοίς στην έλλειψη διεθνούς συντονισμού, αδυναμία πρόβλεψης της κρίσης, αδυναμία υπολογισμού των δεικτών που την επηρεάζουν. Ως αποτέλεσμα της σκέψης αυτής, από

πολλούς υποστηρίζεται ότι η τρέχουσα διεθνής ύφεση δεν θα εμφανίσει διάρκεια μεγαλύτερη των δύο ετών.

Στην πραγματικότητα δεν είναι κανείς σήμερα ικανός να προβλέψει ούτε το βάθος ούτε την έξοδο από την τρέχουσα κατάσταση. Για το λόγο αυτό παρουσιάζεται ανάγλυφα η ανάγκη να επιταχυνθεί η προσπάθεια των Κεντρικών Τραπεζών για περαιτέρω μείωση των παρεμβατικών επιτοκίων, η εφαρμογή επεκτατικών μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής από τις κυβερνήσεις και κυρίως διαφαίνεται η απαίτηση για συνεργασία μεταξύ των κρατών, όχι μονάχα σε επίπεδο ευρωπαϊκής ένωσης, αλλά σε παγκόσμιο επίπεδο, με ανάληψη πρωτοβουλιών από τις περισσότερο αναπτυσσόμενες χώρες όπως η Κίνα και η Ινδία.

ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Πρόσφατα ανακοινώθηκε το πρόγραμμα οικονομικής ενίσχυσης των τραπεζών, με 28 δισεκατομμύρια ευρώ. Εσείς, τι γνώμη έχετε; Το κράτος μάλλον πρέπει, ή μάλλον δεν πρέπει να στηρίξει οικονομικά τις τράπεζες;

public issue www.publicissue.gr

0859 / διάγραμμα 13

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Ελλάδα είναι μια χώρα που σήμερα για τα δεδομένα και την ισχύ της εμφανίζει ισχυρό «αντικραδασμικό σύστημα» απέναντι στην παγκόσμια οικονομική κατάσταση. Σημαντικό στοιχείο αποτελεί η μείωση του χρέους από το 107% σε σχεδόν 90%, η συνεσταλμένη δημοσιονομική πολιτική και η επικέντρωση στην εφαρμογή της ήπιας προσαρμογής στα ευρωπαϊκά «πρέπει». Δεν αξίζει να συλλογιστούμε τι θα γινόταν αν η σημερινή οικονομική μας κατάσταση ήταν ίδια με αυτή του 2004. Οφείλουμε όμως ως ενεργοί πολίτες να συναινέσουμε σε πρακτικές μείωσης της φοροδιαφυγής, κατασπατάλησης δημόσιων πόρων και εκροής συναλλάγματος.

3.8. Η ΔΙΕΞΟΔΟΣ.

Η επίτευξη αυτού του στόχου και μάλιστα μεσοπρόθεσμα είναι πολύ δύσκολη, αλλά όχι αδύνατη. Με πολύ απλά λόγια αυτό που απαιτείται είναι η ύπαρξη ενός καλύτερου δημόσιου τομέα και ενός καλύτερου ιδιωτικού τομέα. Καλύτεροι με την έννοια ότι και οι δύο θα δουλεύουν αποτελεσματικά για την οικονομία και όχι σε βάρος της χώρας, των μελλοντικών γενιών και του συμφέροντος πολιτών.

Ο μόνος ενδεδειγμένος δρόμος για να συμβεί αυτό είναι η άμεση εφαρμογή ενός σοβαρού, οργανωμένου και συνεκτικού προγράμματος διαρθρωτικών παρεμβάσεων και αλλαγών και στον δημόσιο τομέα και στην οικονομία συνολικά. Για να μειωθεί το δημοσιονομικό έλλειμμα και να ελεγχθεί το δημόσιο χρέος, πρέπει να γίνουν παρεμβάσεις που να διορθώνουν σοβαρές αναποτελεσματικότητες και στα δύο σκέλη του προϋπολογισμού, δηλ. και στις δαπάνες και στα έσοδα. Χρειάζεται ένα νέο φορολογικό πλαίσιο για την ενίσχυση των εσόδων με δίκαιο τρόπο και ένα νέο πλαίσιο ελέγχου και κατάρτισης του προϋπολογισμού για την περιστολή της σπατάλης και την αναδιάταξη των δαπανών ώστε να καταστεί εφικτή η χρηματοδότηση δράσεων που συμβάλλουν στην αναδιανομή του εισοδήματος, ενισχύοντας ταυτόχρονα την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη.

Επιπλέον, εντός του δημόσιου τομέα είναι αναγκαίες συγκεκριμένες διαρθρωτικές παρεμβάσεις με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας σε τρεις τομείς. Στα στατιστικά που παρουσιάζονται, στα δημοσιονομικά δεδομένα και στον ίδιο τον προϋπολογισμό και τέλος στην αξιοπιστία των πολιτικών, ιδιαίτερα αυτών που έχουν πιο μακροχρόνιο ορίζοντα απόδοσης. Η αξιοπιστία σε αυτούς τους τομείς είναι σαφώς αναγκαία για τη διεθνή παρουσία της χώρας, είναι όμως ακόμη πιο αναγκαία για την ίδια την αποτελεσματικότητα της πολιτικής στο εσωτερικό, τόσο μέσα από τη δυνατότητα καλύτερη αξιολόγησης όσο και μέσω του καλύτερου ελέγχου της κοινωνίας και τους πολίτες.

Έξω από τον αυστηρά δημόσιο τομέα υπάρχει ανάγκη για τομείς και αλλαγές που θα οδηγήσουν σε ενίσχυση του ανταγωνισμού, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, στην προσέλκυση νέων επενδύσεων εγχώριων και ξένων σε νέους τομείς ή σε τομείς που αποτελούν συγκριτικό πλεονέκτημα για την χώρα. Η βελτίωση στο εξωτερικό ισοζύγιο μπορεί να επέλθει από την βελτίωση της δημοσιονομικής κατάστασης, αλλά βιώσιμη βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικής θέσης της χώρας μπορεί να έρθει μόνο μέσα από την πραγματική αναδιάρθρωση του παραγωγικού μοντέλου της Ελληνικής οικονομίας, την επένδυση σε προϊόντα αξίας και στην αύξηση των εξαγωγών σε ανταγωνιστικούς τομείς.

Η διεθνής κρίση είναι σίγουρα μια απειλή για όλες τις χώρες, όμως για χώρες όπως είναι η Ελλάδα, μπορεί να αποτελέσει και μια μοναδική ευκαιρία για την επιτάχυνση εκείνων των αλλαγών στο

δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα που θα οδηγήσουν σε μια διατηρήσιμη ανάπτυξη, αλλά και στην κατάκτηση μιας καλύτερης θέσης στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον.

3.9. ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ:

Η άποψη των καταναλωτών

Η σημερινή διεθνής οικονομική κρίση προκαλεί εκτεταμένους προβληματισμούς, σε όλες τις χώρες τις υφηλίου. Οι καταναλωτές ανακάλυψαν ότι τα ιδρύματα, που μέχρι σήμερα, εμπιστεύονταν, για τα οικονομικά τους, έχουν αναλάβει απαράδεκτο ρίσκο, με τα χρήματα των καταναλωτών.

Υπάρχουν, σήμερα, παγκοσμίως, προβλέψεις ότι το μέλλον των αποταμιεύσεων, των δανείων και των συντάξεων των Καταναλωτών, θα είναι δυσόϊονο. Θα επηρεαστούν ακόμα και οι καταναλωτές, που δε διαθέτουν κάποιο λογαριασμό καταθέσεων ή δεν έχουν, ποτέ τους πάρει κάποιο δάνειο, καθώς ο η διεθνής οικονομία επιβραδύνεται, εργασιακές θέσεις χάνονται, λιγότερα χρήματα είναι διαθέσιμα, για την υποστήριξη επιχειρηματικών ή κυβερνητικών προγραμμάτων.

Η Διεθνής γνώμη των Καταναλωτών θεωρεί τη σημερινή κρίση, ως αποτυχία μιας υπερβολικά απελευθερωμένης αγοράς. Διαδοχικές αναδιαρθρώσεις, από τη δεκαετία του 1980 μέχρι σήμερα, έχουν απογυμνώσει το οικονομικό σύστημα, από προστατευτικά μέτρα και εγγυήσεις, που θα διασφάλιζαν την αποφυγή ανάληψης ανώφελων και άσκοπων κινδύνων, για κεφάλαια και επενδύσεις. Όταν, λοιπόν, εξαλείφθηκαν αυτά τα μέτρα, το κινήγι επιχειρηματικών κερδών και των προσωπικών ωφελειών οδήγησαν, σε ευρεία, ανεύθυνη ανάληψη κινδύνων, που, τώρα, κλονίζει ολόκληρη την παγκόσμια οικονομία.

Οι κυβερνήσεις πρέπει, εδώ και τώρα, να αναλάβουν επείγουσα δράση, για να προστατέψουν τις καταθέσεις των καταναλωτών και να διασφαλίσουν ότι οι πιστώσεις και τα δάνεια θα χορηγούνται, με δίκαιους όρους. Οι καταθέτες χρειάζεται να αποκτήσουν εμπιστοσύνη ότι τα χρήματά τους είναι ασφαλή, κατά τη διάρκεια αυτής της πρωτοφανούς κρίσης. Οι δανειολήπτες δεν πρέπει να δουν την περιουσία τους να κατάσχεται, εξαιτίας της αποτυχίας του συστήματος. Οι καταναλωτές ούτε ευθύνονται, ούτε μπορούσαν να προβλέψουν αυτή την αποτυχία.

Ωστόσο, η ευθύνη των κυβερνήσεων, απέναντι στους καταναλωτές, πηγαίνει πολύ μακρύτερα, από τη χορήγηση βοήθειας, σε τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που κινδυνεύουν, με χρεοκοπία. Οι κυβερνήσεις πρέπει να αναλάβουν πρωτοβουλίες, ώστε να αποκατασταθούν η υπευθυνότητα, η διαφάνεια και η σοβαρότητα των εθνικών οικονομιών καθώς και της διεθνούς οικονομικής αγοράς. Οι νομοθεσίες πρέπει, επιτέλους, να θέσουν την προστασία των καταναλωτών υπεράνω της πίεσης της αγοράς, για γρήγορη μεγιστοποίηση κερδών.

Η παρούσα κρίση απέδειξε ότι σε μια διαρκώς αυξανόμενη και επιταχυνόμενη παγκοσμιοποίηση, υπάρχει έντονη ανάγκη οι κυβερνήσεις να δημιουργήσουν τέτοια νομοθετικά πλαίσια, που θα προστατεύουν τους καταναλωτές και θα διασφαλίζουν ότι οι οικονομικές αγορές, λειτουργούν, προς όφελος όλων των εμπλεκόμενων μερών. Αυτά τα νομοθετικά πλαίσια πρέπει να εφαρμοστούν, σε όλο το

χρηματοπιστωτικό τομέα, πρέπει να εφαρμοστούν τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο και όχι μόνο, για τα ιδρύματα και τις τράπεζες, που οι κυβερνήσεις βοηθούν, για να βγουν, από την άσχημη κατάσταση, στην οποία έπεσαν, εξαιτίας της απληστίας τους.

Το κύμα συγχωνεύσεων, στον τομέα αυτό, που παρουσιάζεται, ως αποτέλεσμα της σημερινής κρίσης, απειλεί να περιορίσει τον ανταγωνισμό και τις επιλογές των καταναλωτών. Οι κυβερνήσεις πρέπει να θέσουν περιορισμούς, σε συγχωνεύσεις και εξαγορές, οι οποίες, στο μέλλον, πιθανόν να δημιουργήσουν μεγαλύτερα προβλήματα.

Υπάρχει, τέλος, ο κίνδυνος η σημερινή οικονομική κρίση και η λιτότητα να επηρεάσουν, αρνητικά, ζωτικές υπηρεσίες, για τους καταναλωτές. Οι κυβερνήσεις πρέπει να λάβουν άμεσα μέτρα, για την προστασία των καταναλωτών, από τέτοιες αρνητικές επιπτώσεις. Ειδική μέριμνα πρέπει να ληφθεί, για την προστασία των καταναλωτών, με χαμηλά εισοδήματα, των καταναλωτών, που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες και των καταναλωτών, που έχουν υποστεί ζημιές, από αυτή τη κρίση. Η προσοχή των κυβερνήσεων πρέπει να εστιαστεί, στους τομείς της ενέργειας, της κατοικίας και των τροφίμων, τομείς, που έχουν υποστεί τις πρώτες συνέπειες της κρίσης.

ΕΥΘΥΝΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι τράπεζες, πιστεύετε ότι οι ίδιες έχουν πολύ μεγάλη ευθύνη, μάλλον μεγάλη ευθύνη, ούτε μεγάλη – ούτε μικρή ευθύνη, μάλλον μικρή ευθύνη, ή πολύ μικρή ευθύνη;

